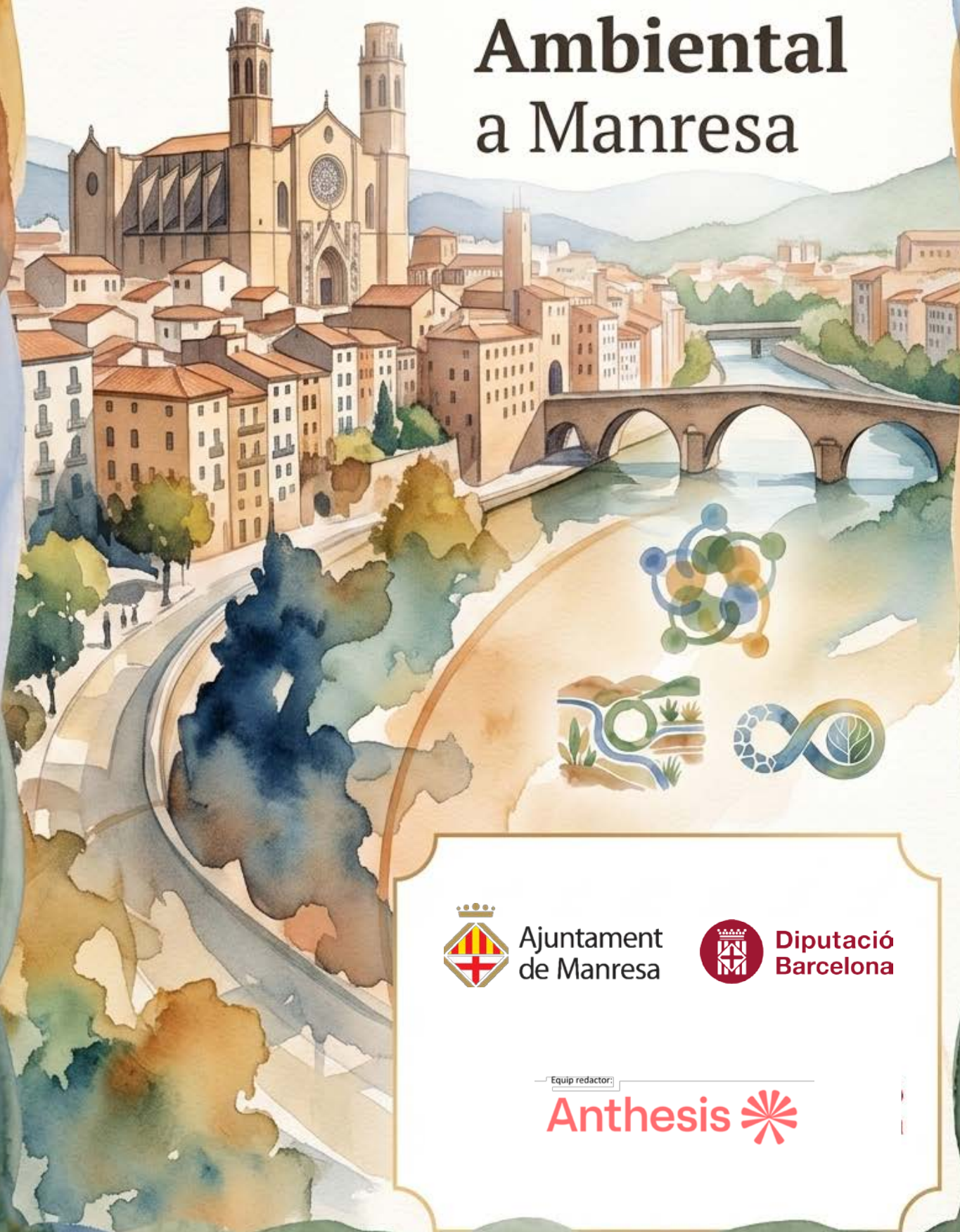

Diagnosi de l'Educació Ambiental a Manresa

Ajuntament
de Manresa

Diputació
Barcelona

Equip redactor:

Anthesis

Redacció i execució de la Diagnosi participada de l'educació ambiental a Manresa

Ajuntament de Manresa

Juny 2026

Núm. expedient 2025/0034053

Equip redactor:

Anthesis

Anna Giralvés

Laura Jou

Coordinació:

Alba Alsina, Ajuntament de Manresa

**Ajuntament
de Manresa**

Enric Coll i Jesús Coines,

Oficina d'Educació per la Transició Ecològica

**Diputació
Barcelona**

ÍNDEX

RESUM EXECUTIU.....	6
1. INTRODUCCIÓ.....	8
2. MARC CONCEPTUAL: ON SOM?	10
2.1. MARC CONCEPTUAL DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL.....	10
2.1.1. Definició de l'educació ambiental.....	10
2.1.2. Les visions de l'EA.....	10
2.1.3. L'agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible	15
2.1.4. Els ODS	17
2.1.5. Pla d'Actuació per l'Energia Sostenible i el Canvi Climàtic.....	19
2.1.6. El Programa d'Acció Mundial d'Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS).....	20
2.1.7. Green Comp: El marc europeu de les competències	21
2.1.8. Convenció d'Aarhus (UNECE)	24
2.1.9. Agenda Urbana de la Unió Europea.....	25
2.1.10. Pla d'acció d'educació ambiental per la sostenibilitat a Espanya (2020 – 2025)	26
2.1.11. Agenda Urbana Espanyola.....	27
2.1.12. Estratègia Catalana d'Educació Ambiental (ECEA).....	28
2.1.13. Congrés Nacional d'Educació Ambiental de Catalunya	28
2.1.14. Pla estratègic d'educació i voluntariat ambiental de la Xarxa d'Espais Naturals Protegits de Catalunya 2030	30
2.1.15. Agenda dels Pobles i Ciutats de Catalunya	30
2.2. MARC AMBIENTAL DEL MUNICIPI	31
2.2.1. Plans locals ambientals.....	31
2.2.2. Context sociogeogràfic.....	40
3. DIAGNOSI DE L'ESTAT DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL A NIVELL LOCAL.....	42
3.1. ENTITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL.....	42
3.1.1. Ajuntament de Manresa	42
3.1.2. Parc de la Sèquia.....	44
3.1.1. Camp d'Aprenentatge del Bages	47
3.1.2. Consorci de Residus del Bages	48
3.1.3. Centre de Recursos Pedagògics del Bages	49
3.1.4. Institució Catalana d'Història Natural delegació del Bages.....	50
3.1.5. Associació Meandre.....	51
3.1.6. L'Era, Espai de Recursos Agroecològics.....	51
3.1.1. Escola Agrària de Manresa	52
3.1.1. DO del Bages.....	53
3.2. CONCLUSIONS.....	54
4. PROCÉS PARTICIPATIU	57
4.1. DESCRIPCIÓ GLOBAL DEL PROCÉS.....	57
4.2. AGENTS IMPLICATS	59
4.3. RESULTATS DEL PROCÉS PARTICIPATIU	62

4.3.1.	<i>Sessions grupals</i>	62
4.3.2.	<i>Entrevistes semi-estructurades</i>	64
4.3.3.	<i>Qüestionari online</i>	69
5.	CONCLUSIONS – DAFO	82
6.	PROPOSTES A FUTUR	85
7.	ANNEX	88
7.1.	TAULES D'ACTIVITATS DE LES ENTITATS	88
7.1.1.	<i>Ajuntament de Manresa</i>	88
7.1.2.	<i>Parc de la Sèquia</i>	92
7.1.1.	<i>Camp d'Aprenentatge del Bages</i>	106
7.1.2.	<i>Consorci de Residus del Bages</i>	111
7.1.3.	<i>Centre de Recursos Pedagògics del Bages</i>	118
7.1.4.	<i>L'Era, Espai de Recursos Agroecològics</i>	121

RESUM EXECUTIU

La present diagnosi participada analitza l'estat actual de l'educació ambiental a Manresa i estableix les bases per orientar-ne el futur desplegament. El treball s'emmarca en el suport tècnic de l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental de la Diputació de Barcelona a l'Ajuntament de Manresa, i respon a la necessitat d'ordenar, fer visible i reforçar un ecosistema educatiu ambiental que ja existeix al municipi, però que es troba encara parcialment fragmentat i molt concentrat en determinats públics i temàtiques.

Manresa compta amb unes condicions especialment favorables per consolidar una educació ambiental arrelada al territori. La presència de l'Anella Verda, el riu Cardener, la Sèquia, el mosaic agroforestal del Bages, els espais agrícoles i diversos equipaments i entitats de referència configuren una base molt rica per treballar la sostenibilitat des de l'experiència directa, la descoberta de l'entorn i la vinculació emocional amb la ciutat. Aquest potencial territorial s'inscriu, a més, en un marc estratègic municipal ampli, alineat amb l'Agenda Urbana Manresa 2030, el Pla d'Acció Climàtica, el Pla d'Acció per a la Transició Agroecològica, el Pla Estratègic del Cardener 2030, el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible i altres instruments que situen la sostenibilitat, la salut, la cohesió social i la participació ciutadana com a eixos de futur.

El document parteix d'una anàlisi del marc conceptual i normatiu de l'educació ambiental, incorporant referents internacionals, europeus, estatals i catalans com l'Agenda 2030, els ODS, el marc GreenComp, el Conveni d'Aarhus, el Pla d'Acció d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat i l'Estratègia Catalana d'Educació Ambiental. Aquest marc permet entendre l'educació ambiental no només com una eina de sensibilització, sinó com un procés orientat a capacitar la ciutadania per comprendre els reptes ambientals, prendre decisions informades i implicar-se en la transformació del municipi.

La diagnosi posa de manifest que Manresa disposa d'un ecosistema d'educació ambiental ampli, divers i consolidat, amb agents especialitzats i una forta implantació en l'àmbit educatiu formal. Entitats i equipaments com el Parc de la Sèquia, el Camp d'Aprenentatge del Bages, el Consorci de Residus del Bages, el Centre de Recursos Pedagògics, l'Escola Agrària de Manresa, L'Era, l'Associació Meandre, la Institució Catalana d'Història Natural, la DO Pla de Bages i el mateix Ajuntament desenvolupen activitats, recursos i projectes amb una clara vinculació al territori. Les temàtiques més consolidades són l'aigua, els residus, la biodiversitat, el patrimoni natural i cultural, l'agroecologia i el paisatge, amb metodologies majoritàriament vivencials, actives i experimentals.

Tot i aquesta riquesa, el sistema presenta alguns reptes estructurals. En primer lloc, l'oferta es troba molt orientada als centres educatius i especialment a l'alumnat d'infantil, primària i secundària, mentre que la ciutadania adulta, les famílies, els joves fora de l'àmbit escolar, la població nouvinguda, el teixit veïnal i el sector comercial tenen una presència més limitada. En segon lloc, les iniciatives existents no sempre es perceben com un programa compartit de ciutat, fet que dificulta la visibilitat global de l'oferta i la coordinació entre agents. Finalment, alguns reptes ambientals contemporanis, com la transició energètica, la mobilitat sostenible, la qualitat de l'aire, la justícia ecosocial o l'adaptació climàtica, apareixen de manera menys articulada que altres àmbits més tradicionals de l'educació ambiental.

El procés participatiu ha estat un element central de la diagnosi. Entre gener i maig de 2026 s'han combinat tres instruments complementaris: dues sessions participatives amb entitats i personal tècnic municipal, quinze entrevistes semi-estructurades a agents clau i un qüestionari ciutadà amb 102 respostes. Aquest procés ha permès contrastar la informació documental amb la percepció dels actors del territori i de la ciutadania, i ha aportat una mirada més rica sobre les fortaleeses, mancances i oportunitats del model actual.

Les aportacions recollides confirmen que el principal repte no és la manca d'activitats, sinó la necessitat d'articular-les sota un relat i una estratègia compartida. Les persones participants destaquen la importància de crear un paraigua comú de l'educació ambiental de Manresa, millorar la comunicació i la visibilitat de l'oferta, apropar les accions als barris i a l'espai públic, reforçar l'Anella Verda com a aula oberta permanent, ampliar les propostes adreçades a famílies, joves i població adulta, i avançar cap a formats més pràctics, vivencials i orientats a l'acció.

En aquest sentit, la diagnosi identifica una oportunitat clara per evolucionar d'un model principalment divulgatiu i escolar cap a un model més transformador, inclusiu i de ciutat. Això implica mantenir i reforçar els actius existents, però també connectar-los millor entre si, incorporar nous públics, utilitzar equipaments municipals i espais quotidians com a escenaris educatius, i vincular l'educació ambiental amb la participació, la cultura, la salut, el consum, l'alimentació, la mobilitat i la qualitat de vida.

A partir d'aquesta diagnosi, el futur treball haurà de concretar línies d'actuació que permetin consolidar una educació ambiental més coordinada, accessible i útil per a la ciutadania. Les línies emergents apunten a la creació d'un sistema de governança i coordinació entre agents, una estratègia de comunicació comuna, programes específics per a públics no escolars, accions de proximitat als barris, projectes vinculats a l'Anella Verda i al riu Cardener, iniciatives de ciència ciutadana i voluntariat ambiental, i recursos que facilitin al professorat i a la ciutadania una lectura integrada de l'oferta existent.

En definitiva, Manresa parteix d'una base sòlida i amb un gran potencial: disposa de territori, agents, experiència, equipaments i sensibilitat ciutadana. El repte és convertir aquesta suma d'iniciatives en una estratègia compartida, reconeixible i continuada, capaç d'implicar més persones i de contribuir de manera efectiva a la transició cap a una ciutat més verda, justa, saludable i resiliència.

1. INTRODUCCIÓ

Manresa, ciutat de referència a la comarca del Bages, compta amb un entorn natural ric i divers que ofereix un marc especialment favorable per al desplegament d'accions d'educació i sensibilització ambiental arrelades al territori. Actius com l'Anella Verda, el riu Cardener i la Séquia, així com la presència d'equipaments, recursos i iniciatives consolidades, configuren una base sòlida per promoure propostes educatives connectades amb la realitat quotidiana de la ciutadania i amb els principals reptes ambientals del municipi.

En els darrers anys, l'Ajuntament ha reforçat el seu compromís amb la sostenibilitat a través de diferents iniciatives alineades amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i amb l'Agenda Urbana de Manresa 2030, que situa com a prioritats la millora dels espais verds, la resposta al canvi climàtic, la participació ciutadana i la transició cap a un model urbà més just, verd i resiliència. En aquest marc, l'educació ambiental esdevé una eina estratègica per generar coneixement, fomentar la corresponsabilitat i dotar la ciutadania, especialment infants i joves, de capacitat d'acció per afrontar aquests reptes.

Paral·lelament, el municipi disposa d'un teixit viu i divers d'entitats i agents que treballen l'educació i la sensibilització ambiental des de múltiples àmbits. Tanmateix, aquesta activitat s'ha desenvolupat sovint de manera dispersa, sense una articulació global que en garanteixi la coherència, la coordinació entre actors i la continuïtat en el temps. Aquesta situació posa de manifest la necessitat de disposar d'una visió compartida i estructurada que permeti ordenar, reforçar i fer créixer l'impacte de l'educació ambiental a escala municipal.

En aquest context, l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental de la Diputació de Barcelona (OTEPA), en el marc del Catàleg de Serveis 2025, ha donat suport tècnic a l'Ajuntament de Manresa per a l'elaboració de la present Diagnosi participada de l'educació ambiental a Manresa. Aquesta diagnosi constitueix una primera fase necessària per a la futura definició d'un programa o pla d'educació ambiental municipal, i té com a objectiu analitzar l'estat actual, identificar els actius existents i detectar mancances, oportunitats i àmbits de millora.

Per assolir aquests objectius, el treball combina l'anàlisi documental i del context amb un procés participatiu que ha incorporat la visió dels principals agents implicats al territori. En concret, s'han realitzat X entrevistes a agents clau, X sessions participatives i s'han recollit X respostes a través d'enquesta, permetent obtenir una mirada plural i fonamentada sobre la realitat de l'educació ambiental al municipi.

L'abast de la diagnosi inclou l'anàlisi del context ambiental, educatiu i estratègic de la ciutat; la revisió dels principals plans i marcs municipals vinculats a la sostenibilitat; la identificació d'agents, recursos i experiències existents; i la sistematització de les aportacions recollides durant el procés participatiu. Aquest enfocament permet construir una visió global, situada i operativa, que va més enllà d'una descripció estàtica per identificar elements clau de millora i orientació estratègica.

El present document s'estructura en tres blocs principals, que responen a la lògica del treball desenvolupat. En primer lloc, s'hi presenta una anàlisi del context ambiental, educatiu i estratègic de la ciutat, així com dels principals antecedents i marcs de referència en matèria d'educació ambiental.

En segon lloc, es recullen els resultats del procés participatiu, que incorporen la visió i les aportacions dels agents implicats al territori. Finalment, el document inclou un recull d'accions proposades, elaborades a partir de la diagnosi i orientades a donar resposta a les necessitats, reptes i oportunitats identificats.

2. MARC CONCEPTUAL: ON SOM?

2.1. MARC CONCEPTUAL DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Aquest apartat descriu el marc conceptual en el qual es situa el programa d'educació ambiental. S'inclou la definició de l'educació ambiental i per tant, l'objectiu principal d'aquesta, els 5 enfocaments principals de l'educació ambiental i el paraigües sota el qual es pot desenvolupar a nivell local: l'Agenda 2030, Pla Clima Local i els Objectius per al Desenvolupament Sostenible.

2.1.1. Definició de l'educació ambiental

Documents d'àmbit internacional, com la Carta de Belgrad (Seminari Internacional d'Educació Ambiental, 1975) o la Declaració de Moscou (Congrés Internacional d'Educació i Formació sobre Medi Ambient, 1987) defineixen l'**educació ambiental** com aquella que ha d'ajudar les persones a prendre consciència, a aprendre coneixements, destreses i valors i a adquirir experiència i determinació, tot plegat a fi de «**capacitar per actuar**, individualment i col·lectivament, **en la resolució dels problemes ambientals** presents i futurs».

La UNESCO, per la seva banda, defineix l'**educació per a la sostenibilitat** com aquella que té per objectiu ajudar a les persones a desenvolupar les actituds, competències, perspectives i coneixements per a prendre decisions ben fonamentades i actuar en pro del seu propi benestar i dels altres, ara i en el futur. Aquesta definició la realitza en el marc dels **Objectius per al Desenvolupament Sostenible**, concretament el número 4: Educació de qualitat.

Al fil d'aquesta definició i objectiu, un programa d'educació ambiental municipal ha de capacitar a la ciutadania per prendre decisions, incorporar nous hàbits de consum i models socials, prendre consciència de la petjada ecològica vinculada a l'activitat diària i per fer-ho és necessari aportar coneixements científics i rigorosos, fugint dels missatges catastrofistes i fomentant aquells que aporten accions que la ciutadania pot implementar en el seu dia a dia.

2.1.2. Les visions de l'EA

L'aplicació del concepte sempre ha implicat l'existència d'un enfocament **instrumental**, vinculant l'educació ambiental amb la gestió ambiental local i al servei de, centrada en la naturalesa biofísica de l'entorn, i un enfocament **emancipador**, que cerca reconstruir les relacions entre la societat, les

persones, l'economia i la naturalesa, i que vincula l'educació ambiental amb l'acció política més transformadora o reformadora.

L'educació ambiental té un enfocament instrumental, però també emancipador.

Per tant, a la definició anterior, caldria afegir avui en dia una concepció més àmplia dels problemes ambientals en termes de relació amb elements socials, econòmics i culturals, i una relació amb la natura basada en la interdependència.

Així doncs, es poden establir cinc maneres principals d'entendre i de fer educació ambiental a les ciutats i pobles a casa nostra, a partir del model de referència que van crear Jaume Terrades i altres als anys 70 i posteriors sobre educació ambiental a la natura i l'adaptació del model al context urbà a càrrec de Teresa Franquesa.¹

Es resumeixen en:

1. L'entorn urbà com a aula.
2. L'entorn urbà com a ecosistema.
3. Els problemes ambientals de les ciutats i pobles.
4. La gestió ambiental local.
5. La transformació de la "ciutat" o el "poble".

L'entorn urbà com a aula

Els programes que es poden agrupar en aquest enfocament són aquells que veuen l'entorn urbà, les ciutats i els pobles des del punt de vista del conjunt, com un **objecte de coneixement i que l'usen com a recurs, escenari i aula**. Aquests programes posen al "poble", el "barri" a disposició de l'educació, entenent que tot el que hi ha a en aquest entorn – més enllà d'una aula - que es pugui relacionar amb temàtiques ambientals diverses de forma aïllada i concreta ha de servir com a font d'aprenentatge directa, de manera que els educadors **usen elements de l'entorn natural i urbà per facilitar els aprenentatges que cal fer a l'escola i en àmbits d'educació no formal**.

Aquest enfocament es concreta a Manresa en el paper de l'Anella Verda com a recurs educatiu. L'Anella Verda és una zona d'espais naturals que rodegen la ciutat que esdevé una aula urbana a l'aire lliure que serveix per donar a conèixer el valor natural, social i paisatgístic de la ciutat a partir del territori. Aquest espai permet connectar els continguts curriculars amb elements reals de l'entorn fent que la ciutat sigui un escenari d'aprenentatge viu que facilita la comprensió del medi i fomenta la implicació de la comunitat en la seva conservació.

Per sintetitzar, "cal conèixer per estimar".

L'entorn urbà com a ecosistema

El fet de mirar les ciutats i els pobles com un territori físic delimitat i identificable i com un ecosistema ens permet **entendre el seu metabolisme**. Amb aquest enfocament posem l'accent en que les ciutats

¹ PER SABER-NE MÉS: Aquest apartat està adaptat del capítol "Sobre educació ambiental urbana. Una visió des de Barcelona". Teresa Franquesa i Codinach. Ajuntament de Barcelona Del llibre Educació ambiental. D'on venim? Cap a on anem? . Diputació de Barcelona (2017)

i pobles no són alienes a la natura ni al canvi climàtic, i són sistemes ecològics complexos que funcionen en base a un intercanvi d'energia i material. Per això, es considera clau estendre aquesta visió ecosistèmica entre la ciutadania, per tal que tingui criteri i pugui influir en les decisions sobre gestió dels recursos, la planificació i altres aspectes de la governança.

En el cas de Manresa, aquesta mirada ecosistèmica es fa evident en la transformació que la ciutat ha viscut durant l'última dècada. Les actuacions de **renaturalització**, la **conservació del paisatge** i la creació de **refugis de biodiversitat** han reforçat la idea que Manresa és un ecosistema complex on zones urbanes, agrícoles i boscoses interactuen de manera constant. Entendre aquestes relacions ajuda a la ciutadania a veure que la ciutat no és aliena als processos naturals ni al canvi climàtic. Per això, **sensibilitzar i formar en aquesta visió** esdevé imprescindible perquè la ciutadania pugui actuar sobre decisions responsables i sostenibles que contribueixen a construir una Manresa més verda, preparada al futur i resilient.

En síntesi, «si entenc el funcionament del sistema, sabré viure-hi de manera que eviti disfuncions».

Els problemes ambientals de les ciutats i pobles

Els programes educatius que s'hi emmarquen pretenen donar a conèixer aquestes problemàtiques per tal que la gent en prengui consciència i contribueixi a evitar-les. Es tractava d'**evidenciar els problemes i la necessitat de trobar-hi solució**, una solució que comporta sempre canvis d'hàbits personals i col·lectius. Actualment, en molts dels programes d'educació ambiental urbana que els ens locals ofereixen i que inclouen activitats on es poden llegir intencionalitats relacionades amb el fet de «conscienciar els alumnes sobre els problemes ambientals de l'entorn urbà».

Aquesta línia de treball es troba en programes educatius o activitats que tracten problemàtiques ambientals properes a Manresa, com la prevenció de residus, l'ús responsable de l'aigua o altres reptes vinculats al dia a dia de la ciutat. L'objectiu és fer visibles aquests problemes i apropar-los a la ciutadania explicant les seves causes i mostrant la necessitat d'actuar-hi. D'aquesta manera es pot posar en relleu que les solucions molts cops passen per un canvi d'hàbits tant personals com col·lectius.

En síntesi, «si conec els problemes, els voldré resoldre».

La gestió ambiental local

Una línia de programes formatius destinats a **explicar la gestió ambiental que fan les administracions** i a demanar a la ciutadania que faci la part que li pertoca. Hi ha propostes educatives que susciten la reflexió dels destinataris entorn de la complexitat de la gestió dels residus; del consum d'energia o d'aigua; de la gestió i manteniment del verd urbà; i apunten a incrementar la seva responsabilitat. La major part de la resta d'iniciatives se centren a divulgar normes i bones pràctiques, justificar i descriure els comportaments esperats per part del destinatari i instruir-lo sobre maneres concretes d'actuar. El nou repte que suposa l'emergència climàtica i els canvis individuals que implica assumir per part de la ciutadania, tant en accions de mitigació com d'adaptació, també formarien part d'aquest enfocament.

En el cas de Manresa, el foment de la corresponsabilitat a través de processos participatius i comissions com la de l'Anella Verda on es vinculen entitats, ciutadania i administracions per a formar part activa

de les decisions que defineixen el futur ambiental de la ciutat. Aquesta manera de treballar no només informa sobre les polítiques i actuacions municipals, sinó que també impulsa canvis en els comportaments individuals i col·lectius, promovent bones pràctiques, responsabilitat compartida i una millor comprensió dels reptes associats a l'emergència climàtica. D'aquesta manera, Manresa avança cap a un model en què administració i ciutadania co-gestionen el territori i col·laboren per construir una ciutat més sostenible i resilient.

En resum, «si sé què he de fer i com fer-ho, ho faré bé».

La transformació de la “ciutat” o el “poble”

Assumir la corresponsabilitat ens portarà a crear conjuntament una visió de futur i a dissenyar les ciutats, els pobles que volem, en un procés que fem entre tots i en el qual aprenem conjuntament. Només si comprenem parcialment la manera com s'han de gestionar les ciutats i els pobles en el seu conjunt i que tothom pot participar en la construcció de noves maneres de dissenyar fer. Es tracta d'un plantejament ambiciós, en el qual **acció comunitària i educació ambiental es vinculen**, de manera que, tant com el resultat de l'acció, interessa l'aprenentatge del procés per identificar el problema, cercar alternatives, crear consens, dissenyar la solució, planificar, executar i avaluar.

Aquest plantejament es pot reflectir a Manresa amb la voluntat d'implicar la ciutadania en aquest procés de diagnosi participada i revisió de continguts de l'educació ambiental a la ciutat. Aquest procés permet definir col·lectivament el full de ruta a seguir, però també permet aprendre mentre es construeix, generant així un a capacitat crítica entre les persones participants. A través d'aquest treball conjunt es busca corresponsabilitzar a la població en la definició del futur ambiental de Manresa, esdevenint així una oportunitat per identificar reptes, explorar oportunitats, generar consensos i dissenyar solucions de manera compartida, avançant cap a una Manresa verda, justa i resilient.

En síntesi, «si em sento part del meu entorn i me'n faig responsable, m'implicaré en la recerca de solucions a problemes canviants».

Amb aquest objectiu, segurament, el darrer dels cinc enfocaments ens proposa la millor estratègia: **acompanyar les persones en processos d'aprenentatge/acció, en els quals aprenem tot fent.**

Una estratègia que necessàriament ha d'estar **acompanyada dels millors elements de totes les altres**: la curiositat per la descoberta de l'entorn (quins elements generen més emissions de gasos d'efectes hivernacle i quins reben més impactes del canvi climàtic), la valoració del patrimoni, la comprensió de l'entorn urbà com a sistema complex (els fluxos de d'energia, aigua i residus), la identificació dels impactes que els humans provoquen en els sistemes naturals i dels problemes que el deteriorament del medi ambient causa en els humans (emergència climàtica, pèrdua de biodiversitat, salut i qualitat de vida), la formació de bons hàbits quotidians i la discussió crítica dels valors que guien el nostre estil de vida (estalvi, eficiència energètica, transició energètica justa...).

Enfocament	Objectiu	Rerefons	Concepte clau	Resultat esperat
El municipi com a aula	Millorar el coneixement del propi entorn.	Si conec el meu entorn, l'estimaré.	Valoració	Defensa i conservació del patrimoni.
El municipi com a ecosistema	Ajudar a comprendre el funcionament de la ciutat des de la ciència.	Si entenc el funcionament del sistema, podré evitar disfuncions.	Comprensió	Comportament basat en el coneixement científic.
Els problemes ambientals del municipi	Fer prendre consciència dels problemes ambientals.	Si conec els problemes, els voldré resoldre.	Conscienciació	Denúncia. Activisme.
La gestió ambiental del municipi	Ensenyar comportaments adequats i promoure canvis d'hàbits.	Si conec solucions concretes, col·laboraré per implementar-les.	Col·laboració	Canvis en accions quotidianes i estil de vida personal.
La transformació del municipi	Apoderar per participar en processos de canvi.	Si em sento partícip del meu entorn, m'implicaré en explorar solucions.	Participació	Corresponsabilitat. Proactivitat. Innovació.

Tot i que aquests cinc enfocaments de fer educació ambiental urbana han anat sorgint successivament en el temps, no s'han substituït l'un a l'altre, sinó que conviuen en el moment actual.

Tots els enfocaments es vinculen a l'objectiu de **prendre consciència** del medi del qual formem part i dels seus problemes. També es vinculen amb l'objectiu d'**adquirir coneixements**. El primer enfocament cerca sobretot el coneixement general de l'entorn, el segon persegueix una comprensió fonamental de l'entorn en la seva globalitat, com a sistema, i el tercer enfoca cap als problemes que hi tenen relació, així com al paper de la ciutadania en aquest entorn. El quart, anomenat gestió de la ciutat, se centra especialment en l'**aprenentatge de destreses i de pràctiques** destinades a evitar o resoldre problemes concrets i també a promoure valors socials favorables a aquests comportaments. El cinquè hi afegeix l'aprenentatge de destreses relatives a desenvolupar un procés d'innovació i de transformació col·lectiva, i és el que més clarament apunta a **guanyar experiència i determinació**, ja que proposa **aprendre a través de la participació** en projectes reals o en situacions d'aprenentatge.

Ara bé, tots aquests coneixements, destreses i valors, com també l'experiència i la determinació guanyada, han de servir per «capacitar per actuar, individual i col·lectivament, en la resolució dels problemes ambientals presents i futurs». Aquest és un criteri fonamental per mesurar la validesa dels programes educatius i és, segons Teresa Franquesa, el propòsit que ha de motivar i orientar la intervenció com a educadores ambientals: **capacitar per actuar**.

Amb aquest objectiu, segurament el darrer dels cinc enfocaments ens proposa la millor estratègia: acompanyar les persones en processos d'aprenentatge/acció, en els quals aprenem tot fent. Una estratègia que necessàriament ha d'estar acompanyada dels millors elements de totes les altres: la curiositat per la descoberta de l'entorn, la valoració del patrimoni, la comprensió del poble com a sistema complex, la identificació dels impactes que les persones provoquen en els sistemes naturals i de les conseqüències que això té sobre la vida a la Terra, la formació de bons hàbits quotidians i la

discussió crítica dels valors que guien el nostre estil de vida, la capacitat per imaginar i redefinir com viure millor.

Un programa d'Educació Ambiental Municipal ha d'incorporar activitats i recursos amb enfocaments diferents, fent que aquest sigui accessible per a persones amb nivells de coneixements i sensibilització diferents.

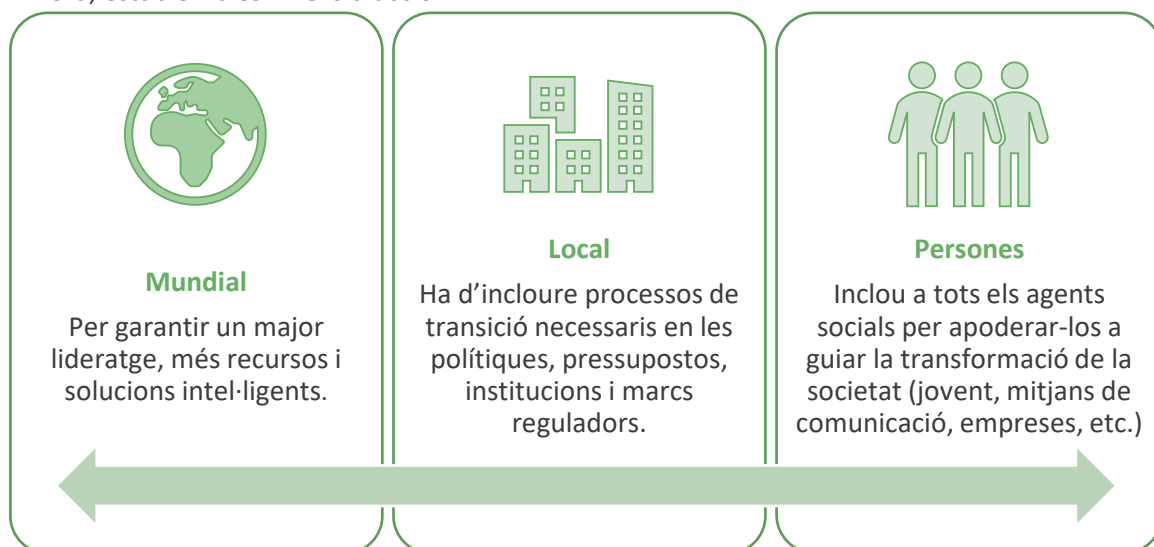
2.1.3. L'agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible

Al setembre de 2015, i amb l'acord històric de 193 països, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible i els seus 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS), com a instrument global amb un ampli abast i una importància sense precedents.

Com a compromís mundial, busca que tots els estats es proposin fermament posar fi a la pobresa i la fam, a combatre les desigualtats, protegir els drets humans, especialment de les persones més exclòses i de major vulnerabilitat, promoure la igualtat de gènere i l'empoderament de les dones i les nenes, construir societats pacífiques, justes i inclusives i garantir una protecció resilient del planeta i dels seus recursos naturals.

Aquesta agenda marcarà l'acció global pel desenvolupament fins a l'any 2030 i configura un full de ruta d'actuació connectat entre sí per a assolir un objectiu comú: el desenvolupament mundial sostenible.

Ahora, estableix tres nivells d'acció:

L'Agenda 2030 es caracteritza pels següents principis fonamentals:

UNIVERSALITAT

- Té un **abast universal** i encomana a tots els països, independentment dels seus nivells de renda i la seva situació en matèria de desenvolupament, que contribueixin a un esforç global a favor del desenvolupament sostenible. L'Agenda s'aplica amb caràcter permanent i a tots els països i contextos.

NO DEIXAR NINGÚ ENRERE

- Pretén redundar en **benefici de tots i totes** i es compromet a no deixar ningú enrere, arribant a totes aquelles persones necessitades i marginades, siguin on siguin, per tal de respondre a problemes i vulnerabilitats específics. Aquesta missió genera una demanda sense precedents de dades locals desglossades per analitzar els resultats i fer un seguiment dels progressos.

INTERCONNEXIÓ I INDIVISIBILITAT

- Se sustenta a la **natura interconnectada i indivisible dels seus 17 ODS**. És crucial que totes les entitats responsables de la consecució dels ODS els abordin íntegrament, en comptes d'enfocar-los com una llista d'objectius individuals entre els quals es pot triar.

INCLUSIÓ

- Fa una **crida a la participació** de tots els segments de la societat, independentment de la seva raça, gènere, grup ètnic i identitat, perquè contribueixin a la seva aplicació.

COOPERACIÓ I ALIANCES

- Fa una crida a la **creació d'aliances entre múltiples parts** interessades per a la mobilització i l'intercanvi de coneixements, experiència, tecnologia i recursos financers que contribueixin a la consecució dels ODS a tots els països.

Però, què entenem per “**desenvolupament sostenible**”? Les Nacions Unides el defineixen com “el desenvolupament capaç de satisfer les necessitat del present sense comprometre la capacitat de les futures generacions per satisfer les seves necessitats i, exigeix per tant, esforça concentrat en construir un futur inclusiu, sostenible i resiliència per a les persones i el planeta”.²

Així mateix indica que per aconseguir-ho són necessaris tres pilars bàsics: el creixement econòmic, la inclusió social i la protecció del medi ambient. Aquests tres pilars, en realitat estan estretament vinculats i per aconseguir el benestar de les persones i la societat, tots tres són essencials.

² [Nacions Unides. Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible](#)

2.1.4. Els ODS

Els Objectius per al Desenvolupament Sostenible (ODS) són disset objectius de caràcter ambiental, social i econòmic que guien la implementació de l'Agenda 2030. Tots els objectius estan relacionats entre sí, és a dir, per avançar en un cal avançar també en d'altres. Volen ser unes fites concises, fàcils de comunicar, orientades a l'acció i aplicables a tots els països.

Els ODS incideixen en **cinc esferes** d'importància crítica de l'Agenda, les anomenades **5 P**:

- **Persones (People).** Posar fi a la pobresa i la fam en totes les seves formes i assegurar la dignitat i la igualtat de totes les persones.
 - ODS 1. Fi de la pobresa; ODS 2. Fam zero; ODS 3. Salut i benestar; ODS 4. Educació de qualitat; ODS 5. Igualtat de gènere
- **Planeta (Planet).** L'Agenda 2030 pretén protegir els recursos naturals del planeta i combatre el canvi climàtic per assegurar un ambient digne per a les generacions futures.
 - ODS 6. Aigua neta i sanejament; ODS 12. Producció i consum responsables; ODS 13. Acció pel clima; ODS 14. Vida submarina; ODS 15. Vida d'ecosistemes terrestres
- **Prosperitat (Prosperity).** Assegurar que tothom pugui gaudir d'una vida pròspera i plena en harmonia amb la natura.
 - ODS 7. energia neta i assequible; ODS 8. Treball decent i creixement econòmic; ODS 9. Indústria, innovació i infraestructures; ODS 10. Reducció de desigualtats; ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles
- **Pau (Peace).** Fomentar societats pacífiques, justes i inclusives.
 - ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides
- **Partenariat (Partnership).** Implementar l'Agenda 2030 a través d'aliances globals sòlides.
 - ODS 17. Aliança per assolir els Objectius

Cada ODS inclou unes fites (en total 169) que contribueixen al seu compliment.

És important relacionar els ODS amb el programa d'Educació Ambiental Municipal, donant resposta a la realitat i a les necessitats del municipi.

A trets generals, els principals ODS que poden relacionar-se amb el Programa d'Educació Ambiental Municipal de Manresa són:

ODS		FITES (A NIVELL MUNICIPAL)
ODS 4	Educació de qualitat	Fita 4.7 D'aquí al 2030, assegurar que tots els alumnes adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris per promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.
ODS 6	Aigua neta i sanejament	Fita 6.3 D'aquí a 2030, millorar la qualitat de l'aigua reduint la contaminació, eliminant el vertiment i minimitzant l'emissió de productes químics i materials perillosos, reduint a la meitat el percentatge d'aigües residuals sense tractar i augmentant considerablement el reciclatge i la reutilització sense riscos a nivell mundial. Fita 6.6 D'aquí al 2020, protegir i restablir els ecosistemes relacionats amb l'aigua, inclosos els boscos, muntanyes, aiguamolls, rius aquífers i llacs. Fita 6.b Donar suport i enfortir la participació de les comunitats locals en la millora de la gestió de l'aigua i el sanejament
ODS 7	Energia neta i assequible;	Fita 7.2 D'aquí al 2030, augmentar substancialment el percentatge de l'energia renovable en el conjunt de fonts d'energia. Fita 7.3 D'aquí al 2030, duplicar la taxa mundial de millora de l'eficiència energètica.
ODS 11	Ciutats i comunitats sostenibles	Fita 11.4 Redoblar els esforços per protegir i salvaguardar el patrimoni cultural i natural. Fita 11.6 Reduir l'impacte ambiental negatiu per càpita de les ciutats, fins i tot prestant especial atenció a la qualitat de l'aire i la gestió de les deixalles municipals i d'altres tipus. Fita 11.7 D'aquí a 2030, proporcionar accés universal a zones verdes i espais públics segurs, inclusivament i accessibles, en particular per les dones i infants, les persones d'avançada edat i les persones amb discapacitat.
ODS 12	Producció i consum responsables	Fita 12.2 D'aquí al 2030, aconseguir la gestió sostenible i l'ús eficient dels recursos naturals. Fita 12.5 D'aquí al 2030, reduir considerablement la generació de deixalles mitjançant activitats de prevenció, reducció, reciclatge i reutilització.

		Fita 12.8 D' aquí a 2030, assegurar que les persones d'arreu del món tinguin la informació i els coneixements pertinents per al desenvolupament sostenible i els estils de vida en harmonia amb la natura. Fita 12.b Elaborar i aplicar instruments per vigilar els efectes en el desenvolupament sostenible, per tal d' assolir un turisme sostenible que creï llocs de feina i promogui la cultura i els productes locals.
ODS 13	Acció pel clima	Fita 13.3 Millorar l'educació, la conscienciació i la capacitat humana i institucional en relació amb la mitigació del canvi climàtic, l'adaptació a aquest, la reducció dels seus efectes i l'alerta primerenca.
ODS 15	Vida d'ecosistemes terrestres	Fita 15.5 Emprendre accions urgents i significatives per a reduir la degradació dels hàbitats naturals, detenir la pèrdua de biodiversitat i, per a 2020, protegir les espècies amenaçades i evitar-ne l'extinció.

2.1.5. Pla d'Actuació per l'Energia Sostenible i el Canvi Climàtic

El Pla Clima Local és una eina amb què les administracions locals assumeixen la seva responsabilitat enfront l'emergència. Aquest pla pretén recollir un conjunt d'accions que es distribueix en dos àmbits i amb uns objectius molt clars:

- La transició energètica, relacionada amb la mitigació dels efectes del canvi climàtic, amb l'objectiu d'assolir l'autosuficiència energètica i la neutralitat climàtica l'any 2030, amb zero emissions directes de gasos d'efecte hivernacle.
- L'adaptació als efectes del canvi climàtic, amb l'objectiu d'enfortir la resiliència del municipi enfront els impactes del canvi climàtic.

Aquest pla és una estratègia que permet aterrar a nivell local l'Agenda 2030 i els ODS. Per a l'elaboració d'aquest pla, és imprescindible la participació de tots els agents del territori que poden fer les seves aportacions a través de plans de participació, taules d'energia i clima, etc.

El municipi de Manresa compta amb un Pla d'Acció Climàtica aprovat per primer cop l'any 2008 després de l'adhesió al Pacte dels Alcaldes. El 2016, es signa un nou acord on s'afegeix el repte de l'adaptació al canvi climàtic, i per tant, es redacta el Pla d'Adaptació, Energia Sostenible i Canvi Climàtic (PAESC) que substitueix a aquest primer document.

Aquest document serveix per fer una planificació local i avançar cap a la transició energètica, la mitigació de gasos d'efecte hivernacle i l'adaptació al canvi climàtic. El pla combina aspectes energètics, ambientals i de sostenibilitat, i inclou polítiques i accions que tenen implicacions en educació ambiental, sensibilització ciutadana, gestió urbana, mobilitat, etc...

Aquest marc operatiu i polític pot esdevenir una base sobre la que articular programes d'educació ambiental, participació ciutadana i governança local, ja que el document vol promoure la comunicació i sensibilització a partir d'un major coneixement de la ciutadania com a objectiu transversal del pla.

Per tant, a Manresa, el PAESC és una eina estratègica per avançar cap a una ciutat neutra en emissions, resilient davant els impactes climàtics i compromesa amb la sostenibilitat. Aquest pla representa una oportunitat per incorporar la perspectiva climàtica en totes les polítiques municipals, garantint coherència entre àmbits com la mobilitat, l'urbanisme, la gestió d'espais verds, la salut, l'educació i el desenvolupament econòmic.

L'educació ambiental és un pilar fonamental en aquest procés, ja que la implementació del PAESC requereix informar, sensibilitzar i implicar la ciutadania en tots els seus eixos. Accions com tallers, programes educatius, projectes comunitaris i campanyes de comunicació són essencials per ajudar la població a comprendre els reptes climàtics, adoptar hàbits sostenibles i participar activament en la construcció d'una **Manresa amb un futur verd**.

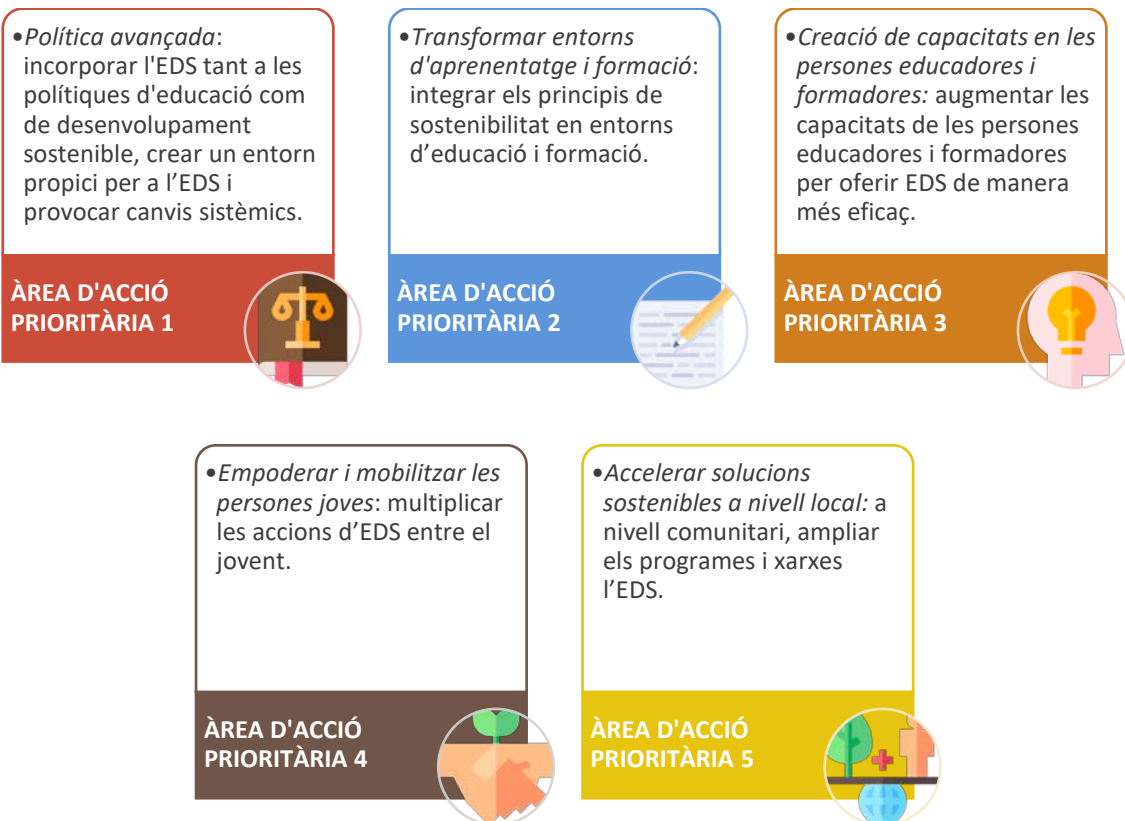
2.1.6. El Programa d'Acció Mundial d'Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS)

L'any 2014, un cop finalitzada la Dècada per a l'Educació pel Desenvolupament Sostenible (EDS), la UNESCO va celebrar la **Conferència Mundial sobre Educació per al Desenvolupament Sostenible** a Aichi-Nagoya (Japó). D'aquesta trobada va sorgir una declaració fonamental que va establir les bases del **Programa d'Acció Mundial (GAP)** en Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS). Aquest programa té com a finalitat impulsar i ampliar les iniciatives educatives arreu del món per afavorir la transició cap a un model de desenvolupament més sostenible.

El GAP es defineix a partir de dos grans objectius:

1. **Transformar els sistemes educatius** perquè totes les persones adquireixin coneixements, competències i valors necessaris per contribuir activament a la sostenibilitat i l'impuls de canvis reals per un futur verd.
2. **Integrar l'EDS de manera transversal** en les polítiques, programes i pràctiques educatives, reforçant-ne la presència en tots els àmbits de l'ensenyament i l'aprenentatge.

El GAP se centra en cinc àmbits d'acció prioritaris:

L'Ajuntament de Manresa pot tenir un **paper rellevant en cadascun d'aquests àmbits d'acció**. En primer lloc, ja incorpora la sostenibilitat com a eix transversal en diverses polítiques municipals, fet que s'alinea amb l'Àrea d'acció 1. A més, gràcies al seu entorn privilegiat i als diversos equipaments que conformen la ciutat, Manresa té un gran potencial per a convertir-se en un espai d'aprenentatge viu sobre sostenibilitat i esdevenir, mitjançant la revisió i la promoció de la integració dels principis de la sostenibilitat, en “*aules obertes*” de la ciutat (Àrea d'acció 2).

Pel que fa a la capacitació del personal educador (Àrea d'acció 3), el municipi pot impulsar formacions específiques per reforçar les competències en educació ambiental i sostenibilitat a aquest públic. També es poden establir estratègies per sensibilitzar i apoderar el jovent (Àrea d'acció 4), fomentant la seva participació en projectes i activitats vinculades al desenvolupament sostenible.

Finalment, Manresa compta amb una oferta d'activitats adreçades a la ciutadania en general, contribuint així a generar solucions sostenibles a escala local que contribueixen a cohesionar la societat (Àrea d'acció 5).

En general, el municipi disposa d'un gran potencial per avançar cap a un model educatiu que integri plenament els valors de la sostenibilitat, en sintonia amb les directrius internacionals establertes per la UNESCO.

2.1.7. Green Comp: El marc europeu de les competències

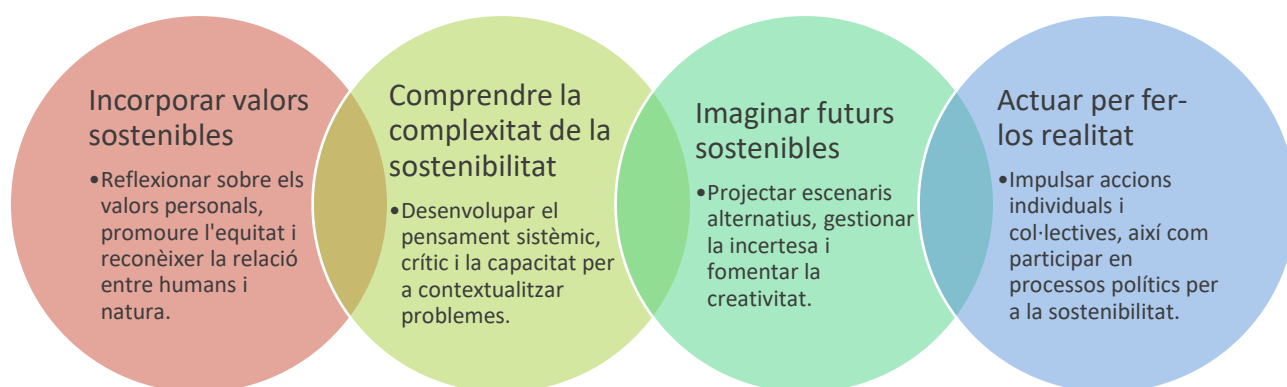
L'any 2022 es va presentar el marc de referència **GreenComp**, una iniciativa vinculada al Pacte Verd Europeu que té com a objectiu fomentar l'aprenentatge orientat a la sostenibilitat ambiental a la Unió

Europea. Aquest document defineix un conjunt de competències que serveixen de guia per dissenyar programes educatius capaços de formar l'alumnat amb els coneixements, habilitats i actituds necessàries per actuar amb responsabilitat i compromís envers el medi ambient i la salut col·lectiva.

En el marc de l'Espai Europeu d'Educació, els estats membres de la Unió Europea treballen per construir sistemes educatius i de formació inclusius i flexibles que esdevenen essencials per al desenvolupament personal, la creació d'oportunitats professionals i la consolidació d'una ciutadania activa i informada.

L'accés permanent a una educació de qualitat i inclusiva és considerat un dret fonamental segons el Pilar Europeu de Drets Socials, clau per avançar dins les societats i economies europees: des d'una simple sensibilització ambiental cap a una veritable capacitat d'incidir i transformar individual i col·lectivament.

El **marc GreenComp articula 12 competències** agrupades en quatre àmbits que serveixen per orientar els currículums i les pràctiques educatives. Els quatre àmbits interrelacionats són:

Seguidament, s'adjunta una taula resum que es troba en aquest document i on s'expliquen aquestes 12 competències.

Àrea	Competència	Definició
Encarnar valors de sostenibilitat	Apreciació de la sostenibilitat	Reflexionar sobre els valors personals; identificar i explicar com varien els valors entre les persones al llarg del temps, avaluant de forma crítica la seva alineació amb els valors de la sostenibilitat.
	Suport a l'equanimitat	Donar suport a l'equitat i la justícia per les generacions actuals i futures. Aprendre de les generacions anteriors per la sostenibilitat.
	Promoció de la natura	Reconèixer que els éssers humans formen part de la natura i respectar les necessitats i els drets d'altres espècies i de la mateixa natura amb el fi de restaurar i regenerar ecosistemes sans i resilents.
Assumir la complexitat de la sostenibilitat	Pensament sistemàtic	Abordar un problema de sostenibilitat des de tots els vessants; considerar el temps, l'espai i el

		context per comprendre com interactuen els elements dins els sistemes i entre ells.
	Pensament crític	Avaluar la informació i els arguments, identificar supòsits, qüestionar l' <i>statu quo</i> i reflexionar sobre com influeixen els contextos personals, socials i culturals en el pensament i les conclusions.
	Contextualització de problemes	Formular els reptes actuals o potencials com un problema de sostenibilitat en termes de dificultat, persones implicades, temps i àmbit geogràfic, amb el fi d'identificar l'enfocament adequat per anticipar i prevenir els problemes, així com per mitigar i adaptar-se als que ja existeixen.
Preveure futurs sostenibles	Capacitat de projeccions de futur	Projectar futurs sostenibles alternatius imaginant i desenvolupant escenaris alternatius i identificant els passos necessaris per aconseguir un futur sostenible preferible.
	Adaptabilitat	Gestionar les transicions i els desafiaments en situacions de sostenibilitat complexes i prendre decisions relacionades amb el futur davant de la incertesa, l'ambigüitat i el risc.
	Pensament exploratori	Adoptar una forma relacional de pensament en estudiar i vincular diferents disciplines, utilitzant la creativitat i l'experimentació amb idees o mètodes innovadors.
Actuar a favor de la sostenibilitat	Actuació política	Navegar pel sistema polític, identificar la responsabilitat política i passar comptes per comportaments insostenibles i exigir polítiques eficaces per a la sostenibilitat.
	Acció col·lectiva	Actuar a favor del canvi en col·laboració amb altres agents.
	Iniciativa individual	Identificar el propi potencial per a la sostenibilitat i contribuir de forma activa a millorar les perspectives de la comunitat i el planeta.

Aquest marc entén la competència en sostenibilitat com la capacitat d'integrar valors, interpretar la complexitat dels sistemes i emprendre accions que regenerin els ecosistemes, tot promovent l'equitat social i la construcció de futurs viables. L'educació per a la sostenibilitat ha de començar en les primeres etapes i mantenir-se al llarg de la vida, amb l'objectiu de formar persones capaces de contribuir activament a la transformació social dins dels límits ecològics del planeta.

L'Ajuntament de Manresa pot utilitzar el marc **GreenComp** com a referència per orientar les seves estratègies d'educació ambiental. Aquest enfocament permetria:

- **Integrar valors sostenibles** en les activitats educatives municipals, fomentant la reflexió sobre la relació entre persones i natura i la importància de l'equitat intergeneracional.
- **Promoure la comprensió de la complexitat** dels reptes ambientals, incorporant metodologies que ajudin a analitzar problemes des d'una perspectiva sistèmica i crítica.
- **Estimular la imaginació de futurs sostenibles**, impulsant projectes que convidin a visualitzar escenaris alternatius i a desenvolupar habilitats per gestionar la incertesa.
- **Facilitar l'acció col·lectiva i individual**, creant espais de participació ciutadana i promovent iniciatives que connectin la comunitat amb la presa de decisions per a la sostenibilitat.

Aquest marc pot esdevenir una eina clau per dissenyar programes educatius que no només informin, sinó que capacitin la ciutadania per actuar com a agents de canvi. D'aquesta manera, Manresa avançaria cap a un model educatiu alineat amb les directrius europees i orientat a la transformació social i ambiental.

2.1.8. Convenció d'Aarhus (UNECE)

El **Conveni d'Aarhus** es va adoptar el juny del 1998 a Dinamarca en el marc de la conferència "Environment for Europe"; aquest document va entrar en vigor l'any 2001. Aquest tractat defensa el dret de totes les persones a viure en un entorn saludable i a participar en la protecció del medi ambiental, el qual es considera un dret humà fonamental dins de la democràcia ambiental. Aquest conveni es sustenta sobre tres grans pilars:

1. **Accés a la informació ambiental** on les autoritats públiques han de garantir que la informació sobre l'estat del medi ambient, les polítiques, mesures, plans o impactes ambientals siguin accessibles per a totes les persones de manera clara, completa i en un termini raonable.
2. **Participació pública en la presa de decisions ambientals** des de l'inici del procés, la preparació i decisió de plans, programes i polítiques que tinguin un impacte ambiental. Les administracions han de fer públiques les propostes, aportar informació suficient i donar un termini raonable perquè la ciutadania comentï, opini, presenti al·legacions o alternatives.
3. **Accés a la justícia en matèria ambiental** amb recursos judicials per la ciutadania o procediments de revisió.

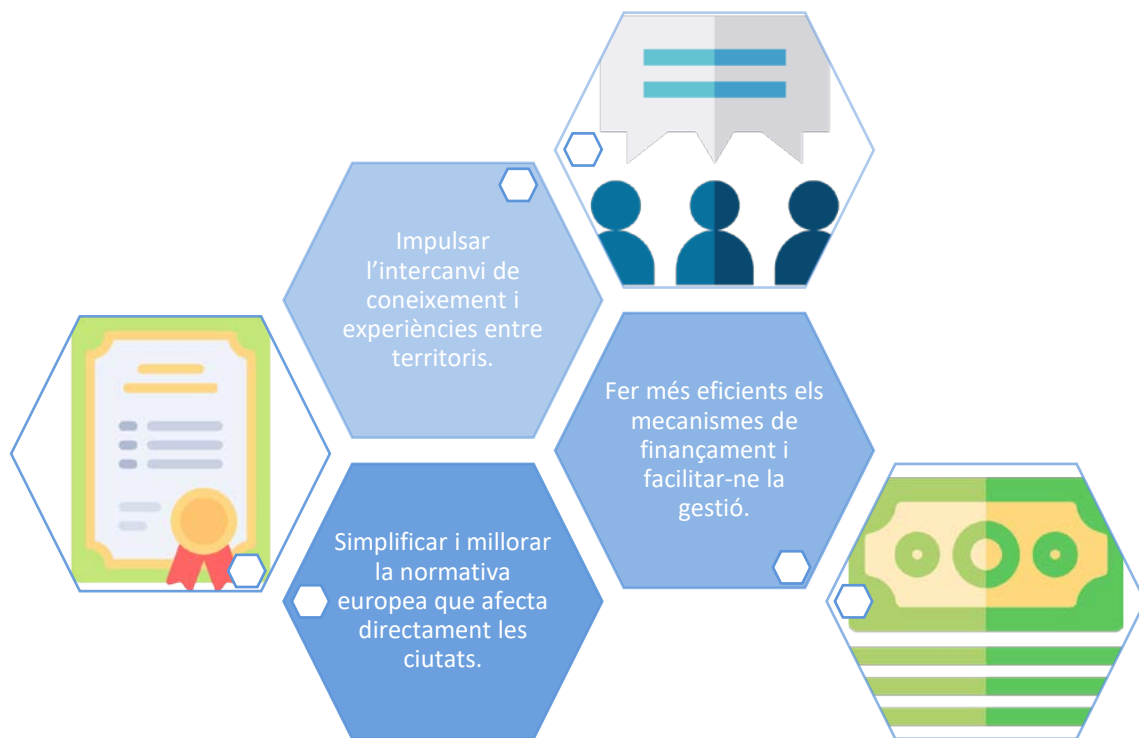
Aquest conveni estableix que el dret a viure en un medi ambient saludable depèn directament del dret a accedir a la informació, a participar en la presa de decisions i a recórrer a la justícia. Aquests tres pilars configuren una governança ambiental plenament democràtica. Segons la Convenció, la governança ha de ser oberta, transparent i participativa, condicions imprescindibles per avançar cap al desenvolupament sostenible.

El text reforça la idea de responsabilitat política i intergeneracional: quan la ciutadania pot informar-se i participar, les decisions ambientals esdevenen més sòlides, legítimes i socialment compartides. Així, el Conveni d'Aarhus es consolida com un referent internacional en democràcia i governança ambiental, proporcionant un marc robust perquè l'educació ambiental i la participació ciutadana tinguin un paper real, estructural i efectiu, i no només simbòlic.

Manresa pot incorporar les premisses del Conveni en el desenvolupament de la diagnosi participada garantint així la transparència, reforçant la confiança, la cohesió social i la responsabilitat compartida.

2.1.9. Agenda Urbana de la Unió Europea

L'**Agenda Urbana Europea de la Unió Europea** va néixer arran del Pacte d'Amsterdam (2016) amb la voluntat de donar més pes a la dimensió urbana dins les polítiques comunitàries. El seu plantejament es basa en tres grans propòsits:

Aquest marc pretén que les ciutats tinguin un paper actiu en la resposta als grans reptes globals, com la qualitat de l'aire, l'adaptació al canvi climàtic, la transició energètica o l'economia circular. Per assolir-ho, es treballa mitjançant grups de treball que reuneixen administracions locals, regionals i estatals, la Comissió Europea, el món acadèmic i altres agents socials, garantint una governança col·laborativa i inclusiva.

L'Agenda Urbana Europea ofereix un context estratègic que Manresa pot aprofitar per reforçar les seves polítiques locals. Alinear-se amb els seus objectius permetria integrar la sostenibilitat en totes les àrees municipals, accedir a oportunitats de finançament europeu i participar en xarxes de coneixement i cooperació. Manresa es pot convertir en un referent d'inclusió, resiliència i sostenibilitat reforçant la seva posició tant a escala local com europea.

2.1.10. Pla d'acció d'educació ambiental per la sostenibilitat a Espanya (2020 – 2025)

A nivell estatal, el principal instrument per orientar l'educació ambiental és el **Pla d'Acció d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat a Espanya 2020-2025 (PAEAS)**. Aquest pla reprèn i actualitza els principis del **Llibre Blanc de l'Educació Ambiental**, que defensa una visió global i compartida: l'educació ambiental no és responsabilitat d'un sol actor, sinó de tota la societat, i ha d'estar present en tots els àmbits de la vida quotidiana. Això implica abordar tant els reptes locals com els globals, promovent el pensament crític i una ètica basada en la justícia, la solidaritat i la responsabilitat col·lectiva.

El PAEAS defineix les línies estratègiques i les accions prioritàries per avançar en educació ambiental durant el període 2020 – 2025. La seva elaboració va ser fruit d'un procés participatiu dut a terme durant el 2020 que va implicar administracions, entitats socials, empreses, professionals, mitjans de comunicació i la comunitat educativa, amb l'objectiu de construir un marc inclusiu i representatiu.

Aquest pla subratlla que l'educació ambiental és una eina essencial per a la governança i la gestió pública. Les administracions tenen el deure de garantir que la ciutadania disposi d'informació clara i rigorosa sobre els processos ambientals i la seva connexió amb factors socials, econòmics i culturals. Comunicar aquests reptes de manera efectiva és clau per generar respostes socials que impulsin la transició ecològica.

Per fer seguiment del pla, s'han establert plans anuals de treball i una memòria intermèdia accessible en línia, que recull les accions desenvolupades fins al moment ([Memòria intermèdia](#)).

Manresa pot aprofitar el marc del PAEAS per reforçar la seva estratègia local d'educació ambiental. A continuació, es presenten els objectius del PAEAS més vinculats amb els àmbits d'actuació on l'Ajuntament de Manresa pot tenir un paper destacat:

- **Objectiu 1.1:** Integrar l'EAS en les polítiques públiques i estructures administratives.
- **Objectiu 1.2:** Formar i capacitar a les persones professionals del sector públic en matèria ambiental i sobre la utilització dels instruments socials (educació, comunicació, participació) som a eines clau per avançar cap a la sostenibilitat.
- **Objectiu 2.1:** Millorar la qualitat i innovar en el disseny i desenvolupament de programes, projectes i activitats d'EAS perquè siguin d'acord amb les necessitats de la transició.
- **Objectiu 3.1:** Generar canvis a nivell curricular en sintonia amb els reptes de la transició.
- **Objectiu 3.3:** Impulsar la renaturalització dels centres educatius com un exercici de coherència institucional que reforci les intervencions educatives.
- **Objectiu 3.4:** Dissenyar i implementar programes i projectes coordinats amb el context comunitari dels centres educatius i de les universitats que impulsin la transició ecològica justa.
- **Objectiu 5.1:** Reforçar els Equipaments d'EAS com a espais sociocomunitaris polivalents de capacitat i innovació ecològica i social.
- **Objectiu 5.3.:** Enfortir l'EAS als recursos d'ús públic i instal·lacions de les àrees protegides desenvolupant punts de vista d'acord amb les necessitats de la transició ecològica justa.

- **Objectiu 5.4:** Impulsar la integració de l'EAS en altres espais i recursos educatius, culturals i sociocomunitaris que treballen amb diferents perfils poblacionals.
- **Objectiu 6.3:** Difondre les accions i projectes relacionats amb l'EA, en particular, les bones pràctiques i experiències inspiradores.
- **Objectiu 6.4:** Impulsar la participació ciutadana, la construcció col·lectiva i el treball en xarxa com a instruments essencials per a la transició ecològica i justa.

Aquestes línies d'actuació permetrien a Manresa consolidar-se com un municipi compromès amb l'educació ambiental, alineat amb les directrius estatals i orientat a la transformació social cap a un futur més sostenible.

2.1.11. Agenda Urbana Espanyola

L'**Agenda Urbana Espanyola (AUE)**, aprovada pel Consell de Ministres el febrer de 2019, és una guia estratègica que orienta les polítiques urbanes fins al 2030 amb l'objectiu de transformar ciutats i pobles en espais més saludables, inclusius i sostenibles. Tot i no ser normativa, actua com a full de ruta per a totes les administracions, estructurat en deu objectius estratègics que inclouen la lluita contra el canvi climàtic, la protecció de la biodiversitat urbana i la promoció d'una cultura ambiental que fomenti la implicació ciutadana.

El document posa èmfasi en la vulnerabilitat del territori espanyol davant riscos com onades de calor, sequeres, incendis i inundacions, i aposta per mesures que redueixin emissions, reforcin l'adaptació i impulsin una transició energètica justa, incorporant solucions basades en la natura. També subratlla la necessitat de frenar la pèrdua de biodiversitat associada al creixement urbà mitjançant la creació d'infraestructures verdes i blaves que connectin espais naturals i millorin la qualitat ambiental i la salut.

Un altre pilar fonamental és l'educació ambiental, considerada eina clau per generar consciència, responsabilitat i canvis d'hàbits que permetin avançar cap a un model de desenvolupament sostenible. La participació i la sensibilització són imprescindibles perquè la ciutadania entengui els reptes i contribueixi activament a les solucions.

En aquest context, Manresa s'alinea amb els principis de l'AUE integrant la sostenibilitat en la planificació urbana i preparant la ciutat davant d'escenaris climàtics extrems. Convertir Manresa en un espai de formació, innovació i participació no només reforça la cultura ambiental local, sinó que contribueix als compromisos estatals i internacionals, posicionant la ciutat com un referent en la transició cap a la sostenibilitat.

2.1.12. Estratègia Catalana d'Educació Ambiental (ECEA)

Tot i que va ser publicada l'any 2003, l'**Estratègia Catalana d'Educació Ambiental (ECEA)** continua sent un marc de referència per comprendre l'evolució i els principis de l'educació ambiental a Catalunya. El document neix amb la voluntat d'impulsar aquesta educació seguint les orientacions internacionals que promouen la sostenibilitat com a objectiu central i la participació activa de la societat com a motor de canvi.

Els seus objectius generals es poden sintetitzar en cinc grans eixos:

Aquests objectius, alineats amb les directrius globals i estatals, continuen sent vigents i poden orientar les accions locals de Manresa que es desenvolupin en el marc de l'educació ambiental.

2.1.13. Congrés Nacional d'Educació Ambiental de Catalunya

El **Congrés Nacional d'Educació Ambiental (CNEA)** s'ha consolidat com el principal punt de trobada a Catalunya per a professionals i col·lectius vinculats a l'educació ambiental. Aquest espai reuneix administracions, centres educatius, entitats, investigadors i altres agents per intercanviar visions, analitzar tendències i compartir experiències transformadores en aquest àmbit.

Els objectius centrals del Congrés són:

- Impulsar una cultura basada en la sostenibilitat mitjançant l'educació ambiental, integrant-hi les dimensions ecològiques, socials i econòmiques dels reptes actuals.
- Oferir un espai de relació i cooperació que permeti establir aliances, donar visibilitat a projectes i fomentar processos de canvi col·lectiu més enllà de les accions individuals.

- Abordar temes emergents com la resiliència comunitària, la justícia ecosocial, les metodologies educatives innovadores i el paper de les tecnologies en l'aprenentatge ambiental.

Pel que fa al seu funcionament, el CNEA combina habitualment activitats telemàtiques amb una trobada presencial final. L'edició de 2024, per exemple, va començar amb una sessió inaugural en línia, va continuar amb diferents sessions temàtiques virtuals i va concloure amb un espai presencial de treball i debat. El Congrés s'adreça a una comunitat molt diversa: professorat, educadors ambientals, personal tècnic d'administracions públiques, membres d'entitats i persones dedicades a la recerca. A més, actua com a marc de presentació i contrast d'estratègies, documents i recursos de referència en matèria d'educació ambiental.

En relació amb la seva rellevància, el CNEA és una cita imprescindible per al sector, ja que afavoreix la formació contínua, el treball en xarxa i la consolidació de projectes compartits. Igualment, contribueix a donar a conèixer experiències i innovacions pedagògiques que després poden ser integrades en centres educatius, entitats i administracions locals.

Manresa acollirà el **4t Congrés Nacional d'Educació Ambiental** entre el 26 de gener i el 26 de febrer de 2026. El format inclourà quatre sessions en línia i una jornada presencial al Conservatori Municipal de Música el **26 de febrer de 2026**, incloent ponències, tallers, visites tècniques i actuacions musicals. La celebració del CNEA 2026 suposa una gran oportunitat per a Manresa, tant social com econòmicament i estratègicament. Manresa es situa com a centre de la cooperació institucional en l'àmbit de l'educació ambiental generant aliances amb universitats, administracions i entitats i així potenciant el treball en xarxa. Esdevenir seu del CNEA pot reforçar la visibilitat de la ciutat i els seus projectes, i així contribuir a la seva comunicació i projecció com a ciutat compromesa amb l'educació ambiental i la transició justa. Acollir el CNEA 2026 a Manresa representa una oportunitat estratègica per consolidar i visibilitzar el municipi com un actor destacat en l'educació ambiental i en la transició cap a la sostenibilitat.

2.1.14. Pla estratègic d'educació i voluntariat ambiental de la Xarxa d'Espais Naturals Protegits de Catalunya 2030

Aquest Pla té l'objectiu de fomentar l'educació ambiental i el voluntariat dins de la Xarxa d'Espais Naturals Protegits (ENP) de Catalunya entenent l'educació i el voluntariat com a eines claus per a sensibilitzar, implicar i mobilitzar la ciutadania en la conservació del patrimoni natural. Aquest document estableix una visió fins l'any 2030 i serveix com un marc homogeni de referència de tots els ENP, fent que les polítiques d'educació i voluntariat estiguin coordinades i siguin coherents a tot el territori de Catalunya.

El Pla s'articula en quatre àmbits:

1. **Educació i sensibilització ambiental:** Promoure la formació, coneixement i sensibilització ambiental a diferents públics.
2. **Promoció del voluntariat ambiental:** Fomentar la participació activa de la ciutadania en la protecció i conservació del medi natural a través de l'acció voluntària.
3. **Accions transversals:** Integració amb altres polítiques (conservació, gestió dels espais naturals, mobilització actors) i coordinació amb el territori,+
4. **Coordinació i governança:** Establir mecanismes de governança compartida, coordinació entre gestors, entitats, administracions i altres actors, per assegurar l'eficàcia i coherència del pla.

El model de planificació estratègic esta pensat per a ser estàndard entre tots els ENP i així que cada espai pugui desenvolupar un pla propi respectant uns criteris comuns i garantint que l'educació ambiental no sigui una sèrie d'actuacions puntuals disperses, sinó una política estructurada i coordinada a tota Catalunya.

Aquest pla és rellevant per Manresa ja que marca una guia per fomentar la participació ciutadana contribuint a crear comunitats conscients i compromeses amb la conservació del territori. A més a més, serveix també per vincular les actuacions de la ciutat als entorns naturals del seu entorn pròxim on la combinació de l'educació, el voluntariat i la coordinació institucional és una formula eficient per reforçar la consciència ambiental i construir comunitats implicades.

2.1.15. Agenda dels Pobles i Ciutats de Catalunya

L'**Agenda dels Pobles i Ciutats de Catalunya** és el marc estratègic que orienta la transició cap a un territori més equitatiu, inclusiu i sostenible. Validada per l'Assemblea Urbana i aprovada per la Generalitat, l'Agenda dels Pobles i Ciutats de Catalunya proposa accions i recomanacions per assolir un model de desenvolupament territorialment equilibrat i socialment just fins al 2050, en sintonia amb els objectius europeus de transició verda i digital.

Entre les seves prioritats, destaca la lluita contra el canvi climàtic i la necessitat de construir ciutats resilients. El document reclama mesures urgents per reduir la vulnerabilitat davant fenòmens extrems i minimitzar les emissions derivades de la mobilitat, el consum energètic i la gestió de recursos. Això comporta apostar per la renaturalització urbana, incrementar els espais verds i aplicar solucions basades en la natura com a estratègia d'adaptació i mitigació.

Pel que fa a la biodiversitat, l'agenda subratlla la importància de conservar i millorar els espais naturals dins i al voltant de les ciutats, garantint la seva connectivitat per afavorir el desenvolupament de la flora i la fauna. Integrar aquests criteris en la planificació urbana és essencial per frenar la pèrdua de biodiversitat i assegurar ciutats més saludables per a les generacions futures.

Un altre eix clau és l'educació ambiental, considerada indispensable per impulsar un canvi social profund. Les administracions locals hi tenen un paper protagonista com a agents formadors i facilitadors de la participació ciutadana, utilitzant equipaments i programes per fomentar el coneixement, l'apoderament i la corresponsabilitat comunitària.

En aquest context, **Manresa** té l'oportunitat de posicionar-se com a referent en la implementació dels principis de l'Agenda. El municipi pot reforçar la seva estratègia local mitjançant accions que integrin la sostenibilitat en la planificació urbana, promoguin la renaturalització d'espais, incrementin la connectivitat ecològica i impulsin la protecció de la biodiversitat. Paral·lelament, l'educació ambiental pot actuar com a motor de transformació, fomentant la implicació ciutadana i la corresponsabilitat en la transició cap a un model urbà més verd, inclusiu i resiliència. A través d'aquestes línies, Manresa contribuiria directament als objectius de l'Agenda catalana i reforçaria el seu paper com a ciutat preparada per afrontar els reptes del futur.

2.2. MARC AMBIENTAL DEL MUNICIPI

2.2.1. Plans locals ambientals

En el següent apartat es descriuen les polítiques ambientals i els Plans d'acció vigents de Manresa per tal d'identificar un bon marc per establir les línies estratègiques i temàtiques del document. Aquesta identificació és clau per detectar oportunitats i així crear vincles i sinèrgies per a implicar altres àrees i departaments.

2.2.1.1. *Agenda Urbana Manresa 2030*

L'Agenda Urbana Manresa 2030 és el pla estratègic municipal que adapta al context local els principis i orientacions de l'Agenda Urbana Espanyola i l'Agenda Urbana Europea. Aquest document articula la visió de futur de Manresa en l'àmbit d'un desenvolupament urbà sostenible, inclusiu i resiliència.

Aquest document proposa una visió sobre com ha de ser la Manresa del futur i defineix 3 reptes principals per la ciutat que cobreixen l'àmbit ambiental, social, econòmic i urbà:

Aquests reptes s'identifiquen amb 38 accions transformadores i concretes que s'han d'aplicar fins a 2030; aquestes accions inclouen aspectes com mobilitat sostenible, preservació del patrimoni històric i cultural, desenvolupament i millora dels espais verds i de l'Anella Verda, foment de la inclusió social...

En conclusió, l'Agenda Urbana de Manresa ofereix un marc estratègic favorable per incloure l'educació ambiental dins de projectes locals i treballar així en la transformació sostenible de la ciutat. Aquest full de ruta articula la política local en consonància amb l'estat i amb Europa, per tal de preveure i generar oportunitats de futur per a Manresa.

Aquest pla estratègic és clau per impulsar una Manresa més equitativa, saludable i preparada per afrontar els reptes del segle XXI. A més, ofereix un marc sòlid perquè l'educació ambiental esdevingui un instrument central en la sensibilització, la implicació activa i la corresponsabilitat de la ciutadania en la transició cap a la sostenibilitat.

2.2.1.2. *Pla d'Acció per a la Transició Agroecològica*

El **Pla d'Acció per a la Transició Agroecològica** publicat el gener del 2024 té com a **objectiu elaborar un sistema alimentari més sa, just i sostenible**; a més a més, d'ajudar al sector primari a millorar les seves condicions econòmiques, ecològiques i socials fomentant la instal·lació de noves iniciatives agro – ramaderes i diversos projectes vinculats a l'agricultura i alimentació sostenible de Manresa.

El document es divideix en tres dimensions d'actuació: producció agrària professional, distribució i accés a l'alimentació i sensibilització, governança i empoderament col·lectiu.

De la primera dimensió l'objectiu estratègic és **augmentar la viabilitat econòmica, ecològica i social dels projectes agrícoles i ramaders** per recuperar, promoure i posar en valor els espais de producció alimentària. S'hi troben 27 accions agrupades en tres línies estratègiques clau. En primer lloc es vol donar suport als projectes de producció d'aliments locals, donant suport als projectes actuals i alhora

creant-ne de nous per impulsar i fomentar la producció primària al territori. També es vol impulsar les infraestructures compartides per fomentar la sostenibilitat dels processos de producció. En segon lloc, es vol promoure el relleu agrari donant suport als recursos ja existents i facilitant les noves incorporacions mitjançant l'Escola Agrària de Manresa. Finalment, per aquesta dimensió, es vol fomentar la producció agroecològica articulant les eines i els projectes locals, però també donant suport a l'impuls de nous projectes.

Pel que fa la segona dimensió, l'objectiu estratègic correspon a **promoure un sistema alimentari just, equitatiu i cohesionat** amb 19 accions orientades a promoure l'economia social i saludable millorant l'accés de la ciutadania als productes de proximitat; garantint el dret de l'alimentació sostenible i saludable promovent l'alimentació saludable com un element cohesionador, i finalment, reduint el malbaratament alimentari.

La tercera dimensió té per objectiu **conscienciar a la ciutadania sobre el valor del sistema alimentari de Manresa i del model d'alimentació a la ciutat**. Aquesta línia compta amb 21 accions, vinculades a millorar la governança del sistema alimentari local facilitant l'accés a productes de proximitat i temporada. I la segona línia estratègica està dedicada a sensibilitzar un sistema alimentari més just i sostenible potenciant l'educació alimentària i donant a conèixer el producte local.

En conjunt, el Pla d'Acció per a la Transició Agroecològica és un full de ruta estructurat que aborda el sistema alimentari de Manresa des d'una mirada integral. Aquest pla permet avançar simultàniament a la millora de la producció, l'enfortiment dels circuits de distribució i el desenvolupament d'un model alimentari més participat i conscient. La transició agroecològica és una oportunitat per transformar no només el model alimentari, sinó també la manera en la que s'entén la salut, el benestar i el futur de Manresa.

2.2.1.3. Informe Voluntari Local

L'Informe Voluntari de Manresa és un instrument que avalua i comunica el grau de compliment dels objectius de sostenibilitat a escala municipal en concordança amb l'Agenda Urbana de Manresa 2030 i els ODS de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

Aquest informe publicat el maig de 2025, recull l'evolució de la ciutat entre 2022 i 2024 cobrint les actuacions municipals dutes a terme, el pressupost destinat, els resultats, bones pràctiques i reptes pendents. L'Informe Voluntari de Manresa ofereix una fotografia transparent i rigorosa del progrés del municipi que serveixi de base per reajustar l'estratègia, identificar mancances i planificar noves accions de desenvolupament sostenible.

Segons aquest document els avenços i els reptes són els següents:

Avenços i resultats	Reptes pendents i àrees de millora
Una millora en la recollida selectiva de residus.	La necessitat d'accelerar la transició energètica: tot i algunes mesures, encara hi ha marge per augmentar l'ús d'energies netes, la descarbonització de la indústria i els habitatges.

Avanços cap a la mobilitat sostenible, amb l'increment del transport públic de zero emissions.	Millorar la gestió i reducció de residus, prioritzant la reutilització i la economia circular
Progrés en la reducció de desigualtats i en l'impuls d'una economia local més diversificada i sostenible.	Reforçar la qualitat de l'ocupació, l'equitat social i la inclusió (especialment en contextos vulnerables) per avançar cap a una ciutat més justa i cohesionada.
Iniciatives de renaturalització i millora de l'entorn urbà i periurbà, contribuint a la qualitat ambiental i al verd urbà.	Avançar més decididament en la mobilitat sostenible, redisseny urbà i transport públic per reduir les emissions i millorar la qualitat de vida.
Una part important (aproximadament un 40 %) de la inversió municipal recent s'ha destinat a polítiques i accions lligades a la sostenibilitat, mostrant una aposta clara per l'Agenda 2030.	Consolidar les infraestructures i serveis per al turisme sostenible, per equilibrar desenvolupament econòmic i preservació ambiental i patrimonial.

En conjunt, l'informe assenyala que s'ha executat aproximadament un 30 % del conjunt d'accions previstes per l'AUM 2030 durant el període analitzat i proposa mesures per avançar en la consecució dels objectius.

Aquesta fotografia actualitzada i sistemàtica de l'estat de la sostenibilitat a Manresa permet identificar els punts forts, debilitats i oportunitats de l'educació ambiental al terme municipal. I així detectar quines àrees són prioritàries per alinear-se en un futur amb elles i fer que l'educació ambiental tingui un enfocament integral a la ciutat on es connecti el medi ambient, la mobilitat, l'energia, residus, cohesió social, governança i participació.

2.2.1.4. *Pla estratègic del Cardener 2030*

El pla estratègic del Cardener aprovat el novembre de 2021 és un document de planificació a llarg termini amb l'objectiu de millorar el riu a nivell ecològic i social. El riu Cardener travessa tot el municipi de Manresa i històricament s'hi troba vinculat, de fet durant segles la ciutat ha aprofitat els seus recursos hidràulics per créixer i nodrir-se. Tanmateix, amb el canvi d'usos del sòl i l'abandonament progressiu de les fàbriques, l'espai es va veure degradat i l'entorn del riu es va veure abocat a una pèrdua de biodiversitat. Des de l'inici del segle s'han impulsat i fomentat projectes per a millorar la imatge del riu i la seva relació amb la ciutat. Amb aquest pla estratègic es vol afrontar una transformació integral del riu per conservar, protegir el paisatge i recuperar-lo com a connector biològic.

El pla estratègic del Cardener compta amb quatre objectius:

- Millorar l'estat de conservació i incrementar la biodiversitat fluvial.
- Millorar la connectivitat ecològica del riu Cardener.
- Millorar l'ús públic de la llera i fer-lo compatible amb els seus valors naturals.

- Donar a conèixer els valors naturals, patrimonials i ambientals del riu.

En general, es vol conservar i millorar l'estat ecològic del riu Cardener tenint en compte les activitats socioeconòmiques actuals. Es defineixen per tant cinc línies estratègiques:

- a) Recuperar la biodiversitat de l'àmbit fluvial: Amb l'objectiu d'incidir a la vegetació de ribera i la qualitat de l'aigua.
- b) Establir diferents intensitats d'usos: Establir un ús diferenciats dels diversos espais del riu que permeti la convivència entre la natura i els usos humans.
- c) Recuperar la connectivitat i accessibilitat al riu: El riu ha d'actuar com a connector ecològic i com a facilitador de la mobilitat a peu i en bicicleta.
- d) Mantenir i protegir el patrimoni històric: Totes les infraestructures que s'han construït al llarg de la història per abastir-se dels recursos hídrics tenen un interès cultural i històrics cal protegir, mantenir i potenciar.
- e) Divulgar els valors naturals, patrimonials i ambientals del riu a la seva riba: A través de l'educació ambiental posar en valor l'entorn del riu i contribuir a la conscienciació i sensibilització de la ciutadania.

El Pla Estratègic del Cardener 2030 representa una aposta clara i estructurada per recuperar el riu com a espai ambiental, patrimonial i social de la ciutat de Manresa. El document, per tant, esdevé una eina clau per orientar les intervencions futures de l'educació ambiental i així reforçar el vincle històric i identitari entre Manresa i el seu entorn.

2.2.1.5. *Pla d'Actuació Municipal 2023 – 2027*

El Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2023 – 2027 és el full de ruta del govern municipal pel seu mandat i estableix les prioritats estratègiques per aconseguir objectius clau diferenciats en cinc grans eixos: prosperitat, qualitat de vida, sostenibilitat, cohesió social i l'Ajuntament al servei de la ciutadania. Aquest document està alineat amb l'Agenda Urbana de Manresa 2030 i els ODS.

L'eix de prosperitat es vincula amb el potenciament del desenvolupament econòmic local, la innovació empresarial i la projecció a l'exterior de Manresa com a ciutat clau del Bages i Catalunya.

Seguidament, amb l'eix de qualitat de vida, es vol orientar a millorar la vida quotidiana de la ciutadania i la cohesió urbana. En aquest eix es projecten accions com la creació del pla local d'habitatge 2024 – 2029, o la millora de les infraestructures urbanes per a l'accessibilitat universal o plans de salut públics i seguretat, entre d'altres.

El tercer eix correspon a la sostenibilitat enfocat a les polítiques ambientals, la mobilitat i l'adaptació climàtica on es preveu crear una xarxa de refugis climàtics i mesures de resiliència al canvi climàtic, polítiques de gestió d'aigua, prevenció de residus i mobilitat, o per exemple, consolidar i connectar l'Anella Verda amb la ciutat.

El quart eix de cohesió social fomenta accions per reforçar la integració social, la llengua, la cultura i l'equitat. Finalment, l'últim eix té l'objectiu de modernitzar l'administració local perquè sigui eficient, transparent i participativa.

El PAM defineix un marc estratègic integral que orienta l'acció municipal cap a un model de ciutat més pròsper, sostenible i cohesionat, una Manresa centrada en les persones. Aquest marc és clau per planificar i desplegar polítiques públiques locals, així com per enfocar l'educació ambiental a Manresa.

2.2.1.6. El Repte dels ODS

Entre l'any 2019 i 2021 es va portar a terme un procés participatiu per adaptar els 17 objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de Nacions Unides (ONU) al context local de Manresa. La finalitat del document és oferir una radiografia exhaustiva de la situació de Manresa respecte els ODS, identificar reptes i oportunitats i així definir un conjunt de fites locals per al 2030.

El document recull per cada ODS el context global i local i fites concretes per assolir-los. A més a més, s'afegeix un ODS anomenat cultura que es considera clau per la ciutat. Entre els ODS prioritaris (segons el procés participatiu), destaquen: eliminació de la pobresa (ODS 1), educació de qualitat (ODS 4), treball digne i creixement econòmic (ODS 8), ciutats i comunitats sostenibles (ODS 11), i acció climàtica (ODS 13). L'informe identifica 175 fites locals a assolir per 2030, mostrant així l'ambició i l'abast del compromís de la ciutat.

Aquest informe és fonamental ja que proporciona una visió integral de sostenibilitat emmarcada en un context global. El document pot servir com a referència per dissenyar accions concretes de sensibilització i participació que siguin prioritàries per Manresa. A més, facilita la transversalitat de l'educació ambiental amb altres àmbits facilitant una visió integrada i transformadora per a la ciutat.

2.2.1.7. *Reglament de Participació Ciutadana*

El municipi de Manresa disposa d'un marc normatiu sòlid en matèria de participació ciutadana, actualitzat l'any 2019 amb l'aprovació del nou **Reglament de Participació Ciutadana**, el qual té com a objectiu reforçar una governança local més oberta, transparent i inclusiva. El reglament defineix la participació ciutadana com la incorporació ordenada i transparent de persones i societat civil en la presa de decisions públiques que afecten la vida col·lectiva del municipi. Es tracta d'un dret i un mecanisme per millorar la qualitat democràtica, i s'estableixen les condicions perquè la ciutadania pugui incidir en els afers públics de manera estructurada, deliberada i corresponsable.

El document amplia i ordena diversos instruments de participació, com ara les iniciatives ciutadanes, les audiències públiques, les consultes, les presentacions de propostes al Ple o la possibilitat de participar en l'elaboració de normatives municipals. Un dels elements més rellevants és la creació del Registre Ciutadà de Participació, que permet que persones a títol individual, més enllà de les entitats formals, puguin intervenir en els processos participatius i en els espais de decisió. Això contribueix a diversificar els perfils participants i a obrir els processos a col·lectius menys organitzats o tradicionalment menys representats.

El reglament també regula el funcionament dels diferents òrgans de participació de la ciutat, com els consells sectorials i territorials, que han de ser espais oberts, accessibles i amb sessions públiques. A més, el marc municipal reconeix explícitament el paper del voluntariat i de l'associacionisme com a formes essencials d'implicació comunitària i de construcció de ciutat, integrant-los en l'ecosistema participatiu.

Paral·lelament a aquest Reglament de Participació Ciutadana s'elabora el Pla Director de Participació que complementa el reglament definint les línies estratègiques per reforçar la cultura participativa a Manresa. Entre els seus objectius hi ha ampliar la base social implicada, millorar els canals d'informació, incorporar metodologies més inclusives i consolidar la participació com un element transversal de totes les polítiques municipals, incloses les ambientals.

Ambdós documents volen promoure una participació basada en:

- Transparència i claredat
- Accés a la informació
- Igualtat d'oportunitats per a ciutadans individuals i entitats
- Inclusió i diversitat d'agents.

Es reconeix que la participació no ha de ser puntual ni simbòlica, sinó part estructural de la governança local, amb eines clares perquè les persones puguin implicar-se, incidir i participar en les decisions de la ciutat.

En conjunt, aquest marc configura un entorn favorable perquè l'educació ambiental i la participació ciutadana avancin de manera coordinada. L'existència d'estructures formals, eines regulades i materials pedagògics fa possible que la ciutadania no només rebi informació, sinó que tingui capacitat real d'incidència en la governança ambiental de la ciutat.

Pla Local de Joventut de Manresa

El Pla Local de Joventut de Manresa és el full de ruta que defineix les polítiques municipals adreçades a la població jove del municipi, serveix per estructurar, prioritzar i planificar els serveis, projectes i programes destinats als joves de Manresa.

El pla es basa en una anàlisi diagnòstica de la realitat juvenil al municipi i una fase de disseny, ambdues basades en dades de participació de tècnics, joves i entitats.

De la diagnosi destaquen les desigualtats a nivell formatiu respecte les mitjanes catalanes, amb una porció important amb estudis bàsics o secundaris i menor proporció amb estudis superiors. Es detecten diversos reptes com l'accés a l'habitatge, l'atur juvenil, l'educació, integració, salut, comunitat...

El Pla Local de Joventut s'organitza en 5 eixos principals:

1. **Independència juvenil:** polítiques per facilitar l'accés dels joves a l'habitatge, el treball, l'emancipació i l'autonomia personal.
2. **Equitat i inclusió social:** atendre la diversitat, fomentar la igualtat d'oportunitats, promoure la cohesió social, donar suport a col·lectius vulnerables o amb menys recursos.
3. **Benestar i qualitat de vida:** salut, oci, cultura, espais de relació, suport emocional i comunitari, desenvolupament personal i social dels joves.
4. **Participació i protagonisme jove:** fomentar l'empoderament, la implicació de la joventut en la presa de decisions, donar veu, promoure lideratges juvenils, implicar-los en projectes municipals i comunitaris.
5. **Servei de Joventut:** millorar i consolidar els serveis municipals per a joves, orientació, informació, suport, accés als recursos i acompanyament.

Encara que el Pla Local de Joventut no sigui un pla específic d'educació ambiental, esdevé una oportunitat valuosa per integrar la població jove en les decisions de Manresa i alinear-se amb els eixos de participació i protagonisme jove i benestar i qualitat de vida. Implicar els joves en iniciatives sostenibles per a millorar la salut ambiental, els espais verds, l'oci responsable pot ser clau per connectar la comunitat i aconseguir utilitzar l'entorn com a aula.

Pla Educatiu d'Entorn de Manresa

El **Pla Educatiu d'Entorn de Manresa** és un programa de cooperació entre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Manresa, destinat a infants i joves d'entre 0 a 18 anys, que busca garantir l'èxit educatiu de tot l'alumnat i contribuir a la cohesió social mitjançant l'equitat, la convivència, la interculturalitat i la promoció de la llengua catalana. Inclou no només l'educació formal (a l'escola), sinó també activitats en l'àmbit extraescolar i no escolar, i pretén articular de forma coherent les accions entre diferents agents: centres educatius, família, entitats i administració.

L'objectiu del PEE és impulsar una "cultura d'aprenentatge en xarxa" i una col·laboració comunitària per abordar reptes educatius i socials a la ciutat. Aquest Pla és una base sòlida i estratègica on inserir

l'educació ambiental des de la infància ampliant així l'abast potencial dels programes de sostenibilitat generant un model de treball en xarxa on es faciliti la col·laboració entre escola, entitats, famílies i administració.

Educació 360

Educació 360 és una iniciativa impulsada per la Diputació de Barcelona, la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica (FMRPC) i la Fundació Jaume Bofill que busca fomentar l'educació en tots els temps i espais de la vida dels infants i joves. L'objectiu és garantir les oportunitats educatives i fomentar l'equitat i inclusió educativa.

A Manresa, Educació 360 es proposa com una aposta per coordinar actors diversos i així ampliar i enriquir l'oferta educativa fora del currículum formal.

El Manifest fundacional del projecte s'estructura sobre 7 eixos:

1. Els nois i noies aprenen en tots els espais de la seva vida quotidiana.
2. S'eduquen en tots els seus temps, al llarg i a l'ample de la vida.
3. Les oportunitats educatives d'arreu són cabdals en l'itinerari personal.
4. Garantir el procés educatiu és també alinear i connectar els aprenentatges.
5. L'equitat és el principal repte en l'accés a les noves oportunitats educatives.
6. Convertir l'educació dels espais i temps no lectius en política pública.
7. El canvi educatiu ha d'incorporar la mirada de l'Educació 360.

Entendre l'educació ambiental dins el context d'Educació 360 ofereix un marc molt interessant que ens permet utilitzar els espais i temps no escolars com a "aules per la sostenibilitat". Aquesta mirada transversal i equitativa facilita que l'educació ambiental arribi a tots els infants i joves, incloent aquells en entorns vulnerables ampliant així l'abast de l'educació ambiental.

Pla de Mobilitat Urbana Sostenible de Manresa

L'any 2024 es va aprovar el **Pla de Mobilitat Urbana Sostenible de Manresa**, una eina de planificació municipal que té com a horitzó la planificació dels propers sis anys en termes d'integració de transport i mobilitat tenint en compte criteris ambientals, socials, d'accessibilitat i salut.

El document organitza les accions en tres grans línies estratègiques:

1. **Ciutat capital i referent:** Manresa, com a capital de comarca, ha d'assumir un rol de lideratge de l'entorn i garantir bones connexions regionals articulant un transport públic eficient i ben estructurat entre municipis. L'objectiu és situar a Manresa com a nucli de mobilitat sostenible i referent territorial, reduint la dependència del vehicle privat i facilitant alternatives sostenibles per als desplaçaments dins i fora de la ciutat.
2. **Ciutat connexa i ordenada:** Reordenar l'espai urbà i la mobilitat interna per fer-la més coherent, eficient i sostenible. Cal fomentar la mobilitat activa, reorganitzar carrers, carrils bici i zones de vianants, i així, reequilibrar l'ús de l'espai públic reduint l'ús excessiu del vehicle privat promovent un model de ciutat més accessible i amable.

3. **Ciutat cuidadora i inclusiva: La mobilitat s'entén com** una eina per millorar la qualitat de vida, la salut i la igualtat. Cal garantir que tothom tingui accés a transport i desplaçaments dignes, segurs i sostenibles. Aquesta línia inclou mesures de seguretat viària, accessibilitat, inclusió social, i disseny de l'espai urbà amb criteris d'equitat. D'aquesta manera la mobilitat s'entén com un dret, no només com una comoditat; i es vol assegurar que la transformació urbana beneficiï tota la ciutadania.

El Pla de Mobilitat Sostenible de Manresa dona moltes oportunitats per integrar l'educació ambiental i el benestar personal a un marc municipal actual i oficial. Dins el document es garanteix un espai per a projectes transversals que faciliten que les accions no siguin aïllades, sinó part d'un pla global de transformació urbana, amb objectius de sostenibilitat social, ambiental i equitat.

2.2.2. Context sociogeogràfic

2.2.2.1. Característiques del municipi

Manresa és una ciutat catalana capital de la comarca del Bages (província de Barcelona). Es troba situada a la plana del Bages a prop de la confluència dels rius Llobregat i Cardener. Actualment a Manresa hi viuen 80.977 persones, sent així la ciutat més habitada del Bages. El municipi es situa a 238 metres per sobre el nivell del mar on coronen cinc turons: el Puigcardener, el Puigmercadal, el Puigterrà, el Puigberenguer i el Tossal dels Cigalons.

El terme municipal de Manresa s'estén 41,64 quilòmetres quadrats on destaca un teixit industrial a la perifèria del municipi. El centre urbà concentra l'oferta comercial de la ciutat; Manresa cada cop juga un paper de capital més enllà del municipi com a referent de serveis econòmics, administratius o educatius.

A més a més, Manresa es troba rodejada per un conjunt d'espais verds on destaquen valors socials, ambientals, paisatgístics i productius agraris on s'està fent un esforç per potenciar-los, protegir-los i connectar-los. Aquest espai és idoni per acollir activitat de diferent indole, per ser productiu i generar riquesa i per mantenir les funcions de connector biològic i natural. Tot i que és al 1998 on es troba la primera referència a conservar l'entorn de la ciutat, no és fins el 2005 on apareix per primera vegada el concepte Anella Verda. El 20 de desembre de 2010, l'Ajuntament de Manresa aprova la institucionalització de l'Anella Verda. Dins d'aquest espai heterogeni destaquen nou zones d'interès:

- Regadius del Poal i Viladordis: Espais agrícoles d'horta que es van originar per la construcció de la Sèquia i els seus ramals de rec a l'Edat Mitjana. Aquests regadius s'estenen per dos àmbits identificables a l'est i oest del barri del Guix.
- Riera de Rajadell: Aquesta riera neix a Sant Pere Sallavinera i en el seu pas, d'oest a est, forma una vall molt ample. A Manresa, conflueix amb el Cardener a can Poc Oli. És una zona de natura rica i interessant pels habitants de la ciutat, ja que suposa un pulmó verd amb una gran biodiversitat vegetal.
- Riera de Guardiola: Aquesta riera limita el terme municipal pel sud i està compartida amb Castellgalí i Sant Salvador de Guardiola. Actua com a connector ecològic, tenint una gran importància al ecosistema. El risc d'aquest espai rau en la possibilitat d'efectuar un enllaç viari entre les carreteres C.37 i C-55 entre Torrents i Salelles que podria afectar a l'espai natural.

- **Parc del Cardener:** El riu Cardener està estretament vinculat a la ciutat de Manresa, tant en el seu paisatge com a la seva història. Aquest parc en concret, està situat molt a prop del nucli urbà, esdevenint un dels espais naturals de referència pels Manresans i Manresanes.
- **Conca del Llobregat:** El riu Llobregat passa pel llevant de Manresa i connecta amb les valls del Montcau. Aquest espai presenta un bosc de ribera ben conservat amb una gran varietat de vegetació i fauna.
- **Collbaix:** Aquest turó està situat a l'oest de Manresa i es comparteix amb els municipis de Fonollosa i Sant Joan de Vilatorrada. Aquest turó té vistes al Pla del Bages i és un referent per la ciutat. Tanmateix, és un dels espais amb més riscos degut al creixement urbà de Sant Joan de Vilatorrada i les possibles connexions viàries entre carreteres que estan previstes.
- **Serra de Montlleó:** Aquesta carena es troba situada al sud del terme municipal connectant la riera de Rajadell amb la riera de Guardiola. És rellevant el mosaic agroforestal que presenta.
- **Parc de l'Agulla:** Aquest parc és de principal referència, no només pels habitants de Manresa, sinó per a la totalitat del Pla del Bages. Aquest espai situat al nord de la ciutat és de gran valor pel lleure i l'esbarjo alhora que ofereix una continuïtat a l'entorn natural.
- **Parc Ambiental de Bufalvent:** Es troba situat al sud del polígon industrial de Bufalvent, entre els camins de Mal Balç, Cal Monistrolà, Can Font dels Ciererencs i la costa de les Arnaules. En aquest espai es gestionen els residus municipals del Bages i part del Moianès.

3. DIAGNOSI DE L'ESTAT DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL A NIVELL LOCAL

Manresa compta amb un **ampli teixit d'entitats** que desenvolupen activitats i projectes d'educació ambiental al territori. Aquestes entitats presenten **perfils diversos**, tant pel que fa a la seva localització com a les temàtiques en què estan especialitzades, fet que configura una **oferta heterogènia i complementària**. Així mateix, mentre algunes entitats tenen un abast principalment municipal, d'altres desenvolupen la seva activitat a escala comarcal.

En aquest apartat s'analitzen els programes i activitats educatives impulsats per aquestes entitats, amb l'objectiu **d'identificar les principals temàtiques, metodologies, públics destinataris i enfocaments** de l'educació ambiental presents al territori.

3.1. ENTITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

3.1.1. Ajuntament de Manresa

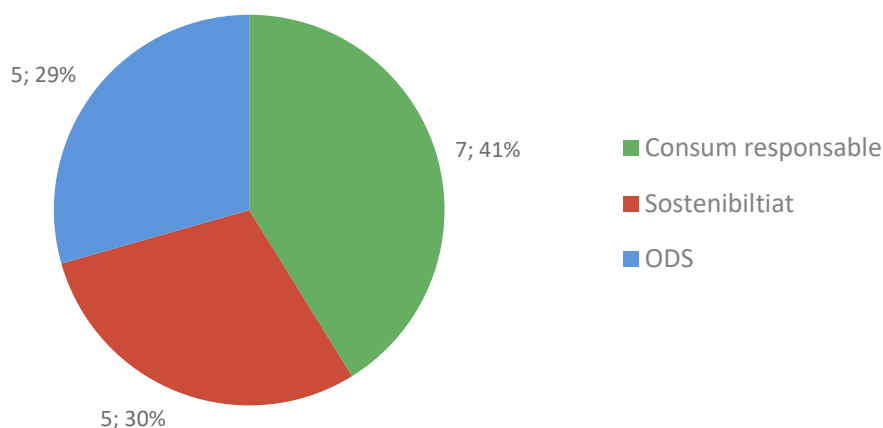
L'**Ajuntament de Manresa** ofereix de manera anual un **catàleg d'activitats** educatives adreçades a tot l'**alumnat d'infantil i primària** de la ciutat. Aquestes activitats engloben tot tipus de temàtiques de les regidories de la institució des de salut, fins seguretat viària o cooperació, entre d'altres.

L'Ajuntament de Manresa compta amb la idiosincràsia que **no disposa d'una àrea integrada de Medi Ambient**, per tant té les competències d'educació ambiental dividides entre regidories. Dins el catàleg d'activitats 2025 – 2026 les regidories que ofereixen activitats del caire ambiental són:

- Promoció de la Salut, Unitat de Sanitat de l'Ajuntament de Manresa.
- Promoció de vocacions científiques i tecnològiques, Àrea de Coneixement de l'Ajuntament de Manresa.
- Programa d'Educació per a la Ciutadania Global, Regidoria de Cooperació de l'Ajuntament de Manresa i Consell de Solidaritat Municipal.
- Servei educatiu Parc de la Sèquia.
- Agenda Urbana de Manresa 2030. Servei d'Alcaldia-Presidència de l'Ajuntament de Manresa.

El catàleg conté **43 activitats**, de les quals **17 (39,53%)** són **d'educació ambiental**. Cada regidoria tracta els temes que li són més afins destacant el **consum responsable 7 (41,18%)**, la **sostenibilitat 5 (29,41%)** i els **ODS (29,41%)**.

Temàtiques de les activitats d'educació ambiental

Hi ha apartats, com l'Àmbit d'Acció Climàtica o l'Àmbit d'Objectius de Desenvolupament Sostenible, on totes les activitats tenen un interès per l'educació ambiental, però d'altres barregen continguts d'educació ambiental amb altres temàtiques, com és el cas de Salut o la Regidoria de Cooperació. Per altra banda, en aquest catàleg, també es troben dues activitats vinculades al món científic, però no a l'educació ambiental, que tenen per objectiu millorar l'alfabetització científica i promoure les vocacions verdes.

Pel que fa al públic destinatari, aquest catàleg està **íntegrament dedicat als centres educatius** d'educació infantil i primària, amb una clara concentració d'activitats adreçades als cursos superiors. En aquest sentit, l'alumnat de **cicle superior** pot accedir a **14 activitats (82,35%)**, mentre que el de **cicle mitjà disposa de 8 propostes (47,06%)**. Aquesta distribució evidencia una **menor presència d'activitats** d'educació ambiental destinades als **infants més petits**, fet que pot limitar una aproximació primerenca a les temàtiques ambientals. Cal tenir en compte que la sostenibilitat es planteja actualment com un eix transversal de tot el recorregut educatiu, especialment des de les primeres etapes, on es treballen principalment actituds de descoberta, vinculació amb l'entorn i exploració del medi.

Finalment, les **metodologies** utilitzades en el desenvolupament de les activitats són **majoritàriament participatives**, amb un clar predomini del format taller (7 activitats; 41,18%). També destaquen altres propostes basades en la interacció, la creativitat i la reflexió, com els tallers interactius, els jocs educatius o les dinàmiques participatives, fet que evidencia una aposta per metodologies actives i vivencials en l'abordatge de les temàtiques ambientals.

3.1.2. Parc de la Sèquia

El **Parc de la Sèquia** és un espai emblemàtic de Manresa que reuneix diversos espais o equipaments enfocats al **lleure i l'educació**. S'articula al voltant de la Sèquia de Manresa, una obra d'enginyeria hidràulica medieval que porta l'aigua del riu Llobregat a la ciutat. Aquest canal de 26 quilòmetres, ha estat fonamental pel desenvolupament agrícola i industrial del Bages. En aquest espai les persones poden gaudir de **rutes a peu i en bicicleta** entre paisatges naturals com boscos o camps de conreu, de **visites guiades** per descobrir la història de la ciutat i del canal i **activitats educatives** dirigides a totes les edats centrades en la **gestió de l'aigua, la sostenibilitat i l'entorn del canal**. Dins el parc es troben diversos equipaments:

Museu de l'Aigua i el Tèxtil de Manresa (MNACTEC)

Espai dedicat a la història, la tècnica i el patrimoni industrial de Manresa amb una relació entre l'aigua i la indústria tèxtil, dos elements clau en el desenvolupament econòmic i social de la regió.

Centre de l'Aigua de Can Font

Espai dedicat a la divulgació, la investigació i la sensibilització sobre l'aigua i la seva gestió sostenible.

Centre d'Interpretació de la Sèquia i Parc de l'Agulla

Aquest espai està dedicat a explicar la història del canal medieval a través d'exposicions interactives, audiovisuals i activitats didàctiques.

Casa de la Culla

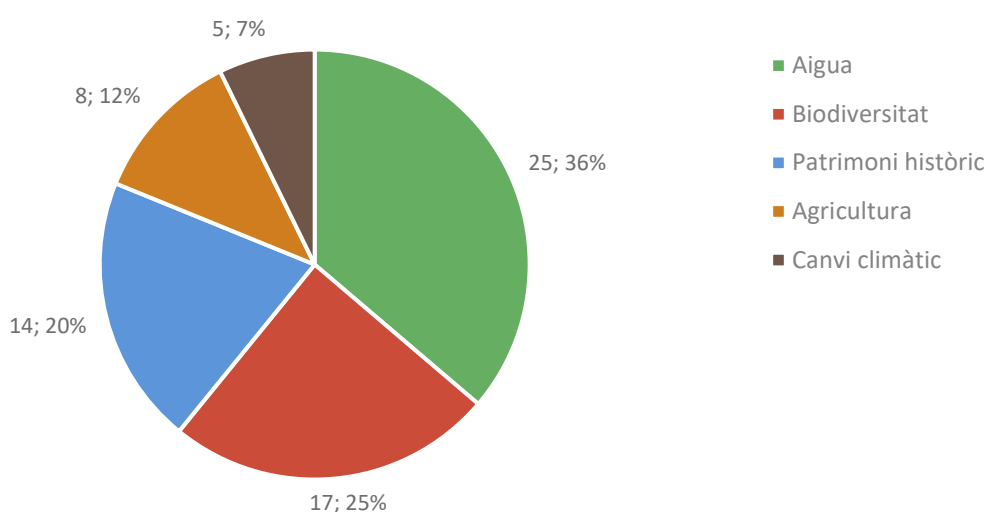
Masia històrica de Manresa que explora el patrimoni, l'agricultura i l'activitat vitivinícola de la comarca.

En aquest espai es duen a terme activitats per a **públic formal i no formal** envers l'aigua i el seu entorn, a través d'activitats i serveis educatius dissenyats per a tots els nivells. En aquesta diagnosi s'han analitzat dos catàlegs: el de **centres educatius** i el de **casal d'estiu**.

En el primer les activitats es divideixen en 7 àrees principals: Natura (18 activitats), Aigua (25 activitats), Meteorologia (2 activitats), Horta (4 activitats), Tècnica (7 activitats) i Història (8 activitats) i Matemàtiques (6 activitats), conformant així un **programa ric i divers amb 65 activitats** per a tots els

nivells educatius. El **nucli del programa és l'aigua amb 25 activitats** amb aquesta temàtica, representant el 38,46%, es tracta del fil conductor del programa. Seguit, de la **biodiversitat, amb 17 activitats (26,15%)** i sent l'altra pota potent del programa. Per altra banda, temes primordials en el món actual com el **canvi climàtic** estan només presents a **5 activitats (7,69%)**. El programa formal està basat sobretot en una **educació ambiental local**, no tant amb una mirada global, de manera que també hi ha altres temes que destaquen com **l'agricultura (8 activitats; 12,3%)** o el **patrimoni històric local (14 activitats; 21,54%)**. A més a més, el programa compta amb cert pes per **l'educació científica STEAM** en general, amb grans blocs temàtics dedicats a la tècnica, les matemàtiques i la història.

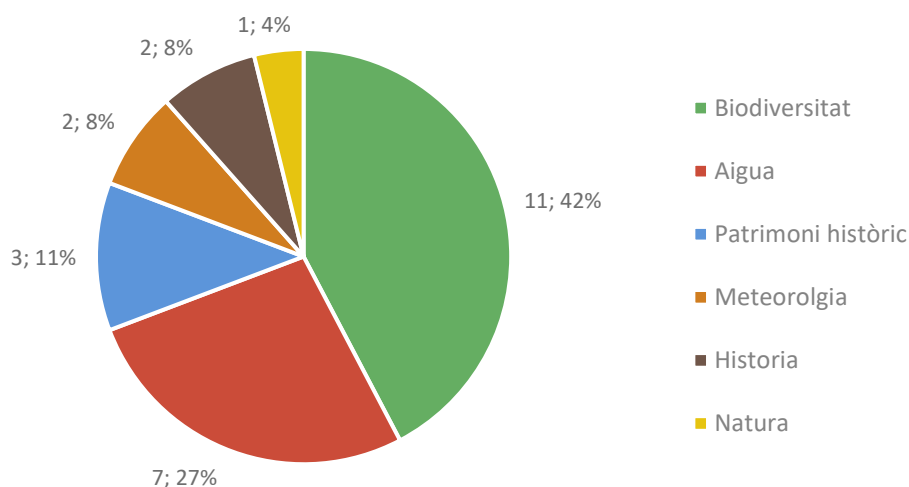
Activitats per temàtiques del catalèg educació formal

Pel que fa les metodologies hi ha un predomini de **l'aprenentatge vivencial i l'observació directa** amb **27 tallers experimentals (41,54%) i itineraris (13 activitats; 20%)**. Al programa formal hi ha un clar enfocament a la primària i inici de secundària, sent el **cicle superior de primària** qui més oferta pot accedir amb **48 activitats (73,84%)**, seguit del **cicle mitja de primària (37 activitats; 56,92%)** i **cicle inicial de l'ESO (32 activitats; 49,23%)**. Durant el programa es nota una **progressió vertical** amb activitats més avançades per a cursos superiors, però no està especialment dissenyat com a itinerari competencial continu. També es troba la inclusió **d'estudis postobligatoris** en el catàleg d'activitats (**Batxillerat, 14 activitats, 21,54%; Universitat, 7 activitats; 10,77%; Cicle Formatiu, 9 activitats, 13,84%**).

Pel que fa el programa d'educació no formal, també es divideix en diversos àmbits, en aquest cas 6: Aigua (6 activitats), Natura, (6 activitats), Meteorologia (2 activitats), STEAM (3 activitats), Papallones (4 activitats) i Història i Cultura (5 activitats). Aquest programa compta amb **26 activitats**, algunes d'elles compartides amb el programa d'educació formal, en concret set activitats. En aquest cas la **biodiversitat** és el gran eix, amb **11 activitats (42,31%)** amb **l'aigua** com a segon eix temàtic més important (**7 activitats; 26,92%**).

Activitats per temàtiques del catalèg no formal

Tanmateix, en aquest catàleg l'enfocament és molt més vivencial i emocional, amb metodologies de **joc** suposant en total **11 activitats (Gimcana, 6 activitats, 23,08%; Escape, 3 activitats, 11,53%; Taula, 2 activitats, 7,69%)**. El sistema està clar, aprendre jugant i vivint, es tracta d'un model orientat a la **motivació i el vincle emocional amb la natura i la ciutat de Manresa**. Pel que fa el públic, i tenint coherència amb el tipus de persones que s'apunten als Casals d'Estiu, esta majoritàriament **orientat a infants d'infantil i primària**, els primers amb 7 activitats (26,92%) i els segons amb 8 activitats (30,76%).

En general hi ha una **complementarietat i coherència entre els dos programes educatius**, amb un sistema que gira al voltant dels ecosistemes locals **amb l'aigua com a eix central del discurs**. El model està clarament enfocat als centres educatius i als infants del municipi, amb activitats vivencials, manipulatives i actives, però amb poques metodologies innovadores dirigides a l'acció comunitària i la transformació, especialment orientades a alumnes o infants més grans. Com a fortaleces del Parc de la Sèquia es troba una **oferta molt diversa**, no només per Manresa, sinó per la resta de municipis de la comarca, amb un fort pes científic i una coherència territorial. Tanmateix, hi ha una infrarepresentació de temàtiques com el canvi climàtic o l'economia circular. També es troba una desconexió entre la part més enfocada a temàtiques ambientals i **temàtiques STEAM**, que sovint queda **desconnectada de la sostenibilitat**.

El **Parc de la Sèquia és un referent al territori** i presenta un model d'educació ambiental sòlid basat en l'aprenentatge vivencial. L'oferta té una gran diversitat de temàtiques i metodologies amb un equilibri entre l'educació formal i no formal.

3.1.1. Camp d'Aprenentatge del Bages

El **Camp d'Aprenentatge del Bages (CdA)** és un **servei educatiu de suport curricular** del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. En aquest espai es treballa de manera conjunta amb els centres educatius per desenvolupar un aprenentatge competencial de l'alumnat amb activitats vinculades a l'entorn i territori. Físicament el CdA del Bages es troba a La Culla, una masia emblemàtica de la ciutat de Manresa. Els centres educatius poden optar per **tres tipus d'activitats: estades entre dos i cinc dies, sortides o activitats d'un dia i projectes compartits**. Tanmateix, hi ha altres serveis com per exemple l'elaboració de materials per a treballar als centres, assessorament, préstec de materials i jornades de formació a professorat.

El CdA del Bages està **estretament relacionat amb l'educació ambiental**, i els seus àmbits de coneixement es relacionen amb l'entorn humanitzat al centre de Catalunya i la prevenció de l'impacte humà al medi, especialment en gestió de recursos geològics, aigua i residus.

Una pota molt important del CdA són els **Projectes Compartits**, on es fa un **treball conjunt amb els centres educatius** per aprofundir en algun dels àmbits temàtics del CdA. A primària s'intercala cada any un projecte de residus i un de geologia. A secundària des del 2020 s'elabora el PPCC d'Ecociutat, per treballar la ciutat com a ecosistema i explorar la seva sostenibilitat. En aquests projectes el CdA acompanya els centres educatius amb les seves activitats, assessorament, formacions i acompanyament.

Pel que fa les **activitats del programa** es divideixen en sis àmbits: Residus³, Aigua, Geologia, Meteorologia, La Casa de la Culla i Natura amb un total de **26 activitats**. L'àmbit d'aigua compta amb 10 activitats (38,46%), geologia amb 6 (23,08%), la Casa de la Culla amb 7 (26,92%), Natura amb 2 (7,69%) i Meteorologia amb 1 (3,85%). S'observa que és una **oferta completa i especialitzada** en el sistema físic d'aigua, geologia i territori, amb un enfocament molt territorial i contextualitzat. Pel que fa les temàtiques més concretes, s'observa una predominança de tres temàtiques: **Patrimoni històric (50%), Aigua (38,46%) i Biodiversitat (38,46%)**. Es troben altres temàtiques també rellevants, com la geologia (34,61%), l'agricultura (19,23%) o el paisatge. D'aquest programa es destaca sobretot **la integració continua entre el patrimoni i la natura**, donant un valor especial a l'entorn de Manresa i el Bages. Tanmateix, es nota una **carència en problemàtiques ambientals globals** com el canvi climàtic o el consum, entre d'altres.

Pel que fa la metodologia, en general es troben activitats molt didàctiques, consolidades i pensades, amb un component experiencial i vivencial. Destaquen **els tallers (34,62%) i els itineraris (30,77%)** que potencien la observació directa i l'experimentació. Tot i que hi ha una cobertura molt ampla en l'alumnat i una clara progressió per etapes, **la majoria d'activitats estan dirigides al cicle superior de primària (69,23%) i l'ESO (65,38%)**.

El CdA té un fort arrelament territorial, probablement degut a la seva seu física, que genera una coherència temàtica elevada amb una oferta estructurada i completa. A més a més, també es troben materials en préstec (detallats a la següent taula) que serveixen de recurs complementari a les temàtiques tractades.

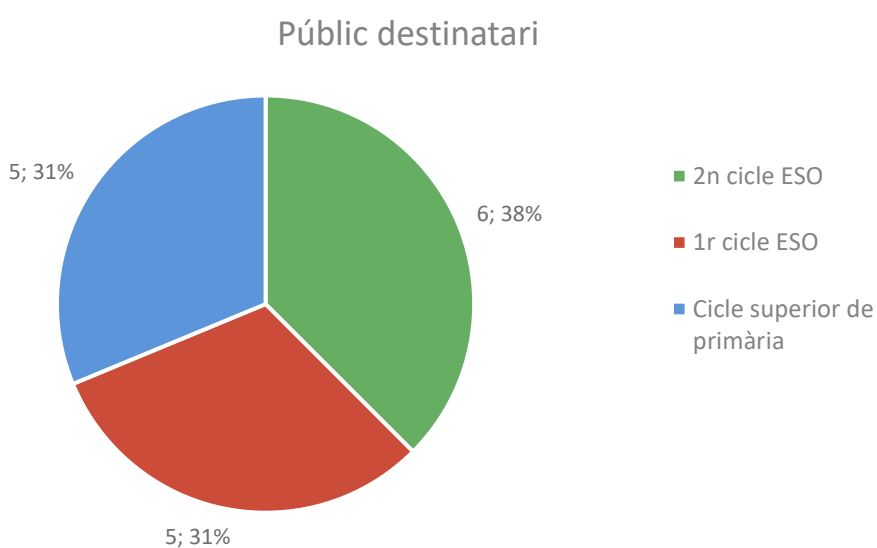
³ En aquest apartat no es tindrà en compte l'àmbit de Residus ja que s'ha tractat al punt del Consorci del Bages.

3.1.2. Consorci de Residus del Bages

El **Consorci de Residus del Bages** és l'entitat que gestiona els serveis públics de recollida selectiva, deixalleries i tractament de residus municipals. Aquesta institució esta formada per 35 ajuntaments del Bages i el Moianes i es troba situada al Parc Ambiental de Bufalvent de Manresa.

A part d'aquestes tasques, també **fomenta l'educació ambiental** treballant en xarxa amb el Camp d'Aprenentatge del Bages per **fomentar el reciclatge i l'economia circular**. A part dels programes educatius que ofereix, també s'ha fet una tasca important per **habilitar i senyalitzar el Parc del Secà**. Aquest espai, que forma part de l'Anella Verda de Manresa, es troba entre el polígon industrial de Bufalvent i el Parc Ambiental. Per aquest motiu **s'han creat tres itineraris** que el recorren des d'on es poden observar les instal·lacions del Parc Ambiental i caminar entre conreus, barraques de vinya o restes geològiques. També dins dels serveis que s'ofereixen al Consorci de Residus del Bages, entra el préstec de materials (com papereres, compostadors o contenidors) a centres educatius, l'assessorament tècnic i les campanyes de sensibilització per consciència a la ciutadania sobre la gestió de residus.

El **programa d'educació ambiental** del Consorci de Residus del Bages, des del curs escolar 2002 – 2003, esta **compartit amb el Camp d'Aprenentatge del Bages**. Es tracta, per tant, d'un **programa molt consolidat i conegut** pels habitants de Manresa i el Bages. Aquest programa d'educació ambiental formal compta amb **9 activitats**, amb dues temàtiques que destaquen, evidentment **residus (100%) i economia circular (4 activitats; 44,44%)**. No es tracta d'un programa d'educació ambiental transversal, sinó especialitzat; tanmateix, dins les activitats es tracten altres temàtiques relacionades i vinculades amb l'equipament, com el paisatge, el canvi climàtic, algun tipus de residu en concret (plàstic, metall, RAEEs...) o el consum... La majoria de **metodologies són vivencials i experimentals amb 6 activitats de taller (66,66%)** i una forta connexió amb infraestructures reals i el territori. Pel que fa el públic es tracta d'un **programa orientat sobretot a cicle superior de primària (5 activitats, 55,55%) i l'ESO (cicle inicial ESO, 5 activitats, 55,55%; cicle superior ESO, 6 activitats, 66,66%)**. Aquesta distribució és **coherent amb els continguts més complexos** del programa i clarament orientats a una capacitat avançada d'anàlisi i comprensió de l'entorn.

Tot i que es tracti d'un programa petit, en quant a volum d'activitats, es troba una gran participació amb aproximadament **3000 alumnes impactats l'any escolar 2024 – 2025**, especialment a les activitats de visita al Parc Ambiental. Es tracta d'un **model poc divers però amb una gran escalabilitat vertical** per l'alumnat. Es un programa pensat per arribar a molta gent amb poques activitats, però molt ben especialitzades i orientades.

L'altre programa que destaca dins el Consorci de Residus del Bages és **“La Mòbil va a l'escola”**, un programa dirigit a centres educatius on la deixalleria mòbil visita el centre escolar per a que els infants depositin els residus. Durant el curs **2024 – 2025 es van realitzar 10 visites amb recollida de residus** sense cap activitat didàctica d'acompanyament que van impactar a **157 alumnes**. La visita es pot acompanyar d'activitats didàctiques. Actualment, aquest programa compta amb **8 activitats** fortament focalitzades als residus i la seva gestió (explicació del sistema de deixalleries). Hi ha aproximadament **una activitat per cicle educatiu infantil i primària**, i una activitat transversal. En l'últim curs (2024 – 2025), el programa “La mòbil va a l'escola” va impactar a **4194 alumnes**.

Finalment, a la web del Consorci de Residus del Bages, es troben **25 recursos online descarregables o per jugar online** que no tenen un component pedagògic elevat, però sí de caire lúdic. Són recursos **lliures i gratuïts** orientats a alumnes entre **3 i 12 anys**. Tot i no tenir una profunditat elevada, aquesta gran quantitat de recursos representa un **bon suport per l'aula i pels docents**, i serveixen com a material de reforç. Tanmateix, aquests recursos són poc innovadors, amb moltes fitxes descarregables i un baix component didàctic.

En general el model d'educació ambiental del **Consorci de Residus del Bages** està **altament especialitzat en els residus** on dominen activitats experimentals i manipulatives amb una cobertura completa del sistema educatiu formal. Es veu una **escalabilitat clara** des de “La Mòbil va a l'escola” on es **sensibilitza i es comença a comprendre el sistema**, fins el programa d'educació ambiental compartit amb el Camp d'Aprenentatge del Bages on **s'aprofundeix realment en el funcionament** de la gestió de residus al Bages i Moianes. Gràcies a aquesta **consolidació al llarg del temps** és un programa que impacta a milers d'alumnes de Manresa i altres poblacions, amb un fort component científic aplicat.

3.1.3. Centre de Recursos Pedagògics del Bages

El **Centre de Recursos Pedagògics del Bages (CRP)** és un servei per **donar suport als docents i centres educatius** oferint serveis i recursos per la **innovació pedagògica i la millora de l'educació**. Des del CRP s'ofereix suport als docents i equips educatius amb recursos en préstec, acompanyant en la planificació i desenvolupament de projectes, també s'ofereix una dinamització educativa mitjançant jornades, tallers, xerrades o formacions específiques.

Els materials en préstec abasten tot el currículum escolar, més enllà de l'educació ambiental estricta, per exemple l'art, les llengües o les competències digitals, entre d'altres. En el context d'aquesta diagnosi, només es tindran en compte aquells materials que estan estretament relacionats amb temàtiques clàssiques de l'educació ambiental (biodiversitat, energia, aigua...).

Per tant, el CRP disposa actualment de 37 recursos de caire científic-ambiental, tenint en compte el material de préstec i activitats dirigides, es tracta d'un servei que busca especialment capacitar als docents. Cal destacar que l'educació ambiental no és l'eix del projecte, sinó una part integrada dins l'educació científica.

Pel que fa les activitats Pot 360º, és a dir, el catàleg del CRP a disposició dels centres educatius, en trobem 11 relacionades amb temàtiques ambientals, especialment lligades a la **salut (54,54%)**; altres temàtiques que es tracten són la biodiversitat, el canvi climàtic o l'agricultura. Es tracta d'una oferta **diversa, activa i lúdica**, enfocada especialment a l'**ESO (72,72%)** i formació **post-obligatòria (54,54%)**.

Per altra banda, el CRP compta amb **8 recursos pedagògics de préstec** (maletes pedagògiques), amb temàtiques arrelades a l'entorn com la biodiversitat o el paisatge, però amb una mirada àmplia a problemàtiques ambientals globals com l'energia o la mobilitat. La majoria d'aquests recursos estan orientats a **cicle superior primària i ESO**.

Aquests recursos tenen un **gran potencial d'impacte** i una connexió amb l'educació ambiental del territori i són el principal vector d'educació ambiental dins el CRP. En general, el CRP del Bages actua com un **facilitador clau de recursos educatius amb gran valor pedagògic** i amb una gran capacitat de reforçar l'educació ambiental, però encara **hi ha marge per consolidar-la com a línia estratègica coherent i estructurada**.

3.1.4. Institució Catalana d'Història Natural delegació del Bages

La **Institució Catalana d'Història Natural (ICHN)** es va formar l'any 1899, i és una filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Es tracta d'una **societat científica** amb l'objectiu de **promoure l'estudi i la divulgació dels coneixements naturals**. Dins de la Institució, i per tal de tenir una presència territorial arreu de Catalunya, es dona suport a la creació de grups de treball o delegacions, com la delegació del Bages.

Generalment, des de la ICHN duen a terme activitats com **jornades, seminaris tècnics o cursos naturalistes**. També es desenvolupen projectes col·laborant amb altres entitats o s'ofereix assessorament a les institucions formals. Recentment, també estan donant un suport a les recerca catalana en termes de gestió i conservació dels sistemes naturals.

Des de l'any 1975 esta en funcionament la Delegació del Bages (antigament Grup Autònom de Manresa de la ICHN), on es treballa per publicar treballs d'investigació i promoure sessions científiques i de divulgació relacionades amb el Bages i la Catalunya central.

A dia d'avui aquesta delegació organitza:

- Sessions científiques: a càrrec d'especialistes sobre temes naturalistes
- Seminaris de Gestió ambiental aplicats a problemes del territori
- Cursos naturalistes: Tècniques de camp...
- Sortides naturalistes a espais d'interès natural.

Fotografia de l'ICHN, observació d'aus.

Dins de la diagnosi participada de l'Educació ambiental de Manresa destaquen sobretot aquestes **sortides naturals al medi dirigides especialment a població adulta**. Durant aquestes sortides es visiten espais naturals del Bages com la falla del Guix (Sallent), la Balma dels Polvorers (Manresa) o Jaumandreu (Fonollosa), entre d'altres. Al llarg de les sortides s'expliquen els valors naturals de l'espai i serveixen com a punt de socialització per a moltes persones.

3.1.5. Associació Meandre

L'Associació Meandre és una entitat creada a Manresa l'any 2006, arrel de l'activisme ambiental per disminuir l'impacte de la construcció de l'Eix Diagonal a la Riera de Rajadell i l'entorn de Suanya. L'objectiu de l'entitat, per tant, és **preservar i conservar el patrimoni natural i agrícola de Manresa**, fent èmfasi en l'entorn de l'Anella Verda. Per fer-ho, s'han focalitzat sobretot en **fer conèixer a la ciutadania aquest entorn natural proper** promocionant l'ús social en l'oci, l'educació, l'esport i la salut, com a pas previ a la seva preservació.

Meandre és una entitat especialment implicada a la realitat de Manresa i en les **reivindicacions per uns espais verds cuidats i preservats**, per això, s'ha vist implicada en el desenvolupament del Centre d'Interpretació de la Torre Lluvià, en la reclamació per l'ampliació del Parc de l'Agulla o en la recuperació de la llera del Riu Cardener, entre d'altres...

A part **d'activitats puntuals dirigides a ciutadania general**, Meandre és especialment coneguda per les rutes ambientals i de verd urbà dirigides a població adulta, on a part d'explicar les característiques del paisatge o els valors naturals, també s'expliquen les problemàtiques associades i s'anima a reivindicar solucions viables a les mateixes.

Per exemple, durant el juny de 2026, es durà a terme un **cicle de caminades** per detectar i reivindicar espais urbans verds, agradables i segurs. O el passat octubre de 2025 es va portar a terme la primera jornada de *"Ciutat, Salut i Clima"*, una petita jornada de conferències amb persones expertes en temàtiques que vinculen el canvi climàtic i la salut. També son organitzadors de la mostra de cinema de natura Terra, una activitat cultural amb la finalitat de reflexionar envers a natura i les amenaces a les que es veu exposada a l'actualitat.

3.1.6. L'Era, Espai de Recursos Agroecològics

L'Era, Espai de Recursos Agroecològics és una associació que té per objectiu el **foment de la producció agrària ecològica i l'agroecologia**. Es tracta d'una entitat molt vinculada a l'Escola Agrària de Manresa on col·laboren assíduament. L'Era ofereix recursos i dona suport a persones i entitats relacionades amb les temàtiques de l'entitat a través de projectes. També es dediquen a divulgar les bones pràctiques i les tècniques més innovadores en agroecologia.

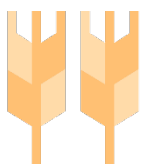
Es tracta d'una **entitat molt activa amb unes temàtiques clares**, però un rang ampli d'activitats i projectes. Alguns dels seus projectes del caire educatiu són:

Comunalitats: Servei de formació i d'acompanyament per a la dinamització i l'enfortiment del teixit econòmic local, social i comunitari de Manresa. En aquest projecte col·laboren diverses cooperatives com L'Arada, Sudergintza, Senders Vius i la Clara Comunicació. L'Era s'ocupa de la línia de sobirania alimentària del projecte, i dins d'aquest context han impulsat la Xarxa d'Horts Socials i Comunitaris, el Comunal de Terres de Secà Entre Feixes, el Menjador Social i Comunitari i el Banc d'eines agràries.

Tertúlia a L'Era: Un cop al mes s'organitza una xerrada agroecològica amb diferents temàtiques com l'horta, els remeis o els arbres fruiters. Aquesta activitat s'organitza a la Casa de la Culla en col·laboració amb la Fundació Parc de la Sèquia.

Desenvolupar l'Agroecologia per Respondre als Reptes Climàtics i Ambientals (DARECA): Aquesta iniciativa està impulsada per Sol Vivant Méditerranée, Arbre et Paysage 66 i L'Era amb l'objectiu d'acompanyar la pagesia compartint experiències, transferint coneixements entre territoris transfronterers i fomentar l'agricultura innovadora. Dins d'aquest projecte s'organitzen xarxes d'intercanvi, s'impulsen experimentacions i es facilita la transferència de coneixements teòrics i operatius entre França i Catalunya.

Formació: Com a activitats de tipus educatiu s'ofereixen cursos i tallers per a ciutadania en general, però especialment adreçats a persones professionals o que es dediquen al camp. També s'ofereixen un seguit d'itineraris per a centres educatius. Les temàtiques que tracten són especialment agricultura, biodiversitat, energies i consum responsable. Aquestes activitats es troben recollides a la taula següent.

En conjunt, **L'Era destaca com una entitat de referència en l'àmbit de l'agroecologia i la sostenibilitat del territori**, combinant la formació pràctica, la divulgació i el treball en xarxa i comunitari. Les seves activitats educatives mostren una clara aposta per la capacitat de la ciutadania en temàtiques vinculades a l'agricultura ecològica, la biodiversitat, el consum responsable i les energies renovables amb metodologies vivencials i aplicades. Cal fer èmfasi també en la seva capacitat de **generar xarxa i impulsar projectes col·laboratius** amb altres agents del territori, promovent models de producció i consum més sostenibles i reforçant la sobirania alimentària i la vinculació entre l'educació ambiental clàssica i la transformació social.

3.1.1. Escola Agrària de Manresa

L'Escola Agrària de Manresa (EAM) és un centre públic del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, i Alimentació (DARPA) de la Generalitat de Catalunya, on s'ofereixen **formacions d'agricultura i ramaderia**, educant en pràctiques sostenibles i baix impacte ambiental.

A l'escola s'ofereixen **cicles formatius duals** per donar suport a l'entrada al món laboral mitjançant estades a empreses. L'EAM també participa a projectes europeus Erasmus+, posicionant-se internacionalment i oferint als seus alumnes la possibilitat de conèixer altres realitats. A més, s'ofereixen **cursos i jornades amb l'objectiu d'ajudar a la formació del sector professional agroecològic**.

Els dos cicles formatius que s'ofereixen són el **grau mitjà en Producció Agroecològica i el Grau Superior en Paisatgisme i Medi rural, perfil professional Agroecologia i Acció Climàtica**. Aquests cicles fomenten les vocacions verdes i l'acció climàtica en el sector primari.

A més, cada any s'ofereix un seguit de **cursos oberts a la ciutadania**, i especialment dirigits a professionals del sector agrari, que serveixen per **millorar i actualitzar les habilitats dels treballadors**. Les temàtiques d'aquests cursos giren entorn **l'agroecologia, el canvi climàtic o la ramaderia**. Alguns dels cursos que s'han ofert aquest 2026 són:

Finalment, des de l'EAM també s'ofereixen **jornades tècniques**, generalment gratuïtes, amb xerrades d'actualitat i com a espai de reunió de professionals en aquest àmbit.

3.1.1. DO del Bages

El **Pla del Bages és una denominació d'origen vinícola reconeguda l'any 1995**, per aquest motiu es va crear l'entitat que avui treballa per aglutinar les bodegues del territori i impulsar l'enoturisme alhora que preservar el territori i les tradicions.

Dins de l'educació ambiental del territori, el DO del Bages treballa per **preservar el passat, present i futur vitícola de la regió**, alhora que conservar i mantenir viu el paisatge. Per una banda, potencien l'enoturisme amb les **rutes vitícoles i les visites a les bodegues**. També tenen una línia destinada a la **preservació dels murs de pedra seca**, amb un premi per fomentar la rehabilitació del patrimoni històric i la conservació del paisatge, i un projecte d'inserció social per rehabilitar aquestes estructures.

3.2. CONCLUSIONS

Manresa disposa d'un **ecosistema d'educació ambiental ampli, divers, consolidat i territorialment arrelat**, amb molts agents implicats i dirigit sobretot a centres educatius. La ciutat, també capital de la comarca del Bages, esdevé un **referent d'educació ambiental** degut als equipaments que la conformen i a la proximitat d'espais naturals d'alt valor.

En general, l'educació ambiental compta amb unes **metodologies vivencials, actives i experimentals**. Un dels punts forts del model actual és l'especialització temàtica segon cada agent. Tanmateix, el sistema també presenta una fragmentació, desigualtats entre públics o mancances en relació amb els reptes ambientals globals.

Les fortaleeses detectades són:

Ecosistema d'agents ric i consolidat

Manresa presenta un sistema amb múltiples agents interconnectats entre ells amb una gran pluralitat capaç de generar impacte, diversitat de mirades i complementar-se mútuament. D'entre tots els agents, destaquen per la seva especialització en educació ambiental el Camp d'Aprenentatge del Bages com a consolidació històrico-natural, el Parc de la Sèquia com a lideratge territorial i l'impacte acotat i dirigit del Consorci de Residus.

Fort arrelament territorial

La gran majoria d'activitats parteixen del coneixement de l'entorn proper amb una connexió real amb el municipi i activitats que vinculen el patrimoni natural, històric i cultural. Això genera un fort sentiment de pertinença, un coneixement acurat del territori i una vinculació emocional amb l'entorn.

Xarxa activa, integrada i potent

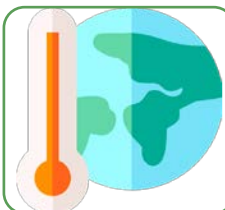
El sistema d'educació ambiental de Manresa està basat sobretot en metodologies actives (tallers, itineraris, laboratoris, jocs...) que utilitzen l'espai urbà i natural com a aula. A més a més, és una xarxa que cobreix totes les etapes educatives amb una continuïtat educativa en molts equipaments. Pel que fa les temàtiques, es troben consolidades l'aigua, els residus i economia circular i la biodiversitat i el territori.

Tanmateix el model actual d'educació ambiental de la ciutat de Manresa presenta mancances que cal valorar per tal d'orientar el futur verd de la ciutat:

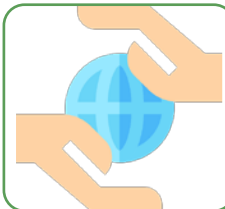
Fragmentació institucional i manca d'estratègia conjunta

- Hi ha una gran debilitat estructural al no tenir una àrea institucional integrada d'on penguin les temàtiques ambientals ni tampoc una estratègia municipal unificada.
- L'educació ambiental es reparteix entre regidories, equipaments, serveis i entitats. Tot això produeix un cert solapament entre temàtiques i una manca de relat compartit. Aquest fet genera una dificultat per construir itineraris globals d'aprenentatge i poca coordinació estratègica entre algunes entitat.
- Actualment, el sistema és una suma d'iniciatives valuoses més que una xarxa d'educació ambiental estructurada.

Infrarepresentació del canvi climàtic

- Tot i ser un dels grans reptes actuals, el canvi climàtic apareix poc i molt sovint de manera indirecta.
- El gran buit temàtic de les activitats actuals d'educació ambiental és l'adaptació climàtica, adaptació i mitigació, resiliència urbana, vulnerabilitat climàtica i refugis climàtics, transició energètica o justícia climàtica, entre d'altres.
- També hi ha buits temàtics en mobilitat sostenible, qualitat de l'aire, sobirania energètica o participació ciutadana.

Sensibilització abans que transformació

- La majoria d'activitats tenen un component sensibilitzador i de conscienciar, però hi ha una manca d'espais dirigits a la participació activa, l'acció comunitària o la co-creació.
- Hi ha alguna excepció, com l'activisme de Meandre, algun projecte de l'Era o el els projectes compartits del CdA, però encara són iniciatives minoritàries.

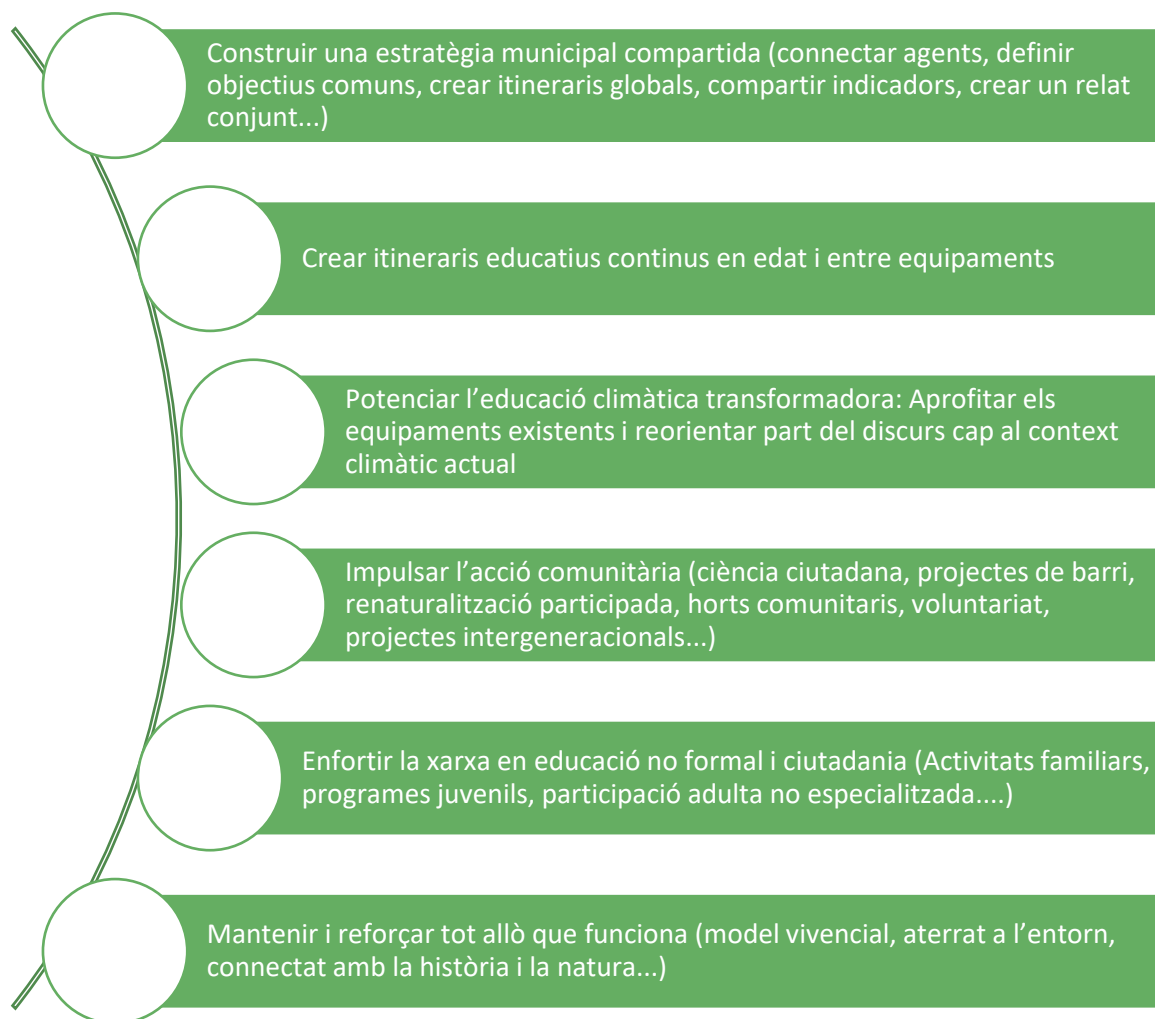

Oferta massa dirigida a centres educatius

- Tot i l'amplitud de públics escolars, existeix un clar desequilibri dins dels centres educatius i amb la ciutadania.
- El cicle superior de primària concentra gran part de l'oferta, en detriment de cursos inferiors i superiors.
- L'oferta és especialment feble quan es tracta d'educació no formal, amb una manca d'oferta juvenil transformadora fora del context escolar.

Manresa disposa d'un sistema d'educació ambiental excepcionalment ric, territorialitzat i consolidat, amb agents molt especialitzats i una forta cultura d'aprenentatge vivencial vinculada a l'entorn. La ciutat destaca especialment en els àmbits de l'aigua, la biodiversitat, els residus i el patrimoni natural i agrícola.

Tanmateix, el model encara presenta una certa fragmentació i manté un enfocament predominantment sensibilitzador i escolar. Els principals reptes de futur o oportunitats de futur són:

4. PROCÉS PARTICIPATIU

En el marc de la Diagnosi Participada sobre l'estat de l'educació ambiental a Manresa, s'ha impulsat un procés d'escolta i col·laboració amb la finalitat de captar percepcions, experiències i propostes que ajudin a detectar quines són les prioritats, mancances i potencialitats de la ciutat en aquest àmbit. La voluntat és generar un espai compartit on els diferents actors que intervenen en l'educació ambiental (ciutadania, centres educatius, entitats i administracions) puguin expressar-se amb llibertat i aportar visions complementàries.

Per fer-ho possible, s'han previst tres instruments principals de participació:

- **Dues sessions de treball col·lectiu:** Destinades a entitats i actors clau, utilitzant una metodologia participativa que afavoreix un clima de confiança, escolta activa i cooperació. Mitjançant dinàmiques creatives i de participació es busca impulsar idees noves, compartir perspectives i explorar oportunitats adaptades al context manresà.
- **Quinze entrevistes semi-estructurades:** Adreçades a agents locals per aprofundir en la realitat actual, recollir punts de vista especialitzats i identificar propostes concretes i ajustades a les seves funcions i necessitats.
- **Qüestionari digital:** Obert a tota la població i pensat per obtenir informació general de manera accessible, aportant dades sobre la percepció ciutadana respecte a l'educació ambiental del municipi.

A través d'aquest procés, es pretén elaborar una diagnosi sòlida i significativa que permeti comprendre amb claredat la situació actual de l'educació ambiental a la ciutat i, al mateix temps, establir les bases d'una estratègia futura que sigui útil, transformadora i amb vocació de continuïtat.

4.1. DESCRIPCIÓ GLOBAL DEL PROCÉS

El procés consultiu de la diagnosi participada de Manresa va tenir lloc entre el gener i el maig de l'any 2026. Durant el procés es van portar a terme tres instruments complementaris usats de forma integrada per tal de garantir una recollida d'informació diversa, profunda i amb traçabilitat. Cada instrument respon a un nivell diferent d'anàlisi i, en conjunt, permeten passar de la percepció individual a la deliberació col·lectiva i a la validació estadística.

INSTRUMENT	PÚBLIC DESTINATARI	PARTICIPACIÓ	TIPUS D'INFORMACIÓ QUE APORTA	PRINCIPALS APORTACIONS
Formulari de consulta on-line	Ciutadania general	102 respostes	Opinió quantificada	Identificació de percepcions, nivell de coneixement, participació,

				prioritats i necessitats ciutadania
15 entrevistes semi-estructurades	Persones clau seleccionades per experiència tècnica, institucional o comunitària	15 entrevistes (16 persones entrevistades)	Visió estratègica, barreres, aprenentatges, oportunitats detectades.	Identificació de barreres, oportunitats, rols dels agents i línies estratègiques per al municipi
2 sessions participatives	Entitats Anella Verda i Administració	15-25 participants per sessió	Percepció qualitativa	Generació de propostes, identificació de necessitats compartides

El procés participatiu és una representació de la realitat local de Manresa, per això és necessari ser molt rigorós en la selecció de persones participants, metodologies de treball, recollida d'indicadors i la comunicació de totes les accions que n'acabin derivant d'aquest procés participatiu cap a la ciutadania. Per això, s'han definit els següents principis metodològics transversals:

4.2. AGENTS IMPLICATS

Per començar el procés participatiu es va desenvolupar una identificació dels actors i les entitats implicades en l'educació ambiental de Manresa que incloïa des de l'administració, les entitats, els petits comerços locals i la ciutadania general. Els actors identificats seran també els principals col·laboradors o beneficiaris del futur programa i, per tant, es va assegurar la seva participació significativa en tot el procés participatiu. Aquest procés per tant, tenia per objectiu destacar diverses perspectives i punts de vista, i assegurar l'alineació entre actors per aconseguir un mateix objectiu.

**Ajuntament de Manresa
(Regidoria d'Acció Climàtica i
Educació, Regidoria de Via
Pública i Ciutat Intel·ligent)**

Per començar, es va consolidar un **mapa d'agents** inicial que recollia el **nucli actiu de l'educació ambiental** a dia d'avui. Aquest mapa va identificar aquells agents que ja col·laboren amb l'Ajuntament de Manresa, així com els beneficiaris directes de les accions actuals. Aquest grup constitueix la base sobre la qual s'ha construït el model actual d'educació ambiental a Manresa.

No obstant això, la recerca exhaustiva realitzada per a la creació d'aquest mapa va permetre identificar un ampli **llistat d'agents** amb els quals, actualment, existeix una **baixa o nul·la col·laboració**, però que es podrien considerar interessants per al futur Programa d'Educació Ambiental. Integrar aquests col·lectius permetrà fer un salt cap a una educació ambiental equitativa, inclusiva i transformadora.

Entre els sectors detectats amb un gran potencial de sinergia, es destaquen:

- **Lleure i joventut:** Entitats com els esplais els agrupaments escoltes o casals com el Casal de Joves La Kampana, són espais idonis per utilitzar l'entorn urbà com a aula fora del currículum formal.
- **Teixit veïnal:** La xarxa d'Associacions de Veïns (AAVV), representa el termòmetre real dels problemes ambientals quotidians i és la clau per fomentar la corresponsabilitat en la gestió del territori.
- **Dones i sostenibilitat:** Col·lectius com DEIM (Dones Emprenedores i Innovadores de Manresa) o Associació Regeneress per la transformació social sostenible, ofereixen una mirada transversal i innovadora que pot vincular l'economia local amb la sostenibilitat i la inclusió.
- **Famílies:** Les AFAs dels centres educatius són aliats imprescindibles per ampliar els valors de l'Agenda 2030 i la sostenibilitat a les llars manresanes.

Així mateix, es van detectar diferents **equipaments de la ciutat** que es podrien utilitzar **com a espais de treball per arribar millor a la ciutadania** en general. Aquestes instal·lacions, que inclouen la xarxa de biblioteques, els centres cívics i espais culturals com els museus, podrien funcionar com a "aules obertes" per fer accions d'educació ambiental dirigides tant a públics ciutadans com a escolars. L'ús d'aquests espais de proximitat pot facilitar la descentralització de les activitats i permetre connectar els reptes ambientals amb la realitat de cada barri.

L'objectiu final d'aquest estudi d'agents és assegurar que el nou programa no sigui només per a la ciutadania, sinó **fet amb la ciutadania**, creant una xarxa de governança ambiental plenament democràtica, transparent i inclusiva.

4.3. RESULTATS DEL PROCÉS PARTICIPATIU

En el següent apartat es mostren els resultats de cada instrument metodològic que s'ha fet servir en aquest procés participatiu.

4.3.1. Sessions grupals

El dia 10 de març de 2026 es va dur a terme la primera sessió de co-creació al Casal de les Escodines amb les entitats vinculades a l'Anella Verda. I el dia 8 d'abril es va dur a terme la segona sessió amb el personal tècnic de l'Ajuntament de Manresa. Ambdues sessions van tenir una durabilitat d'hora i mitja, aproximadament i van tenir l'objectiu d'analitzar la situació actual de l'educació ambiental al municipi i pensar, també, en el seu futur.

Les entitats que van venir a la reunió van ser:

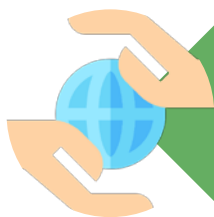
- Tècnica de Anella Verda (Ajuntament de Manresa)
- DO Origen Pla de Bages
- Consorci Bages
- Parc de la Sèquia
- Camp d'Aprenentatge del Bages
- ICHN
- Regidor d'Acció Climàtica i Educació (Ajuntament de Manresa)
- Regidora de Via pública i Ciutat intel·ligent
- Escola Agrària/ L'Era

Les persones de l'Administració assistents van ser:

- Tècnica de Anella Verda
- Tècnica de Sanitat i Gestió del Benestar Animal
- Tècnic de cooperació
- Tècnica de feminismes i LGTBI

Les metodologies utilitzades a les dues sessions van servir per potenciar la participació en un entorn segur, inclusiu i obert. Així que van combinar tècniques artístiques, d'escolta activa i de diàleg obert per crear un espai on les diferents persones o col·lectius poguessin compartir la seva percepció sobre l'educació ambiental al territori i formular propostes de millora de la seva experiència directa.

Les conclusions de les sessions de participació sobre la visió, reptes i aprenentatges compartits pels grups, que serviran de base pel replantejament de l'educació ambiental de Manresa són les següents:

Oferta existent, però poc coneguda i cohesionada

- Fora de l'àmbit escolar, la ciutadania no percep clarament els recursos d'educació ambiental.
- Falta un programa unificat, una institució o marca conjunta que doni visibilitat i coherència a l'oferta actual.

Públics molt desiguals

- Els infants de primària i primer cicle d'ESO tenen alta participació a les activitats d'EA.
- Els adolescents més grans són el públic amb una desconexió més evident.
- Es detecta un gran buit en públics no escolars.

L'educació ambiental és percebuda com a viva però fràgil

- Les entitats treballen amb objectius compartits, dinamisme i creixement.
- Falta un relleu generacional en l'activisme ambiental local.

Necessitat de transversalitat i treball en xarxa

- L'educació ambiental està massa focalitzada a l'escola.
- És imprescindible estendre-la a espais culturals, activitats de ciutat, entitats diverses, programacions municipals...

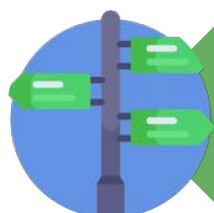
L'educació ambiental com a eina clau i transversal

- Eina fonamental per abordar problemàtiques molt diverses.
- Problemàtiques detectades amb arrels educatives, culturals i socials on l'EA pot jugar un paper rellevant en la prevenció i abordatge.

EA per transformar

- L'EA no pot limitar-se a informar, sinó que ha d'estar orientada a transformar actituds i generar canvis d'hàbits reals.
- L'EA ha de ser crítica, i en certa mesura, incòmode, per així questionar els models actuals de consum.

Limitacions estructurals: pressupost, recursos i temps

- L'acció municipal està limitada pel pressupost, recursos tècnics i capacitat d'arribar de manera sostinguda a tots els col·lectius necessaris.
- Les estratègies per abordar-ho han de ser realistes i ben coordinades entre departaments.
- L'EA ha d'estar integrada amb l'estratègia municipal i alineada amb els objectius dels diferents departaments.

D'aquestes sessions de participació també se'n deriven les següents propostes per ajustar i millorar l'educació ambiental de Manresa.

Propostes extretes de les sessions de co-creació
Crear un paraigües comú de l'educació ambiental de Manresa.
Creació d'un programa específic per a ciutadania general amb itineraris destinats a adults, joves, famílies i gent gran.
Connectar l'educació ambiental amb altres espais i equipaments municipals (biblioteques, centres cívics, cultura urbana, festes populars...).
Convertir l'Anella Verda i Manresa en una aula oberta permanent (rutes autoguiades, punts interpretatius, campanyes de sensibilització...).
Teixir una xarxa d'educació ambiental que planifiqui conjuntament i comparteixi recursos.
Elaborar un currículum de ciutat i una formació de docents sobre l'entorn proper i la transmissió de l'educació ambiental.
Reforçar el relleu generacional i l'activisme ambiental amb programes per a joves que impliquin el voluntariat ambiental i projectes de ciència ciutadana.
Desenvolupar campanyes d'EA permanents i segmentades (residus i benestar animal).
Reforçar la presència d'agents cívics i informadors ambientals.
Xerrades i tallers als centres educatius.
Utilització del mercat de Puigmercadal per a portar a terme activitats d'EA amb base agroecològica.
Millorar la informació ambiental amb dades clares i contextualitzades.
Sensibilitzar a comerços locals perquè incorporin productes de proximitat o de comerç just i els incentivin.

4.3.2. Entrevistes semi-estructurades

Entre els mesos de **març i maig del 2026** es va dur a terme la fase d'entrevistes del procés participatiu per a la Diagnosi Participada de l'Educació Ambiental a Manresa. Durant aquest procés es van entrevistar a **15 agents clau** vinculats a l'àmbit de l'educació ambiental i al context socioeducatiu de la ciutat. La selecció d'agents ha buscat **garantir la representativitat de diferents àmbits** (educatiu, institucional, associatiu i productiu) vinculats a l'educació ambiental. Els 15 agents han estat:

1. Consorci de Residus del Bages
2. DO del Bages
3. Institut Lluís Peguera
4. Parc de la Sèquia
5. Escola Valldaura
6. Escola Agrària de Manresa
7. FEDAC Manresa
8. Centre de Recursos del Bages
9. Tècnica Anella Verda
10. Cap de la Secció d'Igualtat i Cohesió Social
11. Camp d'Aprenentatge del Bages
12. MatMusa

13. Associació Meandre
14. Tècnica economia social i solidària i del Mercat de Puigmercal
15. Associació L'Era

Les entrevistes s'han conceptualitzat a partir d'un guió semi-estructurat organitzat en cinc blocs temàtics per avaluar la situació actual de l'educació ambiental, els buits, reptes i oportunitats. Les conclusions de les entrevistes han estat les següents:

1. Sistema potent, però molt centrat en el món escolar

L'educació ambiental a Manresa és molt **heterogènia i forta**, i es troba especialment **consolidada en l'àmbit educatiu formal**, especialment en la primària. No només està centrat en l'àmbit escolar, també, en gran part, està pensat i dissenyat per donar resposta a les necessitats dels centres educatius.

S'ha trobat que existeix una **oferta continuada i amb bona acollida** amb programes i equipaments consolidats com el Camp d'Aprenentatge, el Consorci del Bages o el parc de la Sèquia, entre d'altres, que **reben cada any milers d'alumnes de Manresa i del Bages**.

Per tant, s'observa que les escoles i instituts són el **principal motor de participació** de l'educació ambiental i és un **actiu que cal preservar**, tot i que també s'observa una pèrdua de participació a partir de l'adolescència. Aquest fet limita el potencial de l'educació ambiental a la ciutat, ja que és un àmbit percebut per la ciutadania com a "*cosa d'infants o d'escoles*" i el públic jove i adult queda apartat de l'oferta actual.

Aquest públic familiar i adult té una oferta baixa d'activitats amb activitats disperses per part d'algunes entitats com l'Associació Meandre, l'ICHN o el Parc de la Sèquia, entre d'altres. Es considera un **públic impactat indirectament a través de l'educació ambiental donada a les escoles**. A més a més, en aquest públic es detecta una falta de temps per aquest tipus d'activitats i, per tant, és requereix una oferta més orientada a aquesta franja d'edat que sigui atractiva i amb un discurs adaptat i amb canals de comunicació clars.

Al model d'educació ambiental de Manresa hi ha una necessitat clara de **diversificar públics i sortir de l'escola** amb oportunitats com podrien ser el **turisme de natura** (MatMusa i DO del Bages), **activitats que impliquin directament a la comunitat** o, fins i tot, **formats mixtos que barregin l'àmbit cultural i l'ambiental** en jornades o fires específicament pensades per joves o adults.

2. Gran riquesa d'iniciatives dins d'un sistema poc articulat

Dins de Manresa hi ha una **gran diversitat d'entitats, equipaments i iniciatives** vinculades a l'educació ambiental. Totes comparteixen **uns objectius comuns i similars** per tal de millorar el dia a dia de la ciutat a nivell de sostenibilitat.

Tanmateix s'ha trobat un **coneixement parcial entre els diversos actors**. Tot i que hi ha actors amb unes **coordinacions i sinergies molt estructurades** (Escola Agrària i Era, Camp d'Aprenentatge, Parc de la Sèquia i Centre de Recursos Pedagògics...) d'altres **no es coneixen en profunditat**. Es detecta una

manca de visió global compartida de l'educació ambiental de la ciutat amb casos de desconexió completa amb la resta d'actors.

Tot i que hi ha **alguns actors** que consideren que hi ha una **comunicació insuficient**, d'altres **valoren molt positivament la coordinació i donen crèdit a l'esforç de l'Ajuntament** per les reunions o espais de trobada que es generen. Aquesta manca d'articulació també es relaciona amb **l'absència d'una estructura clara d'educació ambiental a nivell municipal**.

Així doncs, **no hi ha un problema de falta d'activitats, sinó de manca d'articulació d'un sistema potent i pensat cap a Manresa**. No es considera necessari incorporar continguts addicionals, sinó **aprofitar l'oportunitat per ordenar, connectar i dotar de coherència el que ja existeix**.

3. Oferta temàtica completa amb alguns desequilibris

A Manresa hi ha una **oferta temàtica variada i completa**, però amb àmbits molts treballats per la majoria d'entitats i altres menys presents o amb més oportunitats de desenvolupament. Els **temes més forts o consolidats** són: **l'aigua, residus i reciclatge, natura i biodiversitat**. Després hi ha temes que es tracten però no estan tant desenvolupats o els tracta únicament una entitat o iniciativa com **la geologia, l'energia i transició energètica, la mobilitat sostenible, la sobirania alimentària, l'urbanisme sostenible...**

Els àmbits més consolidats responen a una visió més clàssica de l'educació ambiental, mentre que els **reptes més actuals de sostenibilitat tenen encara menys presència** i per tant més oportunitat d'exploració.

Finalment, tot i estar present de manera puntual, **l'àmbit de l'agricultura, el paisatge del Bages i la gestió del territori** es percep com **insuficientment desenvolupat**, i diversos actors coincideixen en la necessitat de reforçar-lo. Manresa és una ciutat envoltada de verd i amb una presència significativa de productors primaris, que esdevenen agents clau en la gestió i preservació del territori. En aquest sentit, es posa de manifest la necessitat de donar-los protagonisme i **situar el paisatge**, altament identitari de la comarca **al centre del relat educatiu de Manresa**.

4. Potenciar la visibilitat i la comunicació transversal

Actualment no existeix un programa únic d'educació ambiental, fet que comporta tant fortaleeses com limitacions. D'una banda, les entitats organitzen i difonen les seves activitats de manera autònoma a través dels seus propis canals, la qual cosa confereix singularitat i riquesa a l'oferta global d'educació ambiental de Manresa. De l'altra, aquest model genera, per a les persones destinatàries, especialment el professorat dels centres educatius, un **volum elevat d'informació poc estructurada**, que en dificulta la visió de conjunt i el coneixement integral de l'oferta disponible. A més, en l'àmbit educatiu, sovint **el personal docent recorre als recursos que coneix individualment**, i s'hi detecta també una **manca de comunicació interna**, fet que provoca que una part del professorat de nova incorporació desconegui els recursos existents.

En algunes entrevistes es proposa crear una **guia única d'educació ambiental a Manresa** o elaborar un **portal digital centralitzat** per tal de garantir que el missatge arribi i tingui el mateix objectiu i destinataris.

Tanmateix, aquesta proposta caldria elaborar-la **sense perdre la idiosincràsia i personalitat de cada agent** d'educació ambiental. El problema de l'educació ambiental a Manresa **no és el nombre d'activitats sinó fer-les visibles i accessibles als públics objectius**.

5. L'Anella Verda un espai per valorar, respectar i aprofitar

L'Anella Verda és un recurs clau de la ciutat per tal de fomentar l'educació ambiental i els valors naturals del territori, esdevé un dels pocs elements on hi ha un consens ampli entre els actors sobre el seu potencial com a eix vertebrador del futur model. Aquest espai compta amb un potencial educatiu molt alt, però es troba infrautilitzat a nivell educatiu. L'Anella Verda està lligada a la Torre Lluvia, el centre d'interpretació de l'espai, encara amb un gran potencial per explotar a nivell d'educació ambiental.

Per tant, l'Anella Verda esdevé un element estructurador del futur sistema de l'educació ambiental de la ciutat utilitzant-la com a aula a l'aire lliure per a tot tipus de públics.

6. Del model divulgatiu al model transformador

Les activitats que més èxit tenen actualment són aquelles que fomenten la pràctica, la vivència a l'aire lliure i l'experiència. Per això el model a seguir ha de passar d'explicar, conèixer i descriure, a transformar, actuar i fomentar el pensament crític. Hi ha una demanda clara d'educació ambiental més activa i orientada al canvi i la transformació d'hàbits de la ciutadania, per a que sigui realment impactant i transformadora a nivell emocional.

7. Mirada global, actuació local

Diversos agents insisteixen en que **el sistema ha de funcionar a escala comarcal**, ja que Manresa és ciutat capital i **molts dels recursos no són estrictament municipals**. Per això, la mirada del futur model d'educació ambiental ha d'estar també ampliada al territori, tenint el Bages i les seves particularitats integrades per tal de generar un canvi significatiu també a nivell local. Aquesta mirada comarcal es planteja, no com una limitació, sinó com **una oportunitat per optimitzar recursos i complementar l'oferta existent**.

Les propostes derivades del conjunt d'entrevistes realitzades dins la Diagnosi de l'Educació Ambiental de Manresa són:

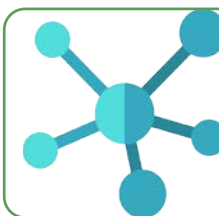
Diversificar i equilibrar l'oferta temàtica

- Impulsar programes específics en canvi climàtic, energia i transició energètica, mobilitat sostenible, agricultura i paisatge agrari...
- Connectar temes ambientals amb la vida quotidiana i la presa de decisions.
- Activar metodologies que potencin els canvis d'hàbits i la transformació.
- Integrar la visió territorial com a avantatge estratègic per posicionar a Manresa com a referent comarcal en educació ambiental.

Convertir l'Anella Verda en l'eix central de l'educació ambiental

- Fomentar les activitats guiades i els itineraris educatius a l'entorn.
- Crear espais d'aprenentatge permanent com a aula oberta de la ciutat.
- Reforçar el paper de la Torre Lluvià com a centre d'interpretació.

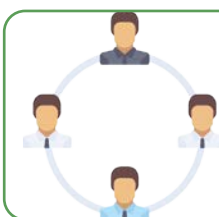
Construir un sistema d'educació ambiental articulat i en xarxa

- Crear un espai estable de coordinació d'agents d'educació ambiental.
- Definir rols i especialitzacions dels diferents agents per evitar solapaments i potenciar complementarietats i sinergies.
- Desenvolupar una estratègia compartida de l'educació ambiental de la ciutat (currículum de ciutat).
- Enfortir el rol de l'Ajuntament de Manresa com a facilitador i connector d'entitats i iniciatives.

Consolidar i reforçar el model escolar

- Garantir la continuïtat dels programes existents reforçant el treball a secundària i batxillerat.
- Desenvolupar recursos autònoms pel professorat i formacions específiques.
- Fomentar projectes actius com aprenentatges servei amb un retorn clar a la ciutat en col·laboració amb les entitats i iniciatives ja existents a Manresa.

Obrir el sistema a nous públics

- Dissenyar i potenciar una línia estable d'educació ambiental per adults amb sortides a la natura, activitats pràctiques i cicles temàtics.
- Fomentar una educació ambiental integrada dins el turisme i la cultura.

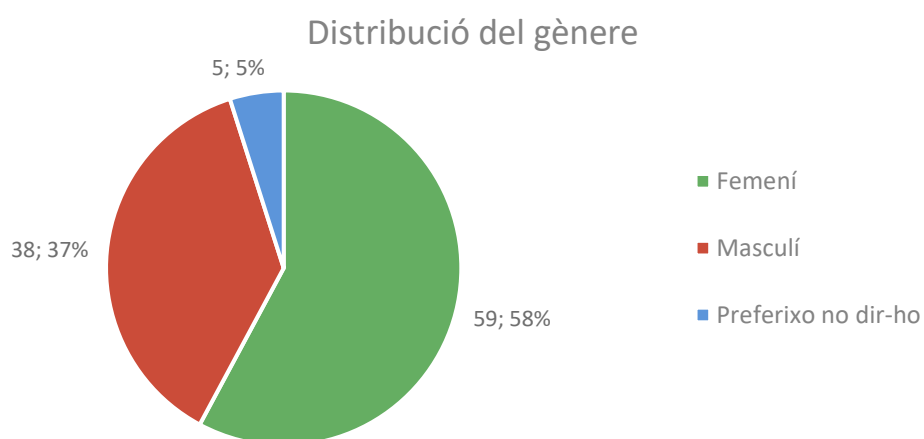

Millora de la comunicació, visibilitat i accés a l'oferta

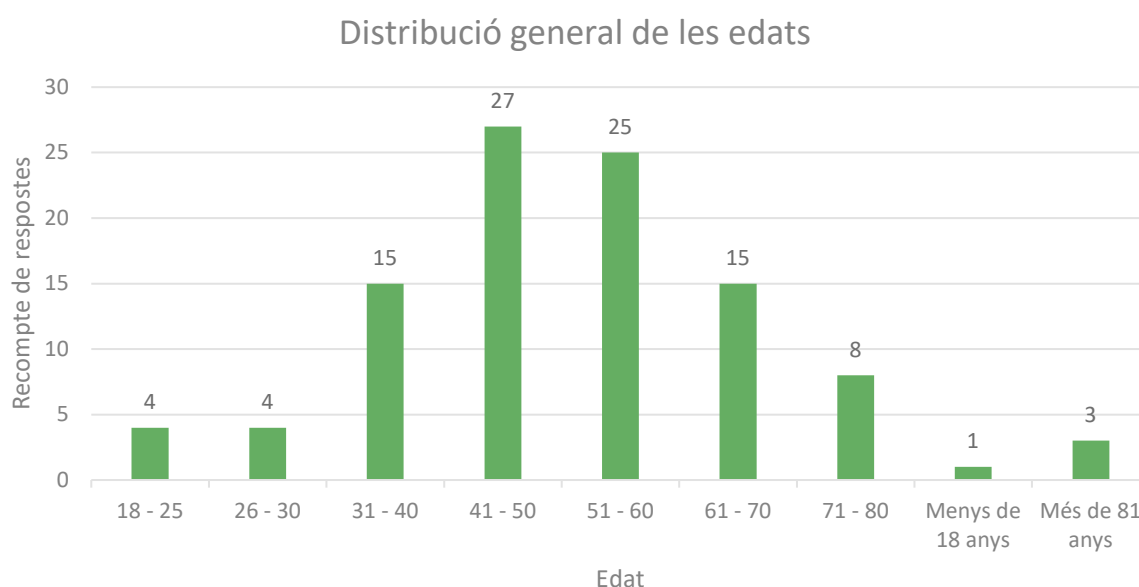
- Crear un portal digital d'educació ambiental de Manresa.
- Millorar la comunicació amb centres educatius.
- Treballar amb mitjans locals.
- Desenvolupar un relat local d'educació ambiental i natura.

4.3.3. Qüestionari online

Durant tot el desenvolupament del procés participatiu es va mantenir obert un qüestionari online per tal **d'integrar l'opinió de la ciutadania en el procés de la Diagnosi Participada de l'Educació Ambiental a Manresa**. Aquest qüestionari tenia la finalitat **d'entendre com es viu i es percep l'educació ambiental al municipi**, així com identificar interessos, expectatives i aportacions. El qüestionari ha estat respost per **102 persones**, amb una diversitat d'edats i mirades, la majoria de participants han estat **dones (58%)**, seguit d'**homes (37%)** i un petit percentatge que han preferit **no respondre aquesta pregunta (5%)**.

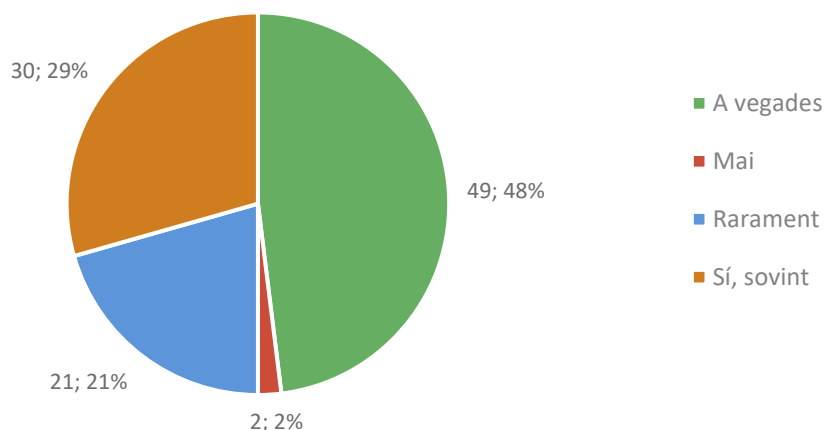

Pel que fa la distribució d'edats, aquesta es troba **centralitzada a grups de mitjana edat** entre els **41 i 50 anys (26,47%)** i entre **51 i 60 anys (24,51%)**. També hi ha una presència rellevant entre els 31 i 40 anys i 61 i 70 anys. En canvi, la **participació jove és molt baixa** (8 persones menors de 30), així com la de menors d'edat. Això ens indica que els resultats **reflectiran principalment la visió de la població adulta amb una infrarepresentació de joves**.

Respecte la participació en activitats municipals, s'identifica una **població bastant implicada** amb un **29%** de la mostra que hi **participa de manera habitual** i un **48%** que ho fa ocasionalment. Només un **23%** declara **participar poc o mai**. Per tant, **més del 75% de la mostra té algun grau de vinculació amb l'activitat municipal**, així doncs les dades provenen de públic ja sensibilitzat i actiu. Es genera així un **biaix de participació**, amb presència majoritària de perfils interessats o implicats en l'educació ambiental del territori.

Participes habitualment en les activitats municipals?

Tot i que **el nombre de respostes representa aproximadament un 0,12%** de la població total del municipi, es considera una **mostra suficient per poder efectuar un anàlisi exploratori i descriptiu**, especialment en el marc d'estudis de participació ciutadana. L'objectiu del qüestionari, no és la representativitat estricta, sinó la **identificació de tendències, percepcions i patrons**, per tant, mides de mostra al voltant de la centena de respostes són **habituals i operativament útils**. A més, la mostra presenta característiques que reforcen el seu valor analític:

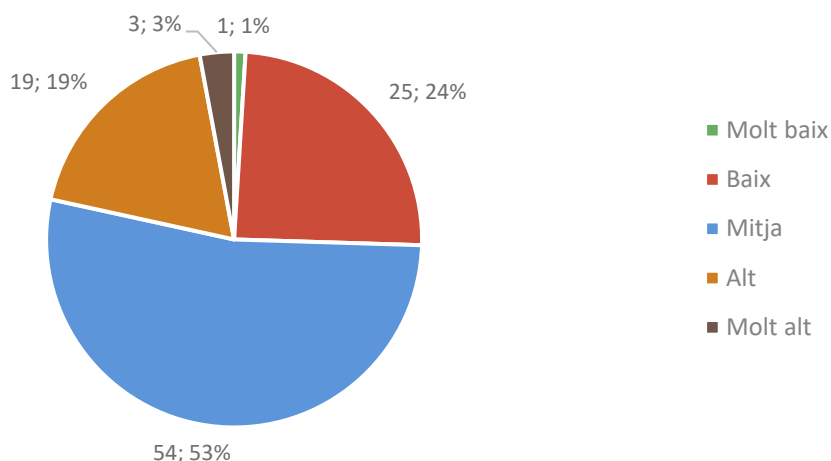
- Hi ha una **diversitat de grups d'edat**, tot i que amb **predomini de població adulta**.
- Recull l'opinió de persones amb **diferents nivells de participació a la vida municipal**, permetent analitzar graus d'implicació.
- Reflexa **perfils actius i interessats en el municipi**, molt rellevants en diagnòstic d'educació ambiental.

Per tant, els resultats s'han d'interpretar com una **fotografia orientativa de la ciutadania** vinculada a la participació i **útil per detectar oportunitats i definir estratègies de sensibilització i participació**. No obstant, es reconeix que **els resultats no són estadísticament generalitzables** al conjunt de la població, especialment en aquells segments ja comentats que estan infrarepresentats.

El primer bloc, després de la presa de dades sociodemogràfiques, tractava sobre la percepció actual de l'educació ambiental a Manresa. Respecte el grau de coneixement de l'educació ambiental del municipi, la majoria de persones que van respondre l'enquesta consideraven que tenien un **coneixement mitjà (53%)**. També hi havia un percentatge important de persones que consideraven que tenien un coneixement **baix (24%) i alt (19%)**. Aquest resultat ens pot indicar, que tot i que

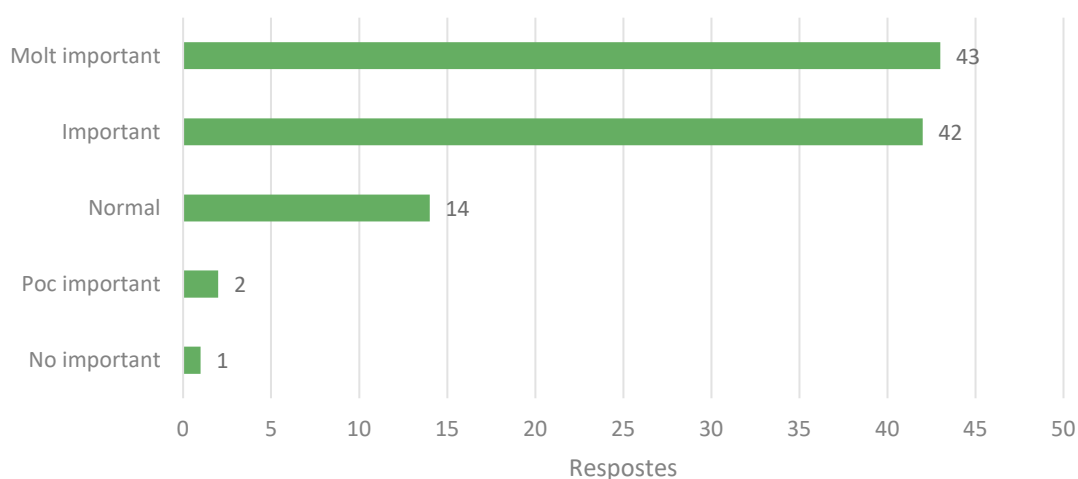
l'educació ambiental està present al municipi aquesta no es percep com a consolidada ni àmpliament coneguda per tota la ciutadania.

Quin grau de coneixement tens sobre l'educació ambiental al municipi?

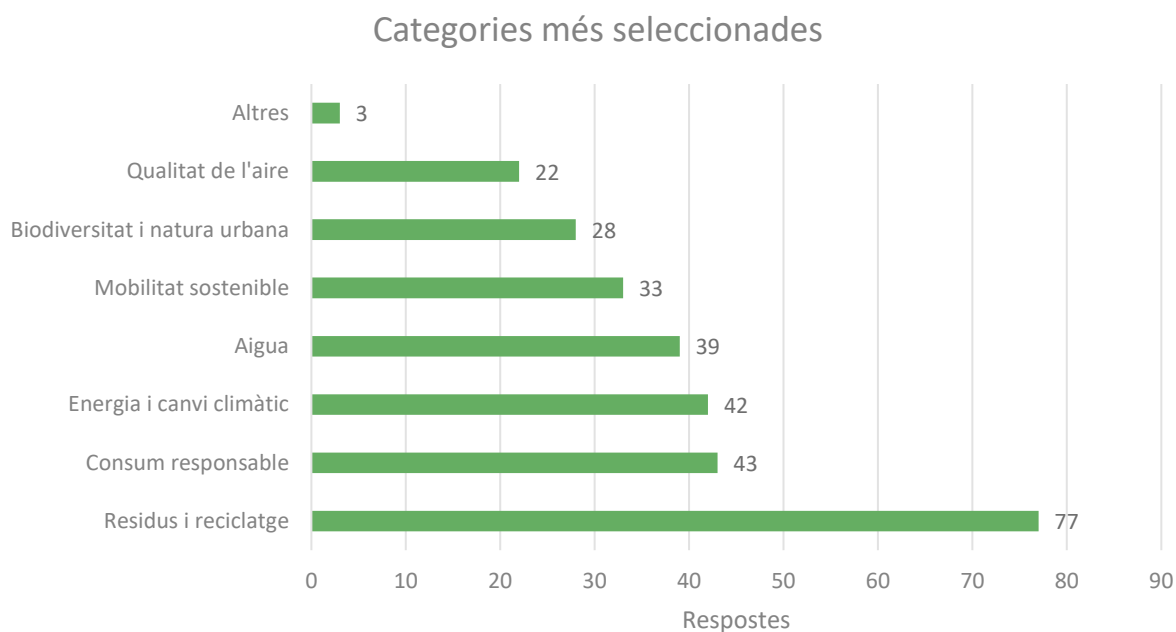
Pel que fa a la valoració de la importància de l'educació ambiental, es detecta un consens molt ampli amb **un 83,3%** de les persones enquestades que la consideraven **important o molt important**. Aquest resultat, confirma una **alta sensibilització ciutadana envers els temes ambientals**. Tanmateix, i tenint en compte la pregunta anterior, **la importància percebuda no es tradueix necessàriament en un major coneixement o participació efectiva en les activitats municipals**.

Com valoraries la importància de l'educació ambiental per a Manresa?

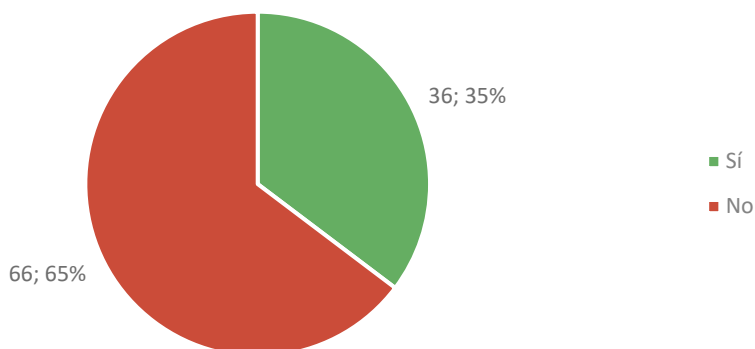
Pel que fa els àmbits prioritaris de l'educació ambiental, els resultats mostren un consens en la **mentió majoritària de residus i reciclatge, seguit del consum responsable i l'energia i canvi climàtic**. Aquesta prioritització és coherent amb el fet que els residus i el reciclatge són **àmbits altament visibles en el dia a dia** de les persones i amb una presència destacada de polítiques i serveis municipals. Així doncs, la

ciutadania tendeix a identificar com a necessaris aquells àmbits amb els que té un contacte més estret. Altres àmbits, com la **biodiversitat urbana o la qualitat de l'aire**, tenen menys pes global, això pot indicar una **menor percepció d'urgència com a tal, més que una manca d'importància real**.

Tanmateix, **la majoria de persones enquestades no coneix activitats, programes o equipaments d'educació ambiental a Manresa**, només un **35%** de les persones enquestades afirma tenir coneixement, davant d'un **65% que ho desconeix**. Aquest resultat és rellevant, ja que indica una baixa penetració de l'oferta existent al conjunt de la ciutadania, malgrat la presència de múltiples iniciatives al territori.

Coneixes activitats, programes o equipaments d'educació ambiental a Manresa?

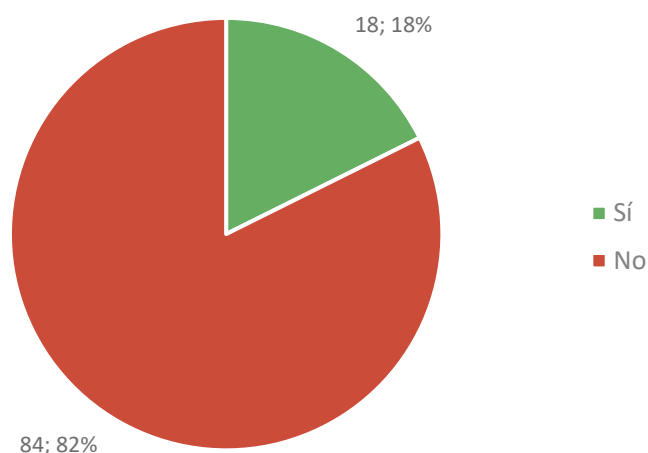
Entre les persones que sí identifiquen recursos, es constata una certa **concentració en alguns equipaments i programes clau** com La Culla, el Parc de la Sèquia, el Centre de l'Aigua de Can Font, el Parc Ambiental de Bufalvent o l'Anella Verda, així com efemèrides puntuals com la Festa del Riu o la

Festa del Tomàquet. En aquest llistat, també apareixen entitats i iniciatives específiques com Meandre o l'Escola Agrària, entre d'altres, exemplificant **l'oferta diversa de Manresa**.

Seguidament, es va analitzar la participació real en activitats d'educació ambiental durant els darrers dos anys. En aquest cas, només un **18% dels enquestats havia participat en alguna activitat**, mentre que el **82% no ho ha fet**. Aquest resultat posa de manifest una **bretxa clara entre el coneixement i la participació**, ja que fins i tot entre les persones coneixedores de l'oferta, una part significativa no hi participa. Concretament, aproximadament la meitat de persones que, tot i tenir coneixement de les activitats no hi ha pres part.

Això suggereix que **la manca de participació no respon únicament a un desconeixement**, sinó també a altres factors com poden ser la manca de temps, accessibilitat, interès o adequació de l'oferta a les necessitats de la població.

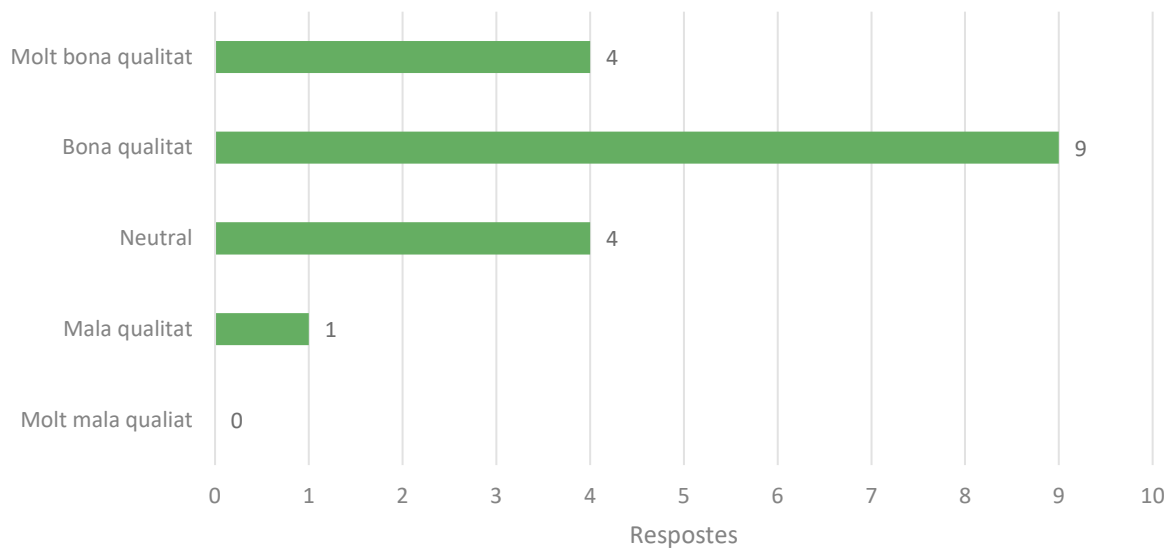
Has participat en alguna activitat o programa d'educació ambiental en els últims dos anys?

Pel que fa a les activitats en les que s'ha participat aquestes es concentren principalment en activitats d'experiència directa, contacte amb l'entorn i de format vivencial.

Finalment, pel que fa a la **valoració de la qualitat de les activitats**, les persones que hi han participat les valoren majoritàriament de forma positiva: la gran part les qualifica com a **bones o molt bones**, amb molt poques valoracions negatives. Aquest resultat indica que, tot i la baixa participació, **l'oferta existent és ben valorada per part de les persones usuàries**, fet que suposa una base sòlida sobre la qual construir el futur programa d'Educació Ambiental del Municipi.

Com valores la qualitat de les activitats d'educació ambiental de Manresa?

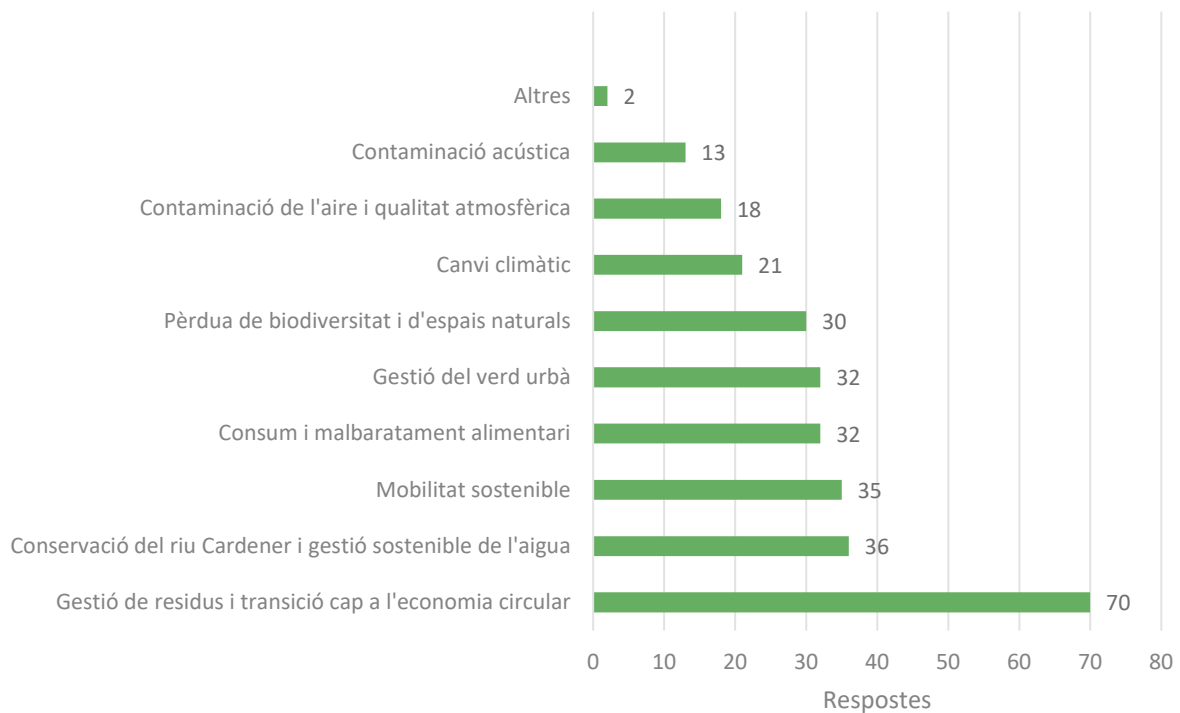
En conjunt, aquest bloc mostra un escenari caracteritzat per una **alta valoració i sensibilització envers l'educació ambiental, però amb limitacions importants en termes de coneixement i participació real**. Tot i que el municipi disposa d'una oferta diversa i ben valorada, aquesta no arriba de manera generalitzada a la població, i es detecta una bretxa clara entre la ciutadania que coneix i participa i la que no.

Aquests resultats apunten a la necessitat de **reforçar les estratègies de comunicació i difusió**, així com d'adaptar i diversificar els formats per tal d'ampliar l'abast de la participació, especialment entre els col·lectius menys vinculats.

En el següent bloc s'analitzen les necessitats i oportunitats de la ciutadania envers l'educació ambiental per tal de detectar cap a on **orientar l'estratègia de l'educació ambiental, identificar grups de ciutadania claus i definir formats i canals**.

La primera pregunta fa referència als **reptes ambientals de Manresa** on els resultats mostren una jerarquia clara. En primer lloc destaca de manera molt significativa **la gestió i transició cap a l'economia circular (68,6%)**, situant-se com el repte més identificat per la ciutadania amb una gran diferència de la resta. Seguidament, apareixen altres temàtiques com per exemples **Conservació del riu Cardener i gestió de l'aigua (35,3%)**, **mobilitat sostenible (34,3%)** i **Consum i malbaratament alimentari (31,4%)**, entre d'altres. En un segon pla, queden temàtiques com el **canvi climàtic (20,6%)**, **la contaminació de l'aire (17,6%)** i **acústica (12,7%)**. De la mateixa manera que en el bloc anterior, hi ha un predomini d'aquells **reptes visibles i quotidians** per la ciutadania, amb un impacte diari. No es tracta potser dels reptes més crítics a nivell ambiental, sinó dels més tangibles.

Quins creus que són els principals reptes ambientals de Manresa?

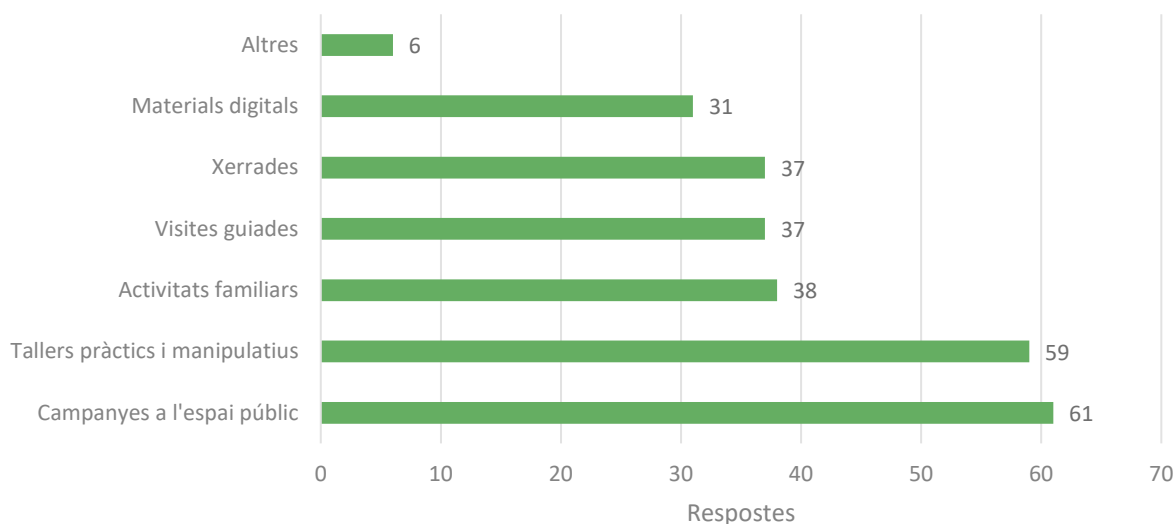
Pel que fa als públics que necessiten més suport o més accions d'EA, la classificació considera les **famílies i la població nouvinguda com a col·lectius que necessiten més suport**. L'educació ambiental s'entén com un procés que es construeix en el dia a dia en l'entorn proper, així doncs les famílies s'entenen com a agents multiplicadors. Pel que fa la segona posició amb la població nouvinguda, esdevé un resultat rellevant, ja que **es valora positivament l'accés a la informació ambiental i la voluntat d'afavorir processos d'inclusió i integració** a través de l'educació ambiental. En tercera i quarta posició es troben els **joves i persones adultes**, respectivament. Aquestes posicions queden per davant dels infants, trencant el patró clàssic de posar els infants com a principal objectiu de l'educació ambiental, indicant que **la ciutadania percep que el sistema educatiu ja cobreix bé** aquesta franja d'edat. Finalment, es troben els **comerços, empreses i entitats, mostrant una baixa prioritització del teixit econòmic i associatiu**.

Els resultats, respecte en quin format els hi agradaria rebre la informació ambiental, mostren una clara preferència per **formats pràctics, visibles i experiencials** per part de la ciutadania. Es destaca en primer lloc les **campanyes a l'espai públic (59,8%)** i els **tallers (57,8%)**, formats on es valora “l'aprendre fent” i el rebre impactes en el dia a dia. Coherent amb el bloc anterior, destaquen també **les activitats familiars i les visites guiades amb aproximadament un 37% de les respostes cada una**. Els formats informatius clàssics o digitals queden en un segon pla, ja que no tenen aquesta part d'experiència directa. En el complet de la pregunta, s'evidencia una **necessitat de millorar la comunicació amb informació clara, concreta i útil, amb un format transversal i inclusiu**.

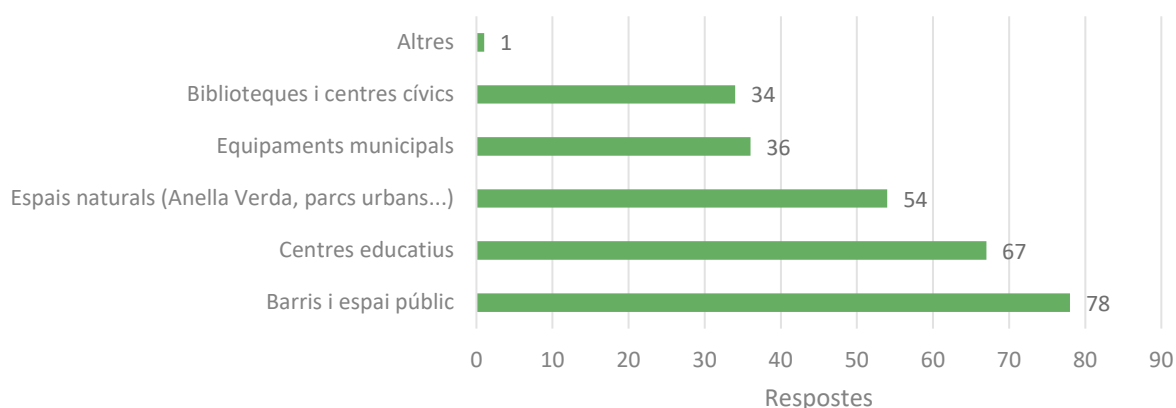
En quin format t'agradaria rebre la informació ambiental?

Finalment, els resultats mostren una **clara preferència per apropar l'educació ambiental a espais propers, quotidians i accessibles per la ciutadania**. Les opcions més destacades són **els barris i espai públic (76,5%)**, **els centres educatius (65,7%)** i **els espais naturals (52,9%)**. El fet que els barris i l'espai públic liderin clarament la classificació indica que **la ciutadania aposta per una educació ambiental descentralitzada, quotidiana i integrada en la vida diària**. Reforçant la idea que l'educació ambiental no s'ha de limitar a espais específics, sinó que ha d'arribar allà on passa la vida de les persones. Els **centres educatius** ocupen la segona posició, confirmant que continuen sent percebuts com un espai

clau per a l'educació ambiental. Tanmateix, tenint en compte la relació amb una de les preguntes anteriors, és interessant observar que els infants no són el col·lectiu prioritari, però que els centres educatius apareixen com a espai rellevant, això ens indica que **l'escola es valora com a estructura**, però es percep també que **cal ampliar l'acció a altres col·lectius**. Els **espais naturals** també tenen un pes destacat, en coherència amb les activitats més valorades i els formats preferits, consolidant la idea de que el **contacte directe amb l'entorn és clau en l'efectivitat de l'educació ambiental**. Com es pot observar, els equipaments municipals queden a un segon nivell, fet que es pot interpretar com una percepció d'espai útil, però menys atractius, menys transformadors o amb menys capacitat de generar implicació directa.

En quins espais creus que s'haurien d'intensificar les activitats d'educació ambiental?

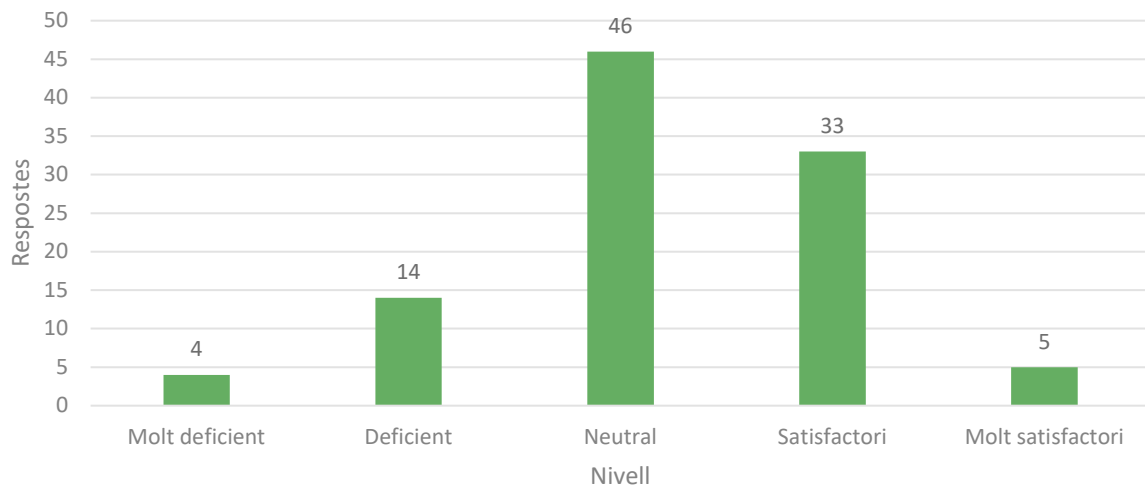

En conjunt, aquest bloc evidencia una clara orientació cap a una educació ambiental **més pràctica, propera i orientada a l'acció**. Els resultats mostren que la població aposta per actuar en entorns quotidians amb formats d'experiència i participatius reforçant així l'educació ambiental en espais accessibles i de proximitat.

En aquest sentit, els resultats apunten a la necessitat de **reorientar les estratègies d'educació ambiental cap a models més descentralitzats, inclusius i connectats amb la vida quotidiana**, alhora que es reforça la visibilització de problemàtiques menys tangibles però igualment rellevants.

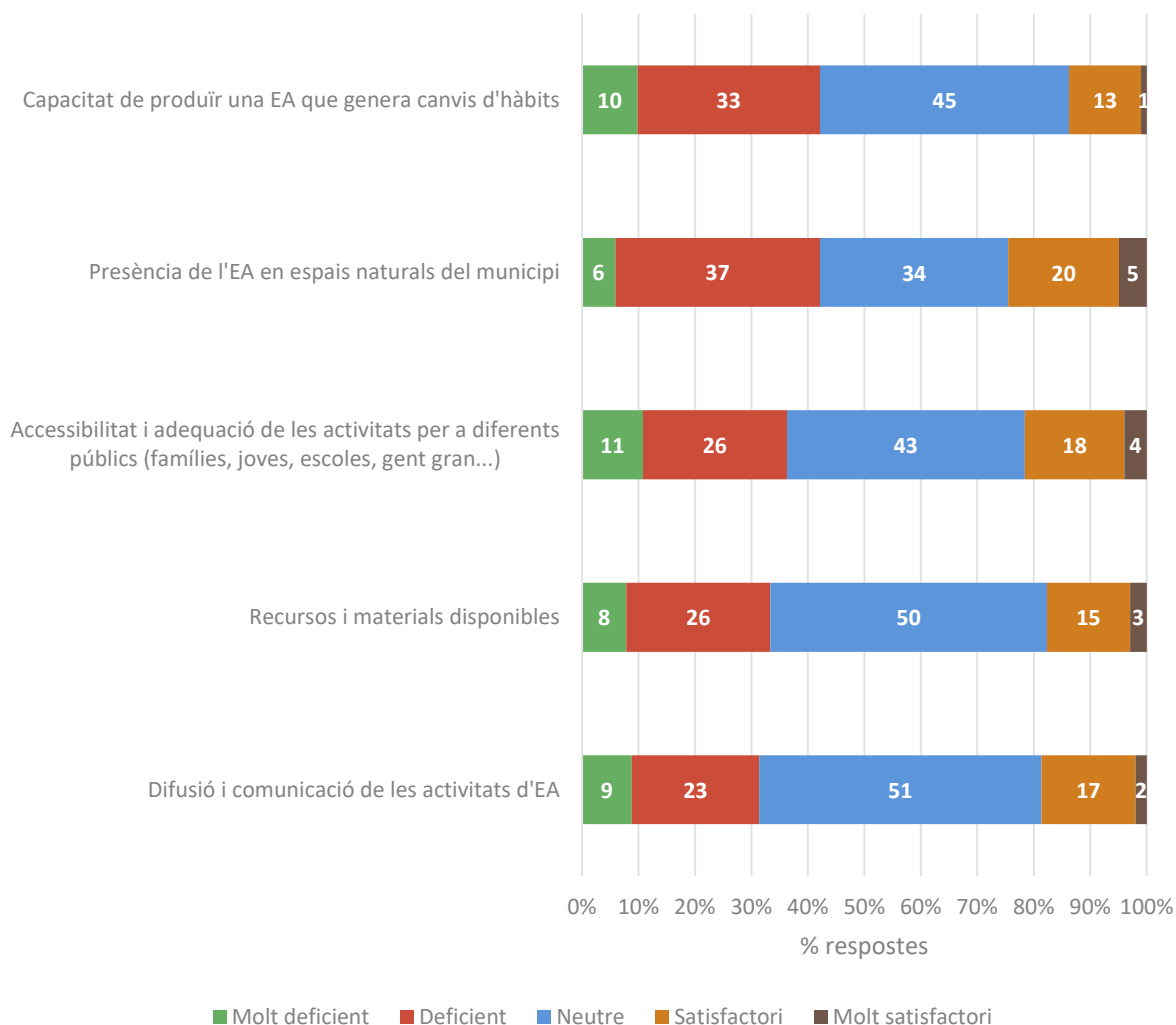
L'últim bloc de l'enquesta correspon a la **valoració de la gestió municipal i oportunitats de millora**, que serveix per identificar on actuar i les sensacions de la població. La primera pregunta en relació a la **valoració global de l'Ajuntament**, es situa en una **posició intermèdia (45,1%)**, mentre un **37,3% fan una valoració positiva, en contra del 17,6% que la tenen negativa**. La valoració majoritàriament neutral de la implicació municipal suggereix una percepció poc definida per part de la ciutadania, probablement vinculada al baix nivell de coneixement i participació en les activitats d'educació ambiental, més que no pas a una manca d'iniciatives.

Quina és la teva valoració global de la implicació de l'Ajuntament en l'educació ambiental?

En general, tots els aspectes valorats sobre la gestió municipal de l'educació ambiental tenen una valoració bastant homogènia entre els aspectes, amb mitjanes situades entre el **2,6 i 2,8**, és a dir, uns **valors lleugerament per sota del valor neutre-alt**. Aquest patró indica una percepció de la **gestió municipal** com a **correcta però amb un ampli marge de millora**, sense cap àmbit que destaquï clarament per una valoració especialment positiva. Aquesta pregunta, en general, confirma un diagnòstic molt coherent amb tot el que s'ha analitzat: **no existeix un problema greu de qualitat o existència d'accions, sinó de visibilitat, accessibilitat i capacitat d'impacte**. Tot i aquestes valoracions majoritàriament neutres, també es detecten mancances significatives, reforçant aquesta idea que el **principal repte no és tant la qualitat de les iniciatives, sinó la seva capacitat d'arribar i tenir un impacte real i de canvi a lla ciutadania**.

Com valoren els aspectes següents de la gestió municipal en educació ambiental ?

Respecte les prioritats a tenir en compte per part de l'Ajuntament de Manresa, es troba una jerarquia on destaca **la millora de la comunicació i la visibilitat en primer lloc**, seguit de l'impuls d'activitats per a famílies, el desenvolupament de programes per a jovent, el reforç de l'educació ambiental a les escoles, l'impuls de projectes a l'entorn i la creació de recursos pedagògics oberts en últim lloc. La **comunicació** es caracteritza com el **principal repte estructural**, ja detectat en altres punts de l'enquesta i connectant directament amb un baix coneixement de les activitats i una demanda de campanyes de comunicació a l'espai públic. De la mateixa manera, la segona i tercera posició, reforcen el patró ja vist anteriorment amb la **necessitat de reforçar l'educació ambiental més enllà de l'àmbit escolar. L'educació formal segueix sent important (quarta posició), però no central**, i per tant es prioritza menys als infants com a col·lectiu principal, probablement degut al model actual molt centrat en aquest públic. El **territori** s'evidencia com un **espai d'oportunitat** i es reconeix com a gran potencial de l'educació ambiental, tanmateix, **no s'interpreten com una necessitat immediata**. Finalment, trobar els recursos oberts en última posició, consolida la idea de que el problema no és la manca de continguts, sinó com es distribueixen i s'utilitzen.

Per acabar, a través de la pregunta oberta final, les persones participants han aportat reflexions que complementen els resultats quantitatius i permeten aprofundir en la percepció ciutadana.

En primer lloc, s'identifica una **preocupació per problemàtiques ambientals concretes del municipi**, especialment lligades a la qualitat de l'aire, la mobilitat i el manteniment dels espais verds. Alguns comentaris apunten a la **necessitat de millorar les condicions ambientals** en determinats punts de la ciutat i reforçar la infraestructura verda.

En segon lloc, emergeix una **percepció crítica envers la gestió municipal**, principalment vinculada a la necessitat de **més accions tangibles i coherència en les polítiques implementades**. En aquest sentit, diverses aportacions remarquen que les iniciatives de sensibilització han d'anar acompanyades de mesures estructurals que facilitin el canvi d'hàbits en el dia a dia.

De manera molt destacada, es reforça la idea, coherent amb la resta de l'enquesta, de la **manca de comunicació clara, accessible i visible** sobre les actuacions d'educació ambiental. La ciutadania demana **missatges més entenedors, més presència a l'espai públic i una major transparència sobre la gestió ambiental**.

També es posa de manifest la importància del **civisme i la corresponsabilitat ciutadana**, amb demandes de reforçar les campanyes de sensibilització i, en alguns casos, l'aplicació de mesures sancionadores per garantir el compliment de bones pràctiques.

D'altra banda, diversos comentaris apunten a la necessitat d'**ampliar l'abast de l'educació ambiental més enllà de l'àmbit escolar**, destacant especialment els col·lectius adults i la població general, així com la importància de treballar amb famílies i joves.

Finalment, es recullen aportacions de caràcter més propositiu que destaquen el valor de l'educació ambiental com a eina clau per a la transformació social, així com la necessitat de garantir la continuïtat i coherència de les accions al llarg del temps.

4.3.3.1. Conclusions del qüestionari online

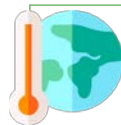
Bretxa rellevant entre l'interès per l'EA i la implicació efectiva.

Coneixement limitat de l'oferta existent: baixa visibilitat, accessibilitat i capacitat d'arribada a la població.

Reptes ambientals condicionats per la proximitat i visibilitat (residus).

Reforç contextual a escala local de **problemàtiques globals** com el canvi climàtic o la qualitat de l'aire, entre d'altres.

Ampliar l'EA més enllà de l'àmbit escolar (famílies, població nouvinguda i joves)

Potenciar una EA pràctica, experiencial i de proximitat.

Valoració de la **gestió municipal** correcta, però millorable.

Existeix el repte de **connectar amb la vida quotidiana** de la ciutadania per tenir una EA de caràcter transformador.

5. CONCLUSIONS – DAFO

Els anàlisis **DAFO** són una eina d'estudi que ajuda a conèixer la situació real, en aquest cas, de l'educació ambiental de Manresa per així poder plantejar una estratègia de futur. Aquest tipus d'anàlisi permet sintetitzar la informació obtinguda de la diagnosi en una visió clara de la situació actual, analitzant factors interns i externs que condicionen l'oferta d'educació ambiental. L'anàlisi DAFO es basa en la identificació de quatre components:

- **Fortaleses:** aspectes interns positius que aporten valor al servei, com poden ser recursos disponibles, experiència acumulada, reconeixement de la comunitat educativa o innovació metodològica.
- **Debilitats:** factors interns que limiten el potencial del programa, com ara mancances en diversitat de formats, insuficiència de recursos digitals o baixa connexió amb el currículum escolar.
- **Oportunitats:** elements externs que poden afavorir la millora, com tendències educatives innovadores, iniciatives supramunicipals, nous canals de difusió o interès creixent per la sostenibilitat.
- **Amenaces:** factors externs que poden dificultar l'assoliment d'objectius, com la saturació d'oferta educativa, limitacions pressupostàries, canvis normatius o desconexió amb les necessitats dels centres.

	DIFICULTATS	FORTALESES
A NIVELL INTERN	• Fragmentació institucional i manca d'una estratègia municipal conjunta d'educació ambiental, amb competències distribuïdes entre regidories. • Baixa coordinació i articulació global entre agents, que genera solapament o buits. • Predomini d'un model centrat en l'àmbit escolar, amb poca incidència en població adulta, jovent i famílies. • Infrarepresentació de temàtiques clau emergents (canvi climàtic, energia i transició energètica, mobilitat sostenible, economia circular...) • Enfocament majoritàriament sensibilitzador amb poca orientació a l'acció comunitària, transformació social i corresponsabilitat activa. • Baixa visibilitat de l'oferta. • Participació ciutadana limitada malgrat l'interès existent. • Desigual cobertura de públics. • Falta d'itineraris educatius continus al llarg de la vida.	• Ecosistema d'agents ampli, divers i consolidat amb experiència i arrelament territorial. • Oferta educativa extensa i variada amb un alt volum d'activitats i gran capacitat d'impacte en públic escolar. • Predomini de metodologies actives, vivencials i participatives. • Forta vinculació del territori i l'entorn local que actua com a aula oberta. • Coherència amb els marcs estratègics i normatius que legitimen i orienten les diferents accions. • Tradició i continuïtat en programes altament consolidats.
	AMENACES	OPORTUNITATS
A NIVELL EXTERN	• Context d'emergència climàtica i pressió sobre els recursos naturals. • Persistència de problemàtiques ambientals locals (residus, mobilitat, benestar animal...) que poden generar desafecció ciutadana si no es perceben millores. • Pressió urbanística i transformacions del territori que poden afectar els espais naturals i reduir oportunitats educatives al medi. • Desigualtats socials i educatives en el municipi, que poden limitar l'accés equitatiu a les activitats d'EA. • Baix nivell general de participació ciutadana en processos ambientals que pot dificultar l'impacte de les accions.	• Riquesa de l'entorn natural i periurbà que facilita el desenvolupament d'activitats d'EA de proximitat. • Interès creixent de la ciutadania per la sostenibilitat i les problemàtiques ambientals que pot afavorir la participació. • Marc polític i normatiu favorable a diferents escales que impulsa i legitima l'educació ambiental. • Celebració d'esdeveniments rellevants (CNEA) que incrementen la visibilitat i el posicionament del municipi en educació ambiental.

	• Desconeixement generalitzat de l'oferta d'EA per part de la població general. • Incertesa en el finançament públic extern (subvencions, programes...) que pot afectar la continuïtat d'accions a llarg termini.	• Presència i dinamisme del teixit associatiu i comunitari del territori. • Tendència global cap a models educatius més participatius i experiencials. • Reptes ambientals globals i locals que situen l'EA com una eina necessària i prioritària.
--	--	--

6. PROPOSTES A FUTUR

A partir de l'anàlisi diagnòstica i del procés participatiu de Manresa, es proposen un conjunt de línies estratègiques orientades a reforçar, estructurar i ampliar l'impacte de l'educació ambiental a Manresa. Aquestes propostes tenen com a objectiu superar les debilitats identificades, aprofitar les oportunitats del context i avançar cap a un model més transversal, participatiu i transformador.

Línia 1. Governança i coordinació del sistema d'educació ambiental

Objectiu: *Reforçar la coherència i l'eficiència del sistema d'educació ambiental del municipi mitjançant la construcció d'una visió compartida entre agents i l'impuls de mecanismes estables de coordinació, amb la finalitat de superar la fragmentació actual, optimitzar recursos i garantir una acció més estratègica, continuada i articulada en el conjunt del territori.*

Propostes:

- 1 Crear un paraigües municipal d'educació ambiental de Manresa.
- 2 Establir un espai de coordinació estable entre tots els agents implicats.
- 3 Definir una estratègia comuna amb objectius compartits.
- 4 Integrar l'educació ambiental en altres àrees municipals, creant una transversalitat real.

Línia 2. Ampliació i diversificació de públics

Objectiu: *Ampliar l'abast de l'educació ambiental més enllà de l'àmbit escolar per tal d'arribar al conjunt de la ciutadania, promovent un model inclusiu que tingui en compte la diversitat de perfils, edats i realitats socials del municipi, i facilitant oportunitats d'aprenentatge i implicació al llarg de totes les etapes de la vida.*

Propostes:

- 1 Desenvolupar programes específics per famílies, joves, adults i població nouvinguda.

- 2 Potenciar activitats en espais no formals i comunitaris.
- 3 Reforçar el paper dels barris i l'espai públic com a espais educatius.
- 4 Connectar i integrar l'educació ambiental dins de programes municipals com l'Educació 360 o el Pla de Joventut, entre d'altres.

Línia 3. Evolució del model educatiu cap a la transformació

Objectiu: *Evolucionar el model d'educació ambiental cap a un enfocament més transformador, que vagi més enllà de la sensibilització i la transmissió de coneixement per fomentar la capacitat crítica, la corresponsabilitat i l'acció individual i col·lectiva davant els reptes ambientals, afavorint processos d'aprenentatge vinculats a la realitat del territori i orientats al canvi.*

Propostes:

- 1 Incorporar metodologies d'acció comunitària (ciència ciutadana, voluntariat ambiental i projectes col·laboratius)
- 2 Reforçar continguts vinculats al canvi climàtic, l'energia i la mobilitat.
- 3 Desenvolupar un currículum de ciutat en educació ambiental.
- 4 Promoure projectes que impliquin la presa de decisions i acció real.

Línia 4. Comunicació, visibilitat i accés

Objectiu: *Millorar la difusió, accessibilitat i comprensió de l'oferta d'educació ambiental per tal d'augmentar el seu coneixement i participació per part de la ciutadania, incorporant estratègies de comunicació més clares, segmentades i adaptades als diferents públics, i reforçant la presència de l'educació ambiental en els espais quotidians de la ciutat.*

Propostes:

- 1 Crear una estratègia de comunicació unificada.
- 2 Centralitzar tota l'oferta en un únic espai accessible.

- 3 Desenvolupar campanyes d'educació ambiental a l'espai públic.
- 4 Adaptar el llenguatge i canals a diferents públics.

Línia 5. Territori com a motor educatiu

Objectiu: *Posar en valor el territori i els seus recursos naturals, socials i patrimonials com a eixos centrals de l'educació ambiental, potenciant-los com a espais d'aprenentatge vivencial i significatiu, i reforçant el vincle entre la ciutadania i el seu entorn per afavorir actituds de cura, pertinença i corresponsabilitat.*

Propostes:

- 1 Potenciar l'Anella Verda, el riu Cardener i la Torre Lluvià com a espais educatius estructurants.
- 2 Connectar els equipaments municipals (biblioteques, centres cívics...) amb l'educació ambiental.
- 3 Desenvolupar itineraris i projectes vinculats al territori.
- 4 Enfortir la relació amb projectes agroecològics i de biodiversitat.

En conjunt, aquestes línies estratègiques permeten avançar cap a un model d'educació ambiental de ciutat, més coordinat, inclusiu i orientat a la transformació, capaç d'implicar el conjunt de la ciutadania en els reptes ambientals actuals i futurs.

7. ANNEX

7.1. TAULES D'ACTIVITATS DE LES ENTITATS

7.1.1. Ajuntament de Manresa

Ajuntament Manresa								
Títol	Públic destinatari	Espai on es realitza	Agents implicats	Visió de l'EA	Relació amb ODS	Temàtiques	Metodologia	Observacions
Alimentació saludable i piràmide dels aliments	CM	Centre educatiu	Unitat de Sanitat	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles.	2,3,12	Alimentació , Salut, Consum responsable	Taller	
Cuidem-nos per sentir-nos bé	CS	Centre educatiu	Unitat de Sanitat	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles.	3	Alimentació , Salut, Consum responsable	Taller	
STEAM	CS	Centre educatiu	Àrea de Coneixement	La transformació de la "ciutat" o "poble".	4,9	STEAM, Gènere, Vocacions verdes	Xerrada	
Robot la Veta	INF,CI,CM,CS	Centre educatiu	Desenvolupament de la competència tecnològica Regidoria d'Educació	La transformació de la "ciutat" o "poble".	4,9	Robòtica	Sessions de tastet	
La roba que portes	I3,I4, CS	Centre educatiu	Programa d'Educació per a la Ciutadania Global Regidoria de Cooperació de	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles.	8,12	Drets humans, Drets dels infants, Consum responsable	Dinàmiques participatives i de reflexió a	

			l'Ajuntament de Manresa i Consell de Solidaritat Municipal				partir de presentació	
Una xocolata bona en tots els sentits	CM, CS	Centre educatiu	Programa d'Educació per a la Ciutadania Global Regidoria de Cooperació de l'Ajuntament de Manresa i Consell de Solidaritat Municipal	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles.	8,12	Consum responsable, Comerç just i Drets humans	Taller	
Exposició "Escoles responsables"	CI,CM,CS	Centre educatiu	Programa d'Educació per a la Ciutadania Global Regidoria de Cooperació de l'Ajuntament de Manresa i Consell de Solidaritat Municipal	L'entorn urbà com a ecosistema. La gestió ambiental local.	4,12,13	Aigua, Reciclatge, Consum responsable	Maleta pedagògica	
EXPOSICIONS "L'ús racional de l'aigua" i "L'aigua a la ciutat"	CS	Centre de l'Aigua de Can Font	Servei educatiu del Parc de la Séquia	La gestió ambiental local. L'entorn urbà com a ecosistema.	3, 6,11,13	Aigua, Consum responsable	Exposició	
El món que vull: Descobrint els ODS	CI	Centre educatiu	Agenda Urbana de Manresa 2030. Servei d'Alcaldia-Presidència de l'Ajuntament de Manresa	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11, 12,13, 16,17	Sostenibilitat, ODS	Taller interactiu	

Escape room "Repte ODS Manresa"	CS	Centre educatiu o Centre Històric de la ciutat	Agenda Urbana de Manresa 2030. Servei d'Alcaldia- Presidència de l'Ajuntament de Manresa	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,1 2,13,1 7	Sostenibilitat, ODS	Joc educatiu - Escape	
Exposició itinerant sobre els Objectius de Desenvolupamen t Sostenible a Manresa	Ciudadania, Joves	Centre educatiu	Agenda Urbana de Manresa 2030. Servei d'Alcaldia- Presidència de l'Ajuntament de Manresa	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,1 2,13,1 7	Sostenibilitat, ODS	Exposició	
El repte dels Objectius de Desenvolupamen t Sostenible a Manresa	CS	Centre educatiu o Virtual	Agenda Urbana de Manresa 2030. Servei d'Alcaldia- Presidència de l'Ajuntament de Manresa	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,1 7	Sostenibilitat, ODS	Taller interactiu	
Xerrades als centres sobre els Objectius de Desenvolupamen t Sostenible a Manresa	CS	Centre educatiu o Espai municipal	Agenda Urbana de Manresa 2030. Servei d'Alcaldia- Presidència de l'Ajuntament de Manresa	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,1 7	Sostenibilitat, ODS	Xerrada	
Taller de biodiversitat: Anellament científic d'ocells	CI,CM,CS	Parc del Cardener	Anella Verda. Ajuntament de Manresa	L'entorn urbà com a ecosistema. L'entorn urbà com a aula.	15	Biodiversitat	Taller	
Taller de biodiversitat: Revisió de caixes niu	CI,CM,CS	Parc del Cardener	Anella Verda. Ajuntament de Manresa	L'entorn urbà com a ecosistema. L'entorn urbà com a aula.	15	Biodiversitat	Taller	

Taller de biodiversitat: Muntatge de caixes niu	CI,CM,CS	Centre educatiu	Anella Verda. Ajuntament de Manresa	L'entorn urbà com a ecosistema. L'entorn urbà com a aula.	15	Biodiversitat	Taller	
Conserva contra el malbaratament. Com aprofitem el producte de l'horta?	CM, CS	L'Obradora (Mercat Puigmercadal)	Anella Verda. Ajuntament de Manresa	L'entorn urbà com a aula. La gestió ambiental local.	12,13	Alimentació, Salut, Consum responsable, Acció climàtica	Taller	

7.1.2. Parc de la Sèquia

Parc de la Sèquia									
Catàleg	Títol	Públic destinatari	Espai on es realitza	Agents implicats	Visió de l'EA	Relació amb ODS	Temàtiques	Metodologia	Observacions
Catàleg centres educatius, educació formal	Itinerari del paisatge del Bages	CM, CS, 1r i 2n ESO	La Sèquia a l'Agulla	Junta de la Sèquia de Manresa	L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,6,15	Natura, Aigua, Conreu, Patrimoni històric, Paisatge, Agricultura, Biodiversitat	Itinerari	
	Descobrim l'ecosistema del riu cardener	CM i CS	Fàbrica blanca i vermella al riu Cardener		L'entorn urbà com a aula	2,4,15	Natura, Biodiversitat, Patrimoni natural, Aigua	Itinerari	
	Agulla Escape: Operació clima	ESO	Parc de l'Agulla	Aigües Manresa i Junta de la Sèquia de Manresa	Els problemes ambientals de les ciutats o pobles La transformació de la "ciutat" o "poble"	4,11,12,13,15	Natura, Canvi climàtic	Joc educatiu - Escape	
	Invertebrats d'ambients agrícoles	CI,CM, CS, 1r i 2n ESO	Casa de la Culla		La gestió ambiental local	4,13,15	Natura, Biodiversitat, Agricultura	Taller experimental	
	El jardí de papallones de la Culla	CI,CM, CS, 1r i 2n ESO	Casa de la Culla		La gestió ambiental local	4,13,15	Natura, Biodiversitat, Agricultura	Taller experimental	
	Escape room: La culla a través dels seus espais	CM, CS	Casa de la Culla		Els problemes ambientals de les ciutats o pobles	4,6,12,13,15	Natura, Etnobotànica, Canvi climàtic, Biodiversitat, Agricultura, Hort	Joc educatiu - Escape	

	La vida secreta de les plantes	CI, CM, CS	Centre de l'aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,15	Natura, Biodiversitat	Taller experimental	
	Itinerari de natura del Reguer	CI, CM, CS	Sant Iscle de Bages	Junta de la Sèquia de Manresa	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,6,15	Natura, Biodiversitat	Itinerari	
	Escape park: L'extinció dels animals	CM, CS, 1r i 2n ESO	Parc de l'Agulla	Junta de la Sèquia de Manresa	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,6,15	Natura, Biodiversitat	Itinerari	
	Seguiment de flora	CM, CS, 1r i 2n ESO	Can Poc Oli		L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema La transformació de la "ciutat" o "poble"	4, 15	Natura, Biodiversitat	Itinerari - Sortida de Camp	
	A la vora del riu: el Llobregat i la Sèquia	CS, ESO, BATX	La Sèquia a Balsareny	Junta de la Sèquia de Manresa i GeoParc de la Catalunya Centra	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,6,15	Natura, Biodiversitat, Ecosistema fluvial, Patrimoni natural	Itinerari	

Itinerari de la falla del Guix: on comencen els pirineus	CS, ESO, CF, BATX	La Sèquia a Sallent	Junta de la Sèquia de Manresa i GeoParc de la Catalunya Centra	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4	Natura, Geologia, Paisatge, Patrimoni natural	Itinerari	
Insectes i bestioletes	I3,I4,I5,CI	Centre d'interpretació de la sèquia o escola	Junta de la Sèquia de Manresa i Aigües de Manresa	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Natura, Biodiversitat	Taller experimental	
Estudiem els insectes	CM, CS, ESO	Centre d'interpretació de la sèquia o escola	Junta de la Sèquia de Manresa i Aigües de Manresa	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Natura, Biodiversitat	Taller experimental	
Itinerari de natura a La Sala - Fem un herbari	CM, CS, ESO	La Sèquia	Junta de la Sèquia de Manresa	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,6,15	Natura, Aigua, Biodiversitat, Patrimoni natural	Itinerari	
Itinerari de Sant Iscle	CI, CM, CS, 1r i 2n ESO	La Sèquia a l'Agulla	Junta de la Sèquia de Manresa	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3, 4, 6, 15	Natura, Aigua, Conreu, Patrimoni natural, Productes agrícoles, Paisatges	Itinerari	
Itinerari dels aiguamolls de la Corbatera	CI, CM, CS	La Corbatera (Sallent)		L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà	3,4,6,15	Natura, Biodiversitat, Paisatge	Itinerari	

				com a ecosistema				
Descobrim l'aiguamoll de la Bòbila	CM, CS	Aiguamoll de la Bòbila		L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,6,15	Natura, Biodiversitat, Paisatge	Itinerari	
Memòria d'aigua	CI,CM,CS	Museu de l'aigua i del Tèxtil	Albert Vinyes	La transformació de la "ciutat" o "poble"	6,11,12,15,17	Aigua, Cooperació	Activitat artística - Espectacle	
El passat de l'aigua	CM, CS	Parc de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6,11	Aigua, Patrimoni natural, Patrimoni històric	Joc educatiu - Gimcana	
Qui viu a la riera?	CM,CS	Can Poc Oli o riera propera de l'escola	Anella Verda Manresa	L'entorn urbà com a aula	4,6,15	Aigua, Biodiversitat, Ecosistema fluvial	Taller experimental	
La petjada hídrica	CM, CS, ESO	Museu de l'aigua i del Tèxtil		La transformació de la "ciutat" o "poble"	4,6,11,12	Canvi climàtic, cooperació, Aigua	Taller experimental	
Visita a la potabilitzadora de Manresa	CS, ESO ,CF, BATX, UNI	Planta Potabilitzadora de Manresa	Aigües de Manresa	La gestió ambiental local	4,6,11,12	Aigua	Visita guiada	
La depuradora d'aigües residuals	ESO, CF, BATX, UNI	Depuradora de Manresa o Sant Fruitós	Aigües de Manresa	La gestió ambiental local	4,6,11,12	Aigua	Visita guiada	
El cicle de l'aigua	CM, CS	Centre de l'aigua de Can Font		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles Els problemes	4,6,12	Aigua	Taller participatiu	

				ambientals de les ciutats o pobles.				
Investiguem què hi ha a l'aigua	CS, ESO	Centre de l'Aigua de Can Font o a l'escola		L'entorn urbà com a aula	4,6,12	Aigua	Taller experimental	
Els sons de l'aigua	I4, I5, CI, CM, CS	Centre de l'aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6,11	Aigua	Taller sensorial	
Potabilitzem al laboratori	CM, CS	Centre de l'Aigua de Can Font o a l'escola		L'entorn urbà com a aula	4,6,11,12	Aigua	Taller experimental	
La vida en una gota d'aigua	CS, ESO	Centre de l'Aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6,15	Aigua, Biodiversitat	Taller experimental	
La distribució de l'aigua al món	CS, ESO	Centre de l'Aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula Els problemes ambientals de les ciutats i pobles	4,6,11,12	Aigua, Cooperació	Taller participatiu	
Bon ús de l'aigua	CM, CS	Centre de l'Aigua de Can Font o a l'escola		L'entorn urbà com a aula Els problemes ambientals de les ciutats i pobles	4,6,11,12	Aigua	Taller participatiu	
L'aigua i el sòl	CM,CS	Centre de l'Aigua de Can		L'entorn urbà com a aula	4,6,12,15	Aigua	Taller experimental	

		Font o a l'escola						
Anàlisi química de l'aigua	CF, BATX	Centre de l'Aigua de Can Poc Oli		L'entorn urbà com a l'aula	4,6,12	Aigua	Taller experimental	
El viatge de la gota d'aigua	I3,I4,I5,CI	Centre de l'Aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6,15	Aigua	Activitat artística - Espectacle	
Petits científics de l'aigua	I5, CI	Centre de l'Aigua de Can Font o a l'escola		L'entorn urbà com a aula	4,6	Aigua	Taller sensorial	
Exposicions: L'ús racional de l'aigua	CS, ESO, CF,BATX, UNI	Centre de l'Aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula Els problemes ambientals de les ciutats i pobles	4,6,11,12	Aigua	Visita guiada	
Exposicions: L'aigua a la ciutat	CS, ESO, CF,BATX, UNI	Centre de l'Aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula Els problemes ambientals de les ciutats i pobles	4,6,11,12	Aigua	Visita guiada	
Experimentem amb l'aigua	CI	Parc de l'Agulla	Junta de la Sèquia de Manresa i Aigües de Manresa	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local La transformació	4,6,12	Aigua, Cooperació	Taller experimental	

				de la "ciutat" o "poble"				
Els guardians de l'aigua	CI, CM	Museu de l'aigua i del Tèxtil		La gestió ambiental local	4,6,12,15	Aigua, Patrimoni històric	Taller experimental	
Detectius del temps	CI, CM	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a aula	4,6,13,15	Canvi climàtic, Meteorologia	Taller experimental	
Quin temps farà? La previsió meteorològica	CM, CS	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a aual	4,6,13,15	Canvi climàtic, Meteorologia	Taller experimental	
Matemàtiques a l'hort	ESO	Casa de la Culla o a l'escola (si hi ha hort)		L'entorn urbà com a aula	3,4,12,13,15	Agricultura, Hort, Etnobotànica	Taller experimental	
Les plantes remeieres: Identificació, olors i cultura populars	CM, CS	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a aula	3,4,12,15	Hort, Agricultura, Etnobotànica	Itinerari - Sortida de Camp	
Hortolans per un dia a la Culla	CM, CS	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com ecosistema	3,4,12,13,15	Agricultura, Etnobotànica, Hort	Taller experimental	
Hortolans per un dia a l'Agulla	CM	Parc d'Agulla - Horts de Càrites	Anella Verda Manresa	L'entorn urbà com a aula	3,4,6,12,15	Agricultura, Hort, Producte local, Paisatge	Itinerari	

	Kapla al museu	CM, CS	Museu de l'aigua i del Tèxtil	CAE	L'entorn urbà com a aula	4,9,11	Tècnica, Cooperació, pensament matemàtic	Joc educatiu - Construcció	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	STEAM - Tècnica 3_6	I3,I4,I5	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4	Tècnica, Patrimoni històric	Joc educatiu - Construcció	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	STEAM - Palanques, politges, engranatges i altres mecanismes	CI, CM, CS	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,9	Tècnica, Física	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	Mans a les eines! Construïm els dipòsits	CM, CS, 1r i 2n ESO	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,6,11	Tècnica, Enginyeria	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	Exposició: La Cinteria	CM, CS, ESO, FP, BATX, UNI	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4, 11	Tècnica, Patrimoni històric	Visita guiada	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.

	Enginyers tèxtils per un dia	ESO	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,9	Tècnica, Patrimoni històric	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	Ordit i trama, els secrets dels teixits	CM, CS	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,9	Tècnica, Patrimoni històric	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	Estirem el fil: descobrim d'on ve la roba	I3, I4, I5, CI	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,11,15	Patrimoni històric	Visita guiada, Taller experiencial	
	Fast fashion: La Roba que mata	1r i 2n ESO	Museu de l'aigua i del Tèxtil	Justícia Global Manresa al Món i Flors Sirera Casa per la Solidaritat i la Pau	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local	8,12,13	Indústria tèxtil, Història	Taller experimental	
	La roba que portes: explotació contaminació i responsabilitat	CS	Museu de l'aigua i del Tèxtil	Justícia Global Manresa al Món i Flors Sirera Casa per la	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local	8,12,13	Indústria tèxtil, Història	Taller experimental	

				Solidaritat i la Pau				
Exposició: L'aigua i la Sèquia	CS, ESO, FP, BATX, UNI	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,6,11	Patrimoni històric	Visita guiada	
La ciutat medieval vol aigua	CS, ESO	Museu de l'aigua i del Tèxtil o a l'escola		L'entorn urbà com a aula	4,6,11	Patrimoni històric	Joc educatiu - Taula	
MuseuEscape	CS, 1r i 2n ESO	Museu de l'aigua i el tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,9,11	Patrimoni històric	Joc educatiu - Escape	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
Cintaires del 1900: Visita teatralitzada	CS, ESO, FP, BATX, UNI	Museu de l'aigua i el tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,5	Patrimoni històric, Indústria tèxtil	Visita guiada, Activitat artística - Espectacle	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
La dona al món industrial	CS, ESO	Museu de l'aigua i el tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,5	Patrimoni històric, Indústria tèxtil	Visita guiada	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.

	Escape Room Matemàtic	ESO, BATX	Museu de l'aigua i el tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,9	Patrimoni històric	Joc educatiu - Escape	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	STEAM - El perquè de les formes	CI, CM, CS	Museu de l'aigua i el tèxtil o a l'escola		L'entorn urbà com a aula	4,9,15	STEAM	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	STEAM - El sentit comú de les matemàtiques	CM,CS, ESO	Museu de l'aigua i el tèxtil o a l'escola		L'entorn urbà com a l'aula	4,9	STEAM	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	STEAM - Secret i seguretat: Les matemàtiques que ens protegeixen	CM, CS, ESO, BATX	Museu de l'aigua i el tèxtil o a l'escola		L'entorn urbà com a aula	4,16	STEAM	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
	STEAM - Les matemàtiques a la societat	3r i 4t ESO, BATX	Museu de l'Aigua i el Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,16	STEAM	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.

	STEAM - Les matemàtiques i la ciència	3r i 4t ESO, BATX	Museu de l'Aigua i el tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,9,15	STEAM	Taller experimental	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
Catàleg casals d'estiu, educació no formal	Ludoteca de l'aigua	Infantil (3 - 6 anys)	Parc de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6	Aigua	Taller experimental	
	El misteri del bagant	Infantil (6 - 12 anys)	Parc de l'Agulla		L'entorn urbà com a aula	4, 6	Aigua	Joc educatiu - Escape	
	Com podem transportar l'aigua?	Infantil (6 - 12 anys)	Parc de l'Agulla o Can Font		Els problemes ambientals de les ciutats o pobles La gestió ambiental local	4,6	Aigua	Joc educatiu - Gimcana	
	Gimcana rastres d'animals	Infanti (6 - 12 anys)	Parc de l'Agulla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Joc educatiu - Gimcana	
	Els animals de la Sèquia	Infantil (3 - 6 anys)	Parc de l'Agulla o Can Font		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Joc educatiu - Gimcana	
	Geobosc	Infanti (6 - 12 anys)	Parc de Can Font		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Joc educatiu - Gimcana	
	El bosc, casa meva	Infantil (3 - 6 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Taller experimental	
	La Granja	Infantil (3 - 6 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Itinerari - Sortida de Camp	

Diari de papallones	Infantil (6 - 16 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Itinerari - Sortida de Camp	
La migradora dels cards, la gran viatgera	Infantil (3 - 6 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Activitat artística - Espectacle	
Mapa de Papallones	Infantil (6 - 12 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Taller experimental	
Joc de cartes, memory de papallones	Infantil (6 - 12 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 15	Biodiversitat	Joc educatiu - Taula	
Gimcana meteorològica	Infantil (6 - 12 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 13, 15	Meteorologia	Joc educatiu - Gimcana	
Mapa del clima	Infantil (10 - 14 anys)	Casa de la Culla		L'entorn urbà com a ecosistema	4, 13, 15	Meteorologia	Itinerari	
On són els cànirs de la masovera?	Infantil (6 - 12 anys)	Parc de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4, 6, 11, 12	Història, Aigua	Joc educatiu - Escape	
Mercat Medieval	Infantil (8 - 12 anys)	Museu de l'Aigua i el Tèxtil		La transformació de la "ciutat" o "poble"	4, 11, 12	Història	Joc educatiu	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.
Escape park: L'extinció dels animals	Infantil (8 - 14 anys)	Parc de l'Agulla	Junta de la Sèquia de Manresa	L'entorn urbà com a aula L'entorn urbà com a ecosistema	3,4,6,15	Natura, Biodiversitat	Itinerari	

	Els sons de l'aigua	Infantil (3 - 12 anys)	Centre de l'aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6,11	Aigua	Taller sensorial	
	La vida en una gota d'aigua	Infantil (10 - 14 anys)	Centre de l'Aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6,15	Aigua, Biodiversitat	Taller experimental	
	El viatge de la gota d'aigua	Infantil (3 - 7 anys)	Centre de l'Aigua de Can Font		L'entorn urbà com a aula	4,6,15	Aigua	Activitat artística - Espectacle	
	Estirem el fil: descobrim d'on ve la roba	Infantil (3 - 7 anys)	Museu de l'aigua i del Tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,11,15	Patrimoni històric	Visita guiada, Taller experiencial	
	La ciutat medieval vol aigua	Infantil (10 - 14 anys)	Museu de l'aigua i del Tèxtil o a l'escola		L'entorn urbà com a aula	4,6,11	Patrimoni històric	Joc educatiu - Taula	
	MuseuEscape	Infantil (9 - 13 anys)	Museu de l'aigua i el tèxtil		L'entorn urbà com a aula	4,9,11	Patrimoni històric	Joc educatiu - Escape	Activitat STEAM sense connexió directa amb continguts ambientals.

7.1.3. Camp d'Aprenentatge del Bages

Camp d'Aprenentatge del Bages									
Àmbits	Títol	Públic destinatari	Espai on es realitza	Agents implicats	Visió de l'EA	Relació amb ODS	Temàtiques	Metodologia	Observacions
Aigua	Itinerari La Sèquia de Manresa	CS, ESO	Sèquia de Manresa	Parc de la Sèquia (Fundació Aigües de Manresa)	L'entorn urbà com a ecosistema. La transformació de la "ciutat" o "poble"	6,15	Aigua, Patrimoni històric, Biodiversitat, Agricultura	Itinerari	
	Analitzem l'aigua	CS, ESO	Camp d'Aprenentatge del Bages o Centre Educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	6	Aigua, Contaminació	Taller experimental - Laboratori	
	Potabilització al laboratori	CM, CS, 1r i 2n ESO	Camp d'Aprenentatge del Bages o Centre Educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema. La gestió ambiental local.	3, 6	Aigua, Gestió ambiental	Taller experimental	Material en préstec
	La potabilitzadora d'Aigües de Manresa (Estades)	ESO, BATX, CF	Instal·lacions de la Planta Potabilitzadora de Manresa (propera al llac artificial de l'Agulla).	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a aula. La gestió ambiental local.	3, 6,11	Aigua, Gestió ambiental	Visita guiada	

La depuradora d'aigües residuals	CS,ESO, BATX, CF	Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR)	Empresa o consorci públic gestor de l'EDAR de la comarca.	L'entorn urbà com a aula. La gestió ambiental local.	3, 6, 11	Aigua, Gestió ambiental	Visita guiada	
La vida en una gota d'aigua (Estades)	CS,ESO	Camp d'Aprenentatge del Bages	Parc de la Séquia	L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 6,15	Biodiversitat, Aigua	Taller experimental	
El viatge d'una gota d'aigua	CM	Camp d'Aprenentatge del Bages o Centre Educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	6	Aigua	Taller experimental i contacontes	
El misteri de l'aigua	1r i 2n ESO	Manresa	Parc de la Séquia	L'entorn urbà com a aula.	6,11, 13	Aigua, Gestió ambiental, Patrimoni històric	Joc educatiu - Gimcana	
Descobrim l'aigua a la ciutat	CM, CS	Manresa	Parc de la Séquia	L'entorn urbà com a ecosistema.	6, 11	Aigua, Patrimoni històric	Joc educatiu - Gimcana	
Maleta de la sal	CS i ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema. La gestió ambiental local.	4, 6, 12	Aigua, Patrimoni històric	Taller experimental	Material en préstec
Contaminació de Vallfrondosa	ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula. La gestió ambiental local.	3, 4, 6	Aigua, Geologia, Contaminació	Taller experimental	Material en préstec

Aigua i Geologia	Maqueta d'un riu.	CS, 1r i 2n ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula.	4, 6, 15	Biodiversitat, Ecosistema fluvial, Geologia	Joc educatiu - Construcció	Material en préstec
Geologia	Itineraris geològics per la comarca	CS,ESO, BATX, CF	La rodalia i entorns naturals de diverses poblacions del Bages		L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 15	Geologia, Història natural	Itinerari	
	Taller de guix	CS	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema. La gestió ambiental local.	4, 12, 15	Geologia, Patrimoni històric	Taller experimental	
	Itineraris de geologia urbana	CS, ESO, BAT i CF	Exterior Centre Educatiu		L'entorn urbà com a aula. L'entorn urbà com a ecosistema.	11,12	Geologia, Patrimoni històric	Itinerari	
	Racons geològics	CS	Camp d'Aprenentatge del Bages o Centre Educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	12, 13, 15	Geologia, Paisatge	Taller experimental	
	Taller de fòssils	CS, ESO, BAT i CF	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 15	Geologia, Història natural, Paleontologia, Paisatge, Biodiversitat	Taller experimental	

	La Muntanya de sal i el Castell de Cardona	CM, CS, ESO, BAT, CF	Muntanya de Sal de Cardona i el recinte fortificat del Castell de Cardona.		L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 12, 15	Geologia, Història natural, Paisatge, Patrimoni històric	Itinerari	
	Materials geològics i les seves aplicacions	ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula.	11,15	Geologia, Paisatge	Taller	Material en préstec
	Corda de la Terra	CS, 1r o 2n ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula.	4,13,15	Història natural, Geologia	Joc educatiu	Material en préstec
	Maleta del Geoparc	1r i 2n ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	11, 13, 15	Geologia, Paleontologia, Biodiversitat, Canvi Climàtic, Paisatge	Tallers	Material en préstec
La Casa de la Culla	Un dia a La Culla	CI, CM	Masia de la Culla	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a aula.	4,11,12, 15	Patrimoni històric, Agricultura, Biodiversitat	Itinerari	
	La Casa de La Culla	CI, CM, CS, 1r i 2n ESO	Masia de la Culla	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a aula. La transformació de la "ciutat" o "poble"	11	Patrimoni històric	Itinerari	

	Tastem l'hort	CI, CM	Masia de la Culla	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a ecosistema.	12,15	Agricultura, Biodiversitat	Visita guiada i taller	
	Descobrim l'hort	CI	Masia de la Culla	Parc de la Sèquia.	L'entorn urbà com a ecosistema.	12,15	Biodiversitat, Agricultura	Taller sensorial	
	El corral de la Culla	CI	Masia de la Culla	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a ecosistema.	12, 15	Biodiversitat	Visita guiada	
	La vinya i el vi	CM,CS	Masia de la Culla	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a aula.	11, 12, 15	Patrimoni històric, Biodiversitat, Agricultura	Visita guiada	
	El procés d'elaboració del vi	ESO, BATX i CF	Masia de la Culla	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a aula.	4, 12	Patrimoni històric, Química	Visita guiada i Taller experimental	
La Casa de la Culla i Natura	Taller Les plantes ràpides (en préstec)	CI, CM, CS, ESO, BATX	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula.	15	Biodiversitat	Recurs	Material en préstec
Natura	Itinerari PN Sant Llorenç del Munt i l'Obac	CS, ESO	Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac		L'entorn urbà com a ecosistema.	13, 15	Patrimoni històric, Biodiversitat, Geologia	Itinerari	
	Itinerari L'Anella Verda de Manresa	CS, ESO	L'Anella Verda	Anella Verda de Manresa	L'entorn urbà com a ecosistema La gestió ambiental local	15	Geologia, Paisatge, Patrimoni històric, Biodiversitat	Itinerari	
Meteorologia	L'estació meteorològica	CS, ESO, BATX i CF	Casa de La Culla	Parc de la Sèquia	L'entorn urbà com a aula	3, 4, 11, 13	Meteorologia	Taller experimental	

7.1.4. Consorci de Residus del Bages

Consorci de Residus del Bages									
Catàleg	Títol	Públic destinatari	Espai on es realitza	Agents implicats	Visió de l'EA	Relació amb ODS	Temàtiques	Metodologia	Observacions
La mòbil va a l'escola	Un tren carregat de...	I3	Centre educatiu	Deixalleries del consorci	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Gestió ambiental	Taller - Contacontes	20 activitats, 328 alumnes
	L'excursionista	I4	Centre educatiu	Deixalleries del consorci	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Gestió ambiental	Taller experimental	30 activitats, 537 alumnes
	Quin desastre	I5	Centre educatiu	Deixalleries del consorci	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Reciclatge, Prevenció	Taller experimental	32 activitats, 645 alumnes
	Els nostres residus	CI	Centre educatiu	Deixalleries del consorci, Centres Ocupacionals Ampans	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Reciclatge, Cooperació	Taller experimental	45 activitats, 950 alumnes
	Les 3R	CM	Centre educatiu	Deixalleries del consorci	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La transformació de la "ciutat" o "poble"	4,11,12	Residus, Reciclatge, Materials	Taller experimental	25 activitats, 519 alumnes

	El valor dels residus	CM, CS	Centre educatiu	Deixalleries del consorci	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles	4,11,12	Residus, Reciclatge, Materials, Cooperació	Joc educatiu - Taula	34 activitats, 689 alumnes
	Pregunta a una experta	CS	Centre educatiu	Deixalleries del consorci	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local	4,11,12	Residus, Materials, Economia circular	Taller participatiu	8 activitats, 171 alumnes
	Fixa't en la fixa	I4, I5, CI, CM, CS	Centre educatiu	Deixalleries del consorci	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local	4,11,12	Residus, Materials	Taller i Visita guiada	11 activitats, 198 alumnes
Recursos Web	Laberint de l'Ona	Infantil	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
	Troba les 10 diferències als dibuixos del conte de l'Ona.	Infantil	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
	JClic amb 10 activitats	Infantil	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Gestió ambiental	JClic	
	JClic «Com sonen els residus?»	Infantil	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Materials	JClic	
	Audioconte «Un tren carregat de...»	Infantil	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Deixalleria mòbil	Audioconte	

Desxifra els codis de la deixalleria mòbil	CI	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
Troba les 11 diferències de la mòbil en xancletes	CI	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
Troba les 12 diferències de la mòbil en xancletes	CI	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
JClic amb 15 activitats	CI	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Gestió ambiental	JClic	
JClic «Com sonen els residus i on van?»	CI	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus, Materials	JClic	
Dibuixos de la Mòbil: Si uneixes els números trobaràs el dibuix.	CI	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
Experiments amb energia... que us posaran els pèls de punta!	CI	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Electricitat estàtica	Vídeo	

Mini mots encreuats	CM	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
Jeroglífics	CM	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
Endevina Endevinalla	CM	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
Passatemps mòbils	CM	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
Localitza les Deixalleries	CM	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
Taller Oli i aigua	CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
Vídeo «Fem una pila amb monedes i paper d'alumini»	CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Vídeo	
Vídeo «Fem una pila amb monedes i volanderes»	CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Vídeo	

	Passatemps Mòbil	CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
	Jeroglífics	CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
	Enigmes de la deixalleria mòbil en xancletes	CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12	Residus	Fitxa descarregable	
	Piscina de lletres ambiental	I4, I5, CI, CM, CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
	Jeroglífics per a tothom	I4, I5, CI, CM, CS	Recurs online		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. La gestió ambiental local.	4,11,12		Fitxa descarregable	
Programa d'Educació Ambiental	Parc Ambiental de Bufalvent	CS, ESO, BATX i CF	Parc ambiental de Bufalvent	Camp d'Aprenentatge del Bages*	L'entorn urbà com a ecosistema Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local	11,12,13	Residus, Economia Circular, Sostenibilitat	Itinerari	54 visites, 1486 alumnes (24 - 25)
	Descoberta del Parc del Secà	CM	Parc Ambiental de Bufalvent i Parc del Secà	Camp d'Aprenentatge del Bages*	L'entorn urbà com a ecosistema Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local	12,15	Agricultura, Paisatge, Patrimoni històric, Biodiversitat, Residus	Taller	7 visites, 249 visitants (24-25)

Reciclem l'oli fent sabó	3r i 4t ESO, BATX, CF	La Culla o Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages*	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles.	12,6	Economia circular, Etnobiologia	Taller experimental	30 tallers, 621 alumnes, 18 centres
Propietats dels materials	CM	La Culla o Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages*	L'entorn urbà com a ecosistema.	12	Residus, Materials	Treball experimental	14 tallers, 296 alumnes, 9 centres
Visita a les Plantes de reciclatge de frigorífics i de ferralla electrònica	ESO, BATX, CF	Planta de frigorífics del Pont de Vilomara i Rocafort i planta d'Electrorecycling SA	Camp d'Aprenentatge del Bages* i l'empresa Electrorecycling SA	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles La gestió ambiental local	12,13	Residus, Canvi climàtic, RAEs	Taller a l'aula i visita guiada	
Propietats dels materials	CS i ESO	La Culla o Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages*	L'entorn urbà com a ecosistema.	12	Residus, Materials, Plàstic, Metalls	Taller d'experimentació científica i laboratori manipulatiu	4 tallers, 90 alumnes, 2 centres
Compostatge a l'escola	CM, CS i ESO	Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages*	La transformació de la "ciutat" o el "poble" La gestió ambiental local	12,11	Residus, Matèria orgànica, Compostatge	Taller Experimental	1 actuació, 8 alumnes, 1 centre
Xerrades: Residus, Sostenibilitat, Consumisme	CS, ESO	Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages*	La transformació de la "ciutat" o el "poble".	12,13	Economia circular, Residus, Consum	Expositiva-participativa i de debat guiat.	6 xerrades, 200 alumnes, 3 centres

	Cada residu al seu lloc	I3, I4, I5, CI, CM, CS	Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages*	L'entorn urbà com a aula.	4,11,12	Residus, Economia circular, Consum, Materials	Taller experimental	
--	-------------------------	------------------------	-----------------	--------------------------------	---------------------------	---------	---	---------------------	--

**Les activitats aquí descrites no es tornen a repetir a la fitxa del Camp d'Aprenentatge del Bages, tanmateix cal recordar que ambdues entitats són co-organitzadores.*

7.1.5. Centre de Recursos Pedagògics del Bages

Centre de Recursos Pedagògics del Bages								
Títol	Públic destinatari	Espai on es realitza	Agents implicats	Visió de l'EA	Relació amb ODS	Temàtiques	Metodologia	Observacions
Els sucres afegits	CM, CS	Centre educatiu		La transformació de la "ciutat" o el "poble".	2,3	Salut	Taller a l'aula	
El "memory dels aliments"	I3, I4, I5	Centre educatiu		La transformació de la "ciutat" o el "poble".	2,3	Salut	Joc educatiu	
Els sentits	Infantil	Centre educatiu		La transformació de la "ciutat" o el "poble".	2,3	Salut	Taller a l'aula	
Desmentim mites sobre l'alimentació	ESO, BATX, CF	Centre educatiu		La transformació de la "ciutat" o el "poble".	2,3	Salut	Taller participatiu	
Joc de la xarxa tròfica del sòl	3r i 4t ESO, BATX, CF	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema. La gestió ambiental local.	2,3,4,13,15	Biodiversitat, Canvi climàtic, Agricultura	Joc educatiu - Taula	
Energies renovables	ESO, BATX, CF	Centre educatiu		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles.	7, 11, 13	Energies	Joc educatiu - Construcció	
Descoberta del sòl	CM, CS, ESO, BATX, CF	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	6, 12, 13, 15	Biodiversitat, Aigua, Agricultura, Canvi climàtic	Taller experimental	
Qui vivia al món fa milions d'anys?	CI, CM, CS, ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula	15	Paleontologia, Història natural, Geologia	Taller experimental	

L'aire i la meteorologia	CI, CM, CS, ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula	15	Aire, Meteorologia	Taller experimental	
El detectiu del supermercat	ESO, BATX, CF	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula. Els problemes ambientals de les ciutats i pobles	2,3,12	Salut	Taller experimental	
Taller de cuina sense pares	ESO, BATX, CF	Centre educatiu		La gestió ambiental local.	2,3, 12	Salut	Taller a l'aula	
Els cinc sentits de la Sèquia	I3, I4, I5, CI	Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages, Parc de La Séquia, Museu de la Tècnica de Manresa	L'entorn urbà com a ecosistema.	3, 4, 13, 15	Biodiversitat, Agricultura, Paisatge, Patrimoni històric	Maleta pedagògica	
Let's clean up!	CI, CM, CS, ESO	Centre educatiu	Agència de Residus de Catalunya i Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya	La gestió ambiental local.	11, 12,13, 15	Residus, Canvi climàtic	Maleta pedagògica	
Explorem la natura. Descoberta de la sèquia	CI, CM, CS	Centre educatiu	Camp d'Aprenentatge del Bages, Parc de La Séquia, Museu de la Tècnica de Manresa	L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 15	Biodiversitat, Patrimoni històric, Paisatge	Maleta pedagògica	
Renaturalització de can poc oli	CS, ESO	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 13, 15	Biodiversitat, Gestió ambiental, Canvi climàtic, Paisatge	Maleta pedagògica	

Minimon: les quatre estacions del bosc	Llar d'infants, I3, I4, I5, CI, CM, CS, ESO, BATX, Adults	Centre educatiu		L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 15	Biodiversitat	Maleta pedagògica	
La motxilla bioclimàtica	ESO, BATX	Centre educatiu		Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. L'entorn urbà com a ecosistema.	3, 7, 13	Canvi climàtic, Energies, Aire, Salut	Maleta pedagògica	
STEAM i les energies per un món sostenible, habitable i més just	CS, ESO	Centre educatiu	CESIRE	Els problemes ambientals de les ciutats i pobles. L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 7, 13	STEAM	Maleta pedagògica	
Pedala pedala i explora la ciutat.	ESO, BATX, CF	Centre educatiu		L'entorn urbà com a aula.	3, 11, 13	Mobilitat	Joc educatiu	

7.1.6. L'Era, Espai de Recursos Agroecològics

L'Era, Espai de Recursos Agroecològics								
Títol	Públic destinatari	Espai on es realitza	Agents implicats	Visió de l'EA	Relació amb ODS	Temàtiques	Metodologia	Observacions
Curs de pa artesà	Ciudadania	Escola Agrària de Manresa		La gestió ambiental local.	2,4,8,12	Producte local, Consum responsable	Curs	
Taller de cistelleria	Ciudadania	Cal Carboner		La transformació de la "ciutat" o el "poble"	4,8,11,12	Consum responsable, Etnobotànica	Taller	
Horticultura i jardineria ecològiques	Ciudadania			L'entorn urbà com a aula.	3, 4, 11, 12, 15	Consum responsable, Agricultura	Curs	
Producció ecològica en general	Ciudadania			L'entorn urbà com a aula.	3, 4, 11, 12, 15	Consum responsable, Agricultura, Ramaderia	Curs	
Diagnosi i fertilitat del sòl	Ciudadania			L'entorn urbà com a aula.	11, 12, 15	Biodiversitat, Agricultura	Curs	
Conservació de llavors i tast de varietats locals	Ciudadania			L'entorn urbà com a aula.	12, 15	Biodiversitat, Agricultura	Curs	
Plantes medicinals i remeis casolans	Ciudadania			L'entorn urbà com a aula. L'entorn urbà com a ecosistema.	2, 3, 11, 12, 15	Etnobotànica, Biodiversitat	urs	
Conserves	Ciudadania			L'entorn urbà com a aula.	2, 3, 11, 12, 15	Etnobotànica, Biodiversitat	Curs	
Energies renovables	Ciudadania			L'entorn urbà com a aula.	7, 11	Energies	Curs	

Cuina solar	Ciutadania			L'entorn urbà com a aula.	7, 11	Energies	Curs	
Itinerari Taronja - Energies renovables	Ciutadania	Can Poc Oli		L'entorn urbà com a ecosistema.	7, 11	Energies	Itinerari	
Itinerari verd - Agricultura ecològica	Ciutadania	Can Poc Oli		L'entorn urbà com a ecosistema.	2, 4, 12, 15	Biodiversitat, Agricultura	Itinerari	
Itinerari Combinat	Ciutadania	Can Poc Oli		L'entorn urbà com a ecosistema.	2,4,11, 12,15	Biodiversitat, Agricultura, Energies	Itinerari	
Taller del Sòl	Ciutadania i Centres educatius	Can Poc Oli		L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 12, 15	Biodiversitat, Agricultura	Taller	
Taller EERR	Ciutadania i Centres educatius	Can Poc Oli		L'entorn urbà com a ecosistema.	4, 7, 11, 12, 13	Energies, Consum responsable	Taller	

*Oficina d'Educació per la Transició Ecològica
Gerència de Serveis d'Acció Climàtica*

*www.diba.cat/mediambient
@AccioClimaDiba*